

Istungidokument

A9-0331/2023

3.11.2023

RAPORT

ELi ja Ühendkuningriigi kaubandus- ja koostöölepingu rakendamisarporti
kohta
(2022/2188(INI))

Väliskomisjon
Rahvusvahelise kaubanduse komisjon

Raportöör: Andreas Schieder, Seán Kelly
Kaasatud komisjonide arvamuse koostajad vastavalt kodukorra artiklile 57:
Frances Fitzgerald, majandus- ja rahanduskomisjon
Dragoș Pîslaru, tööhõive- ja sotsiaalkomisjon
Pascal Canfin, keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjon
Dan Nica, tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjon
Anna Cavazzini, siseturu- ja tarbijakaitsekomisjon
Martin Hlaváček, põllumajanduse ja maaelu arengu komisjon
João Albuquerque, kalanduskomisjon
Laurence Farreng, kultuuri- ja hariduskomisjon
Katarina Barley, kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon

SISUKORD

	lk
EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK.....	3
SELETUSKIRI – FAKTIDE JA TÄHELEPANEKUTE KOKKUVÕTE.....	41
MAJANDUS- JA RAHANDUSKOMISJONI ARVAMUS	46
TÖÖHÕIVE- JA SOTSIAALKOMISJONI ARVAMUS	56
TÖÖSTUSE, TEADUSUURINGUTE JA ENERGEETIKAKOMISJONI ARVAMUS	62
SISETURU- JA TARBIJAKAITSEKOMISJONI ARVAMUS	68
REGIONAALARENGUKOMISJONI ARVAMUS	74
PÕLLUMAJANDUSE JA MAAELU ARENGU KOMISJONI ARVAMUS.....	79
KALANDUSKOMISJONI ARVAMUS.....	86
KULTUURI- JA HARIDUSKOMISJONI ARVAMUS	93
KODANIKUVABADUSTE, JUSTIITS- JA SISEASJADE KOMISJONI ARVAMUS.....	104
EELARVEKOMISJONI KIRI.....	110
KESKKONNA-, RAHVATERVISE JA TOIDUOHUTUSE KOMISJONI KIRI	112
TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA VASTUTAVAS KOMISJONIS.....	117
NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS VASTUTAVAS KOMISJONIS	118

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

ELi ja Ühendkuningriigi kaubandus- ja koostöölepingu rakendamisaraporti kohta (2022/2188(INI))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut ja Euroopa Liidu toimimise lepingut,
- võttes arvesse ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning teiselt poolt Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi vahelist kaubandus- ja koostöölepingut¹ (edaspidi „kaubandus- ja koostööleping“),
- võttes arvesse Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi Euroopa Liidust ja Euroopa Aatomienergiaühendusest väljaastumise lepingut² (edaspidi „väljaastumisleping“), sealhulgas Iirimaa ja Põhja-Iirimaa protokoll (edaspidi „protokoll“),
- võttes arvesse kaubandus- ja koostöölepingu artiklit 524,
- võttes arvesse komisjoni 24. märtsi 2022. aasta aruannet Euroopa Liidu ning Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi vahelise kaubandus- ja koostöölepingu rakendamise ja kohaldamise kohta 1. jaanuar – 31. detsember 2021 (COM(2022)0126),
- võttes arvesse komisjoni 15. märtsi 2023. aasta aruannet Euroopa Liidu ning Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi vahelise kaubandus- ja koostöölepingu rakendamise ja kohaldamise kohta 1. jaanuar – 31. detsember 2022 (COM(2023)0118),
- võttes arvesse oma 12. veebruari 2020. aasta resolutsiooni kavandatud volituste kohta läbirääkimiste pidamiseks Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigiga³ uue partnerluse üle seoses Gibraltariga ning nõukogu 20. juuli 2021. aasta otsust, millega antakse luba pidada läbirääkimisi Gibraltar üle,
- võttes arvesse oma 18. jaanuari 2023. aasta resolutsioone ühise välis- ja julgeolekupoliitika rakendamist käsitleva 2022. aasta aruande kohta⁴ ning ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika rakendamist käsitleva 2022. aasta aruande kohta⁵,
- võttes arvesse oma 15. märtsi 2023. aasta resolutsiooni, mis käsitleb rakendamisaruannet Ühendkuningriigi EList väljaastumise lepingu kohta⁶,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. märtsi 2023. aasta määrust (EL) 2023/657, millega kehtestatakse liidu õiguste kasutamise normid Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi Euroopa Liidust ja Euroopa Aatomienergiaühendusest väljaastumise lepingu ning ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning teiselt poolt Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi

¹ ELT L 149, 30.4.2021, lk 10.

² ELT L 29, 31.1.2020, lk 7.

³ ELT C 294, 23.7.2021, lk 18.

⁴ ELT C 214, 16.6.2023, lk 26.

⁵ ELT C 214, 16.6.2023, lk 54.

⁶ Vastuvõetud tekstid, P9_TA (2023)0080.

vahelise kaubandus- ja koostöölepingu rakendamisel ja täitmise tagamisel⁷,

- võttes arvesse ELi-Ühendkuningriigi parlamentaarse partnerlusassamblee kohtumisi ja seisukohti, eelkõige kaasesimeeste avaldust ja soovitusi partnerlusnõukogule ELi ja Ühendkuningriigi ühiste jõupingutuste kohta Ukraina toetamiseks ja tõhusa koostöö kohta sanktsioonide valdkonnas, mis mõlemad võeti vastu parlamentaarse partnerlusassamblee kolmandal istungjärgul 3. ja 4. juulil 2023 Brüsselis, ning 8. novembril 2022. aastal vastu võetud soovitusi ELi ja Ühendkuningriigi energiakoostöö kohta,
 - võttes arvesse Euroopa Ülemkogu 25. novembri 2018. aasta avaldust, Euroopa Parlamendi 12. veebruari 2020. aasta resolutsiooni kavandatud volituste kohta läbirääkimiste pidamiseks Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigiga⁸ uue partnerluse üle seoses Gibraltariga ning nõukogu 5. oktoober 2021. aasta otsust, millega antakse luba pidada läbirääkimisi Gibraltarile üle,
 - võttes arvesse Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni,
 - võttes arvesse Euroopa sotsiaalharta,
 - võttes arvesse Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (ILO) konventsioone ja protokolle, eelkõige selle põhilisi vahendeid,
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 54 ning esimeeste konverentsi 12. detsembri 2002. aasta otsuse (mis käsitleb algatusraportite koostamise loa andmise korda) artikli 1 lõike 1 punkti e ja 3. lisa,
 - võttes arvesse majandus- ja rahanduskomisjoni, tööhõive- ja sotsiaalkomisjoni, tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjoni, siseturu- ja tarbijakaitsekomisjoni, põllumajanduse ja maaelu arengu komisjoni, kalanduskomisjoni, kultuuri- ja hariduskomisjoni, kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni ning regionaalarengukomisjoni arvamusi,
 - võttes arvesse keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjoni ning eelarvekomisjoni kirju,
 - võttes arvesse väliskomisjoni ja rahvusvahelise kaubanduse komisjoni raportit (A9-0331/2023),
- A. arvestades, et kaubandus- ja koostööleping hõlmab mitmeid valdkondi, sealhulgas energeetika, kalandus, õigusala koostöö kriminaalasjades, õiguskaitse, kaubandus, transport ja sotsiaalkindlustuse koordineerimine ning sellega on loodud terviklik alus pooltevahelistele suhetele, tagades võrdsed tingimused ja säilitades kõrged standardid sellistes valdkondades nagu töötajate õigused, aus konkurents, riigiabi, keskkonnakaitse ja kestlik areng ning põhiõiguste austamine;
- B. arvestades, et kaubandus- ja koostöölepingusse ei ole lisatud kultuuri- ja loomesektorit ning selles mainitakse mõistet „haridus“ ainult seoses küberturvalisuse ja vajadusega

⁷ ELT L 83, 22.3.2023, lk 1.

⁸ ELT C 294, 23.7.2021, lk 18.

harida kodanikke sellega seotud probleemide suhtes;

- C. arvestades, et Brexiti tagajärjel ei ole Ühendkuningriigis õppivatel ELi kodanikel enam õigust saada „koduriigi maksustaatus“, vaid nad peavad rahvusvaheliste üliõpilastena maksma kõrgemat õppemaksu, mis muudab selle enamiku jaoks ülemäära kalliks, karistades seega eelkõige sotsiaalselt ebasoodsas olukorras olevaid noori õppureid;
- D. arvestades, et Brexit on tõsiselt mõjutanud noorte- ja õpilasvahetusi; arvestades, et ajavahemikul 2020–2022 vähenes Ühendkuningriigi ülikoolidesse registreerunud ELi kodanike arv 50 %;
- E. arvestades, et Ühendkuningriik otsustas mitte osaleda 2021.–2027. aasta Euroopa solidaarsuskorpuse programmis ja programmis „Loov Euroopa“ (2021–2027);
- F. arvestades, et liikumisvabadus on toonud kasu kõigile kultuuri- ja loomevaldkonna sektoritele, sealhulgas audiovisuaalsektorile, festivalidele, ürituste korraldajatele, bändidele, orkestritele, tantsu- ja teatriettevõtjatele nii EList kui ka Ühendkuningriigist; arvestades, et kaubandus- ja koostöölepingus nähakse ette kultuurialane erand, millega jäetakse audiovisuaalteenused selle kohaldamisalast välja, hoolimata sellest, et ELil ja Ühendkuningriigil on kultuuri ja hariduse valdkonnas palju samu väärtusi;
- G. arvestades, et Ühendkuningriik jääb piiriülese televisiooni Euroopa konventsiooni osaliseks ning Ühendkuningriigist pärit audiovisuaalteoseid käsitatakse Euroopa päritoluga teostena audiovisuaalmeedia teenuste direktiivi⁹ tähenduses kooskõlas selle artikli 1 lõike 1 punktiga n ja lõikega 3; arvestades, et Ühendkuningriik rakendas audiovisuaalmeedia teenuste direktiivi üleminekuperioodil, kuna see õigusakt kuulus jätkuvalt kohaldatavate ELi õigusaktide hulka;
- H. arvestades, et kaubandus- ja koostöölepingus ei toetata Ühendkuningriigi ja ELi suhete territoriaalset mõõdet; arvestades, et Ühendkuningriigi EList väljaastumise mõju on ELi piirkondades erinev ning kaubandus- ja koostöölepingu mõju piirkondlikul ja kohalikul tasandil on endiselt teadmata; arvestades, et Ühendkuningriigi väljaastumine EList on negatiivselt mõjutanud Interregi projektides osalevaid piirkondi ja partnereid ning seadnud ohtu territoriaalse ja piiriülese koostöö ning olemasolevad suhted ELi ja kogu Ühendkuningriigi eri piirkondade ja linnade vahel;
- I. arvestades, et kaubandus- ja koostööleping ei hõlma otsuseid, mis käsitlevad finantsteenuste samaväärsust, Ühendkuningriigi andmekaitsekorra piisavust, inimeste ja teenuste vaba liikumist ega Ühendkuningriigi sanitaar- ja fütosanitaarkorda;
- J. arvestades, et Ühendkuningriigi teenuseosutajad, sealhulgas finantsteenuste valdkonnas, ei saa enam kasutada päritoluriigi raamistikku ega üleeuroopalist tegevusluba, mis annab automaatse juurdepääsu kogu ELi ühtsele turule;
- K. arvestades, et väljaastumisleping ning kaubandus- ja koostööleping moodustavad ühise raamistiku Ühendkuningriigi ja ELi suhetele; arvestades, et nii EL kui ka Ühendkuningriik on kokku leppinud ja ratifitseerinud mõlemad lepingud ning need on rahvusvahelise avaliku õiguse alusel õiguslikult siduvad; arvestades, et ELi ja

⁹ 10. märtsi 2010. aasta direktiiv 2010/13/EL audiovisuaalmeedia teenuste osutamist käsitlevate liikmesriikide teatavate õigus- ja haldusnormide koordineerimise kohta, ELT L 95, 15.4.2010, lk 1.

Ühendkuningriigi suhted peavad põhinema nende rahvusvaheliste kohustuste täielikul austamisel ja tõhusal rakendamisel;

- L. arvestades, et kaubandus- ja koostöölepingu rakendamine on otseselt seotud väljaastumislepingu ning Iirimaa ja Põhja-Iirimaa protokolliga täieliku rakendamisega; arvestades, et selle täielik rakendamine viibis, samal ajal kui EL ja Ühendkuningriik leidsid ühised lahendused praktilistele probleemidele, mis tekkisid Brexitist tingitud protokolliga rakendamisel;
- M. arvestades, et Windsori raamistikus käsitletakse probleeme, mis on tekkinud Iirimaa ja Põhja-Iirimaa protokolliga rakendamisel esimese kahe aasta jooksul, ning luuakse seega õiguskindlus, valmistades ette täielikku rakendamist; arvestades, et Windsori raamistik hõlmab paljusid valdkondi, nagu toll, põllumajanduslik toidutööstus, ravimid, riigiabi, käibemaks ja aktsiisimaksud; väljendab heameelt Ühendkuningriigi valitsuse 2023. aasta juuni suuniste üle Windsori raamistiku kohta ja tema võetud kohustuse üle tagada täielik rakendamine¹⁰;
- N. arvestades, et Windsori raamistiku sõlmimine avab ELi ja Ühendkuningriigi suhetes uue etapi ning annab neile võimaluse liikuda edasi kaubandus- ja koostöölepingu rakendamisega ning luua positiivsed ja stabiilsed suhted;
- O. arvestades, et läbipaistvuse tähtsus rahvusvahelises kaubanduses ja investeringutes on kasulik kõigile sidusrühmadele ja pooltele; arvestades, et ELi ja Ühendkuningriigi vahelist kaubandust ja investeringuid soodustav prognoositav kaubanduskeskkond on teretunud;
- P. arvestades, et ELil ja Ühendkuningriigil on ühised väärtused ja julgeolekuhuvid nii Euroopa vahetus naabrusel kui ka kogu maailmas; arvestades, et kahjuks ei olnud võimalik kokku leppida korrapäraste ja põhjalike konsultatsioonide ning välis-, julgeoleku- ja kaitsepoliitika alase koostöö struktuuris; arvestades, et EL ja Ühendkuningriik kui Atlandi-üleste suhete ja koostöö tugevad ja usaldusväärsed partnerid saaksid suurt kasu laiaulatuslikumast ja paremini struktureeritud koostööst välis-, julgeoleku- ja kaitsepoliitika valdkonnas, sealhulgas NATO raames;
- Q. arvestades, et globaalsed tagajärjed, mille on põhjustanud Venemaa Föderatsiooni põhjendamatult ning ebaseaduslik agressioonisõda Ukraina vastu ja täismõõtmelise sõja tagasipöördumine Euroopa mandrile, samuti majanduslik ebastabiilsus ja Venemaa Föderatsiooni tahtlik energia volatiilsuse ära kasutamine on toonud kaasa otsese geopoliitilise ebakindluse ELi kodanike ning partnerite jaoks kogu maailmas; arvestades, et seetõttu peaksid Ühendkuningriik ja EL parandama koostööd ja koordineerimist Ukraina abistamisel ning Venemaa Föderatsiooni agressiivse käitumise, sealhulgas desinformatsioonikampaaniate ja küberrünnete mitmetahuliste tagajärgede käsitlemisel;
- R. arvestades, et kaubandus- ja koostöölepinguga nõutakse ILO põhikonventsioonides määratletud rahvusvaheliselt tunnustatud tööõiguse põhireeglite austamist, edendamist ja tõhusat rakendamist; arvestades, et põhiõigus organiseeruda, pidada kollektiivläbirääkimisi ja tegutseda kollektiivselt on sätestatud rahvusvahelises õiguses ning on lahutamatu seotud kestliku arengu ja võrdsete võimaluste tagamisega, nagu on

¹⁰ GOV.UK, „[The Windsor Framework - further detail and publications](#)“, 29. september 2023.

sätetatud kaubandus- ja koostöölepingus; arvestades, et kaubandus- ja koostöölepinguga kohustatakse rakendama ulatuslikke ja kõikehõlmavaid keskkonnakaitse- ja töötajate kaitse sätteid, mille rikkumise korral kohaldatakse vaidluste lahendamise mehhanisme;

- S. arvestades, et kaubandus- ja koostöölepingus nõutakse demokraatia ja õigusriigi austamist ning üksikisikute põhiõiguste ja -vabaduste kaitset, muu hulgas vastavalt inimõiguste ülddeklaratsioonis ja Euroopa inimõiguste konventsioonis sätestatule; arvestades, et nimetatud õigused on sisenõuanderühmade töö juhtpõhimõtted, sealhulgas kaubandus- ja koostöölepingu vastavas peatükis; arvestades, et Euroopa Nõukogu inimõiguste volinik on väljendanud muret inimõiguste üldise olukorra pärast Ühendkuningriigis;
- T. arvestades, et komisjoni üldine hinnang on et kaubandus- ja koostööleping on kaasaegne ja kõikehõlmav leping, kajastades ELi kaubandus- ja koostööhuve, säilitades samal ajal ELi institutsioonide ja liikmesriikide poolt Ühendkuningriigi väljaastumisprotsessi ajal kehtestatud punased jooned; arvestades, et 2021. ja 2022. aasta puhul leidis komisjon oma iga-aastastes rakendusaruannetes, et üldiselt on kaubandus- ja koostöölepingus kehtestatud kaupade ja teenustega kauplemise kord toimunud hästi, hoolimata väiksematest rakendamisprobleemidest;
- U. arvestades, et ühise kalanduspoliitika¹¹ kohaselt peab EL edendama ja tagama kalanduspoliitika eesmärgid ja põhimõtteid igasuguses püügitegevuses, olenemata geograafilisest piirkonnast, et tagada võrdsed tingimused ELi ja kolmandate riikide sidusrühmadele; arvestades, et selle poliitika kohaselt peab EL tegema ka rahvusvahelist koostööd parimate kättesaadavate teaduslike teadmiste alusel ning võitlema ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi vastu;
- V. arvestades, et kaubandus- ja koostöölepingu teise osa viiendas rubriigis (kalandus) tunnistatakse, kui tähtis on kaitsta mere bioloogilisi ressursse ja ökosüsteeme ning majandada neid säästvalt, tuginedes parimatele kättesaadavatele teaduslikele nõuannetele, samuti kui tähtis on edendada vastutustundlikku ja säästvat kalapüüki ja vesiviljelust, head kalanduse juhtimist ning kui tähtis on kaubandus nende eesmärkide saavutamisel;
- W. arvestades, et Ühendkuningriigi EList väljaastumisel on olnud ELi kalalaevastikule tõsine mõju, mis on toonud kaasa kvootide kaotamise, laevade kasutusest kõrvaldamise ning häired pikaajaliste äriettevõtete tegevuses ja kaubanduses;
- X. arvestades, et kalanduse erikomitee valmistab ette mitmeaastased kaitse- ja majandamisstrateegiad, mis on aluseks lubatud kogupüügi ja muude majandamismeetmete kehtestamisel, sealhulgas kvoodiväliste kalavarude puhul, määrates kindlaks teaduslike andmete kogumise kalavarude majandamise eesmärgil ning jagades neid andmeid teadusasutustega, et pakkuda parimaid võimalikke teaduslikke nõuandeid;

¹¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1380/2013 ühise kalanduspoliitika kohta, millega muudetakse nõukogu määruseid (EÜ) nr 1954/2003 ja (EÜ) nr 1224/2009 ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EÜ) nr 2371/2002 ja (EÜ) nr 639/2004 ning nõukogu otsus 2004/585/EÜ, ELT L 354, 28.12.2013, lk 22.

- Y. arvestades, et kaubandus- ja koostöölepingule 38. lisana lisatud protokolliga vetele juurdepääsu kohta nähakse ette nn kohanemisperiood 1. jaanuarist 2021 kuni 30. juunini 2026, mille jooksul kumbki lepinguosaline annab teise lepinguosalise laevadele täieliku juurdepääsu oma vetele, et püüda lisa loetletud liike; arvestades, et pärast seda kuupäeva peetakse ELi ja Ühendkuningriigi vahel iga-aastaseid läbirääkimisi vastastikuse juurdepääsu andmise üle vetele ja kalavarudele; rõhutab vajadust saada selgus üleminekuperioodi järgse perioodi kohta, et säilitada sektoris tehtavad investeeringud;
- Z. arvestades, et kaubandus- ja koostöölepinguga vähendatakse ELi laevastiku püügivõimaluste osakaalu Ühendkuningriigi vetes 2026. aastaks järk-järgult 25 % ja see mõjutab kõiki ELi laevastiku segmente, eelkõige väikesemahulist kalapüüki;
- AA. arvestades, et Ühendkuningriik otsustas ühepoolselt katkestada osalemise „Erasmus+“ 2021.–2027. aastate programmis, mis hõlmab haridus-, noorte- ja spordisektorit; arvestades, et Ühendkuningriigi institutsioonide saab endiselt kaasata Erasmus Munduse ja Jean Monnet’ meetmetesse;
- AB. arvestades, et programm „Erasmus+“ ei ole üksnes liikuvusprogramm, vaid võimas vahend teadmiste vahetamiseks, akadeemilise koostöö edendamiseks, individuaalse arengu toetamiseks, tugevate ja püsivate sidemete loomiseks ning mõistmise edendamiseks eri kultuuritaustaga inimeste, institutsioonide ja nende liikmete ning paljude sidusrühmade, organisatsioonide ja võrgustike vahel, aidates kaasa poliitika ja tavade väljatöötamisele;
- AC. arvestades, et Ühendkuningriik oli kuni Brexiti referendumini programmi „Erasmus+“ osalejate jaoks üks populaarsemaid sihtkohti;
- AD. arvestades, et kolmandad riigid võivad ühineda programmiga „Erasmus+“ ja Euroopa solidaarsuskorpusega assotsieerunud riikidena;
- AE. arvestades, et Brexitiga kohanemise reserv¹² loodi selleks, et leevendada liikmesriikides, piirkondades ja sektorites Ühendkuningriigi EList väljaastumise negatiivseid tagajärgi ja seeläbi vähendada sellega seotud negatiivset mõju majanduslikule, sotsiaalsele ja territoriaalsele ühtekuuluvusele; arvestades, et kvoodiosade üleminekul EList Ühendkuningriiki kaubandus- ja koostöölepingus kokku lepitud üleminekuperioodi jooksul on ELi kaluritele tõsised negatiivsed majanduslikud tagajärjed;
- AF. arvestades, et väljaastumislepingu sätete täielik rakendamine kõigis valdkondades, nagu kaubavahetus ja teenuskaubandus, digikaubandus, intellektuaalomand, riigihanked, lennundus ja maanteetransport, energeetika, kalandus, sotsiaalkindlustuse koordineerimine, õiguskaitse ja õigusala koostöö kriminaalasjades, temaatiline koostöö ja osalemine ELi programmides, on eeltingimus mõlemale koostööpartnerile avalduva kasuliku mõju maksimeerimiseks;
- AG. arvestades, et kaubandus- ja koostöölepingus märgitakse, et Ühendkuningriigi ja ELi ühine eesmärk on saavutada tarbijakaitse kõrge tase ning nad peavad sel eesmärgil

¹² [Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. oktoobri 2021. aasta määrus \(EL\) 2021/1755, millega luuakse Brexitiga kohanemise reserv, ELT L 357, 8.10.2021, lk 1.](#)

koostööd tegema;

- AH. arvestades, et valdavalt on kaubandus- ja koostöölepingu alusel tehtav koostöö osaliselt või täielikult peatatud seniks, kuni leitakse lahendus väljaastumislepingu rakendamisele, eelkõige seoses tolliandmete reaalarajas kättesaadavusega; arvestades, et tulenevalt Windsori raamistiku sõlmimisest märtsis 2023 võiks kaubandus- ja koostöölepingus sätestatud koostöövaldkonnad uuesti läbi vaadata;
- AI. arvestades, et praeguses olukorras on ELi ja Ühendkuningriigi turujärelevalve- ja tolliasutuste vaheline tooteohutuse alane koostöö olnud kesine või olematu, vaatamata kaubandus- ja koostöölepingu tehnilisi kaubandustõkkeid käsitlevas peatükis sätestatud siduvatele kohustustele; arvestades, et Ühendkuningriigi ametiasutustel ei ole juurdepääsu ELi kiirhoiatussüsteemile „Safety Gate“ ning ELil puudub juurdepääs uuele Ühendkuningriigi tooteohutuse andmebaasile;
- AJ. arvestades, et Ühendkuningriigi konkurents- ja turujärelevalveamet ei osale enam ELi tarbijakaitsealase koostöö võrgustikus; arvestades, et tihe koostöö ja teabevahetus ametiasutuste vahel on hädavajalik, et tagada tarbijaõiguste nõuetekohane jõustamine, ja seda tuleks seetõttu ergutada;
- AK. arvestades, et alates 2021. aastast kohaldatakse kogu Ühendkuningriigist pärit ekspordile ELi tolliprotseduure ja -kontrolle; arvestades, et Ühendkuningriik on pärast EList lahkumist ELi impordikontrolli rakendamist neli korda edasi lükanud;
- AL. arvestades, et ELi liikmesriikide tolliasutused on väljendanud muret nii ettevõtjate endi koostatud päritoludeklaratsioonide õigsuse kui ka Ühendkuningriigi tolliasutustelt päritolu kontrollimise kohta saadud vastuste pärast; arvestades, et tollikoostöö ja päritolureeglitega tegelev kaubanduse erikomitee on liikmesriikide toetamiseks väljastanud uued suunised;
- AM. arvestades, et kaubandus- ja koostöölepingus on peatükk väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate (VKEde) kohta, tunnistades vajadust tagada avatud ja turvaline turg ettevõtjatele, sealhulgas VKEdele, ning sellega tahetakse tagada, et nende vajadusi võetaks rakendamisprotsessis arvesse nii, et see oleks neile kasulik;
- AN. arvestades, et kutsekvalifikatsioonide, näiteks advokaatide, raamatupidajate ja aktuaaride kutsekvalifikatsioonide automaatset tunnustamist enam ei kohaldata; arvestades, et selle asemel sätestatakse lepingus ELi ja Ühendkuningriigi vahelise koostöö raamistik kutsekvalifikatsioonide tunnustamiseks, sealhulgas dialoogi loomine tunnustamismenetlusi käsitleva teabe vahetamiseks ja kvalifikatsioonide hindamise suuniste väljatöötamiseks; võtab teadmiseks erilised raskused, mida see Iirimaa saarele tekitab;
- AO. arvestades, et kaubandus- ja koostöölepingu kohaselt ei tohi ELi teenuseosutajaid ega investoreid kohelda ebasoodsamalt kui Ühendkuningriigi ettevõtjaid Ühendkuningriigis ja vastupidi; arvestades, et mittediskrimineerimise põhimõtet kohaldatakse paljude eri majandustegevuste suhtes, sealhulgas teenuste osutamine, ettevõtete asutamine ja intellektuaalomandi õiguste kaitse;
- AP. arvestades, et kaubandus- ja koostöölepingu kohaselt säilib võimalus kõrge kvalifikatsiooniga töötajate ajutiseks lähetamiseks ja lühiajalisteks tööreisideks ELi ja

Ühendkuningriigi vahel; see võimaldab spetsialistidel osutada ajutiselt piiriüleseid teenuseid teataval tingimustel, näiteks lühiajaliste projektide või konsultatsioonide puhul; arvestades, et spetsialistid peavad endiselt järgima asjakohaseid õigusnorme riigis, kus nad teenuseid osutavad;

- AQ. arvestades, et Ühendkuningriigi riigihanketurud jäävad võrdsetel alustel avatuks ELi pakkujatele ja vastupidi; arvestades, et mõlemad pooled peavad tagama, et hankeprotsess oleks õiglane, läbipaistev ja konkurentsile avatud; arvestades, et Ühendkuningriik ja EL on samuti kokku leppinud, et nad säilitavad oma kehtivad hankekohustused, mis tulenevad Maailma Kaubandusorganisatsiooni riigihankelepingust, mis avab veelgi oma riigihanketurud teiste riikide ettevõtjatele;
- AR. arvestades, et EL ja Ühendkuningriik on praegu võtnud endale kohustuse jätkata finantsteenuste valdkonnas õigus- ja järelevalvealast koostööd; arvestades, et selline koostööl põhinev lähenemisviis peaks toetama ELi ja Ühendkuningriigi pikaajalisi suhteid; arvestades, et 17. mail 2023 võttis komisjon vastu Ühendkuningriigi ja ELi vahelise finantsteenuste alase koostöö vastastikuse mõistmise memorandumi eelnõu, mille nõukogu on avaldanud ja heaks kiitnud ning millele komisjon on ELi nimel alla kirjutanud;
- AS. arvestades, et vastastikuse mõistmise memorandumis selgitatakse, et ELi ja Ühendkuningriigi ühine eesmärk on säilitada finantsstabiilsus, turu terviklikkus ning investori- ja tarbijakaitse;
- AT. arvestades, et kaubandus- ja koostööleping on ELi sõlmitud ainus vabakaubandusleping, millega kehtestatakse nulltariifid ja nullkvoodid kõikidele kaupadele, mis vastavad asjakohastele päritolureeglitele; arvestades, et alates kaubandus- ja koostöölepingu jõustumisest näitab kaubavahetuse statistika, et Ühendkuningriigi väljaastumine on avaldanud negatiivset mõju ELi ja Ühendkuningriigi vahelistele kaubavoogudele; arvestades, et Ühendkuningriigi ja ELi vaheline kaupade ja teenustega kauplemine on püsinud muutumatuna; arvestades, et ELi kaubavahetus teiste kaubanduspartneritega on võrreldava ajavahemiku jooksul kasvanud palju rohkem kui kaubavahetus Ühendkuningriigiga;
- AU. arvestades, et kaubandus- ja koostöölepingu edasisel rakendamisel tuleks erilist tähelepanu pöörata võimalikele õiguslikele erinevustele, mis aja jooksul suurenevad; arvestades, et pooltevaheline ulatuslik regulatiivne koostöö on äärmiselt oluline; arvestades, et see on positiivne märk, et 2022. aastal ei saadud sidusrühmadelt ühtegi ametlikku kaebust kaubandus- ja koostöölepingu rakendamise kohta komisjoni veebipõhise vahendi kaudu; arvestades, et Euroopa institutsioonid jätkavad sidusrühmadega korrapäraselt suhtlemist, et arutada kaubandus- ja koostöölepingu rakendamise praktilisi aspekte;
- AV. arvestades, et seoses kaubandus- ja koostöölepingu ELi-sisese rakendusprotsessiga viisid ELi seadusandjad vajaliku õigusraamistiku vastuvõtmise lõpule, võttes 15. märtsil 2023. aastal vastu määruse (EL) 2023/657, millega kehtestatakse liidu õiguste kasutamise normid väljaastumise lepingu ning kaubandus- ja koostöölepingu rakendamisel ja täitmise tagamisel;

Peamised järeldused

1. tuletab meelde, et kaubandus- ja koostöölepingu sõlmimine piirab Ühendkuningriigi ELi väljaastumise negatiivseid tagajärgi ning loob koostööraamistiku, mis peaks olema tugeva ja konstruktiivse tulevase partnerluse aluseks, vältima kokkuleppeta stsenaariumi kõige häirivamaid elemente ning tagama kodanikele ja ettevõtjatele õiguskindluse;
2. rõhutab, et kaubandus- ja koostööleping on üks kaugeleulatuvamaid ja laiaulatuslikumaid kaubanduslepinguid, mille EL on sõlminud kolmanda riigiga; rõhutab siiski, et see ei asenda ega saa asendada ELi liikmelisust ega sellele vastavat juurdepääsu ühtsele turule ja tolliliidule;
3. rõhutab, kui oluline on hinnata ja lahendada väljaastumislepingu ning kaubandus- ja koostöölepingu kohaldamise võimalikke probleeme võimalikult varakult, et vältida edasisi viivitusi nende rakendamisel;
4. väljendab heameelt Windsori raamistiku üle ja rõhutab Põhja-Iirimaa erilist olukorda, mis tuleneb tema ainulaadsest positsioonist juurdepääsul nii ELi kui ka Ühendkuningriigi siseturule; nõuab Windsori raamistiku kiiret rakendamist, et tagada Põhja-Iirimaa ettevõtjate ja inimeste jaoks püsiv kindlus ja prognoositavus, kaitsta kogu saare majandust, kaitsta suure reede kokkulepet selle täies ulatuses, tagada sujuv kaubandus ja koostöö, kaitsta ühtse turu ja tolliliidu terviklikkust ning tagada väljaastumislepingu ning kaubandus- ja koostöölepingu sujuv rakendamine;
5. väljendab heameelt asjaolu üle, et Ühendkuningriigi valitsus on teatanud oma kavatsusest peatada Põhja-Iirimaa protokollil eelnõuga seotud töö ja lasta sellel aeguda; ergutab Ühendkuningriigi valitsust võtma uute seaduste või määruste ettepanekute tegemisel arvesse Põhja-Iirimaa eripära;
6. väljendab heameelt asjaolu üle, et Windsori raamistikuga kehtestatakse uued eeskirjad tolliandmete jagamiseks, et võimaldada neile reaajas juurdepääsu; võtab teadmiseks ELi ja Ühendkuningriigi ühiskomitee 24. märtsi 2023. aasta soovitusel turujärelevalve ja nõuete täitmise tagamise kohta¹³; rõhutab vajadust tõhusate mehhanismide järele, et tagada vastavus regulatiivsetele nõuetele ja õiguskindlus nii ettevõtjatele (eriti VKEdele) kui ka kodanikele ning tõhustada tarbijakaitset ja tagada võrdsed tingimused; teeb ettepaneku luua Belfastis ühtne kontaktpunkt, kust inimesed ja ettevõtjad saaksid vajalikku abi Windsori raamistikus sätestatud uues korras navigeerimiseks;
7. tunneb heameelt Windsori raamistikus sisalduvate positiivsete algatuste üle, nagu ettepanek ravimite kohta, mille eesmärk on tagada Põhja-Iirimaa elanikele juurdepääs kõigile ravimitele Suurbritannia elanikega samal ajal ja samadel tingimustel, ning ettepanek sanitaar- ja fütosanitaarmede kohta, pidades samas meeles, et loomade vedamisel tuleks austada loomade heaolu; kutsub komisjoni üles jälgima lepingute nõuetekohast rakendamist, kaitsma ühtse turu terviklikkust ning vältima Põhja-Iirimaaale turustatavate ravimite, sanitaar- ja fütosanitaartoodete ning põllumajandustoodete ebaseaduslikku turustamist ELi ühtsel turul, tagades samal ajal, et need jäävad Põhja-Iirimaaale; kutsub komisjoni üles jälgima, et tunnustataks terviseühitsuse põhimõtet kui integreeritud ja ühendavat lähenemisviisi, mille eesmärk on kestlikult tasakaalustada ja

¹³ Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi Euroopa Liidust ja Euroopa Aatomienergiaühendusest väljaastumise lepinguga loodud ühiskomitee 24. märtsi 2023. aasta soovitus nr 1/2023 turujärelevalve ja nõuete täitmise tagamise kohta (ELT L 102, 17.4.2023, lk 84).

optimeerida inimeste, loomade ja ökosüsteemide tervist;

8. rõhutab, et EL on Windsori raamistiku rakendamisel kiiresti tegutsenud ja ootab nüüd Ühendkuningriigilt omapoolsete meetmete kiiret rakendamist; peab oluliseks, et mõlemad pooled järgiksid täielikult väljaastumislepingut, selle protokollu ja Windsori raamistikku, et hõlbustada kaubandus- ja koostöölepingu alusel Ühendkuningriigi juurdepääsu ELi ühtsele turule, säilitades seejuures ühtse turu ja tolliliidu terviklikkuse, edendades ausat konkurentsi ja tagades ELi ettevõtjatele Ühendkuningriigiga kauplemisel õiguskindluse;
9. tunneb tõsist muret jätkuvalt kohaldatavate ELi õigusaktide pärast, mis tekitavad ebakindlust La Manche'i väina mõlemal kaldal asuvate ettevõtjate ja sidusrühmade jaoks ning millest tingituna võivad Ühendkuningriigi töötajad kaotada oma ELi õigusest tulenevad olemasolevad õigused; rõhutab vajadust hoolikalt analüüsida selle mõju ja rakendada meetmeid kahjuliku mõju leevendamiseks; on lisaks sügavalt mures streigiseaduse (teenuste miinimumtaseme seaduse) vastuvõtmise pärast, mis võib piirata töötajate põhiõigust oma töölt lahkuda;
10. rõhutab, et kaubandus- ja koostöölepingu artiklis 524 on sätestatud, et koostöö põhineb poolte ja liikmesriikide pikaajalisel austusel demokraatia, õigusriigi põhimõtte ning üksikisikute põhiõiguste ja -vabaduste kaitse vastu, sealhulgas nagu on sätestatud inimõiguste ülddeklaratsioonis ja Euroopa inimõiguste konventsioonis, ning kõnealuse konventsiooniga tagatud õiguste ja vabaduste riigisisese tagamise tähtsaks pidamisel; tunneb seetõttu tõsist muret ebaseadusliku rände seaduseelnõu pärast, mis jõudis Ühendkuningriigi parlamenti 26. aprillil 2023, ja kui see vastu võetakse, võib see erineda Euroopa inimõiguste konventsioonist, põhjustades selgeid lahknevusi kahe poole vahel ning võib kaubandus- ja koostöölepingu kohaselt viia Ühendkuningriigi ja ELi vahelise õiguskaitsealase koostöö lõpetamiseni;
11. väljendab heameelt Ühendkuningriigi valitsuse jätkuva tegevuse üle programmi PEACE raames, millel on oluline roll Põhja-Iirimaa ja Iirimaa piirialade vahelises koostöös; võtab teadmiseks asjaolu, et komisjon võttis programmi PEACE PLUS aastateks 2021–2027 ametlikult vastu 2022. aasta juulis;

Institutsiooniline raamistik

12. väljendab heameelt kaubandus- ja koostöölepingu institutsioonilise raamistiku täieliku toimimise üle 2022. aastal ja lepingu kohaste ühiste organite hea toimimise üle; rõhutab institutsiooniliste struktuuride tähtsust ELi ja Ühendkuningriigi kaubandus- ja koostöölepingu sujuva kohaldamise tagamiseks ning nõuab jätkuvat läbipaistvust mõlema poole vahel sõlmitud lepingute rakendamisel; rõhutab, et kaubandus- ja koostöölepingu täieliku rakendamise tagamiseks tuleks kasutada ja kaasata kõiki asjakohaseid õiguslikke vahendeid, sealhulgas neid, mis on seotud turulepääsuga, samuti kõiki kaubandus- ja koostöölepinguga ette nähtud tasakaalustus- ja reageerimismeetmeid ning vaidluste lahendamise mehhanisme; nõuab tungivalt komisjonilt ja nõukogult selle tagamist, et kõigis kaubandus- ja koostöölepingu alusel tehtavates otsustes austatakse eri institutsioonide õigusi ja järgitakse asjakohaseid õigusloomeprotsesse;
13. peab kahetsusväärseks, et tehniliste kaubandustõketega tegeleva kaubanduse erikomitee alla kuuluvaid valdkondlikke töörühmi ei ole veel kokku kutsutud;

14. väljendab heameelt ELi ja Ühendkuningriigi parlamentaarse partnerlusassamblee kiire loomise üle ning märgib, et 2022. ja 2023. aastal on juba toimunud kolm kohtumist ja 2023. aasta lõppu on kavandatud veel üks kohtumine; on seisukohal, et parlamentaarne partnerlusassamblee annab hea raamistiku parlamentaarseks koostööks ja avatud teabevahetuseks parlamendiliikmete vahel ühist huvi pakkuvatel teemadel ning kaubandus- ja koostöölepingu rakendamise seotud otsuste parlamentaarseks kontrolliks; kutsub parlamentaarset partnerlusassambleed üles suurendama kontrolli nii kaubandus- ja koostöölepingu kui ka Windsori raamistiku rakendamise üle; nõuab, et eritähelpanu pöörataks Põhja-Iirimaa, arvestades selle erilist olukorda; nõuab Põhja-Iirimaa, Šotimaa ja Walesi detsentraliseeritud piirkondade aktiivsemat osavõttu ELi ja Ühendkuningriigi parlamentaarses partnerlusassamblees;
15. väljendab heameelt kaubandus- ja koostöölepingu artikli 13 kohaselt loodud ELi sisenõuanderühma üle, mis koosneb 24 kodanikuühiskonna organisatsioonide esindajast ning kuuest Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee esindajast; märgib, et ELi sisenõuanderühma ja Ühendkuningriigi sisenõuanderühma esimene koosolek toimus 3. oktoobril 2022; tuletab meelde, et nendel kohtumistel on väga olulise küsimusena esile kerkinud lepinguosaliste vahelise tollikoostöö tugevdamine; märgib, et ELi sisenõuanderühm on avaldanud kaubandus- ja koostöölepingu rakendamise kohta ülevaate; väljendab heameelt selle koosoleku tulemusena esitatud ühisdeklaratsiooni üle; rõhutab vajadust tasakaalustatud ja esinduslike sisenõuanderühmade järele, sealhulgas tööandjate organisatsioonide ja ametiühingute proportsionaalse esindatuse ning Ühendkuningriigi kõigi piirkondade geograafilise esindatuse järele;
16. rõhutab, kui oluline on kodanikuühiskonna tihe kaasamine kaubandus- ja koostöölepingu rakendamisse; märgib, et 4. oktoobril 2022 toimus kooskõlas kaubandus- ja koostöölepingu artikliga 14 esimest korda kodanikuühiskonna foorum, mis tõi kokku kodanikuühiskonna esindajad EList ja Ühendkuningriigist. märgib, et ELi osalejate seas olid tööandjate ja töötajate organisatsioonide ning akadeemiliste ringkondade ja valitsusväliste asutuste esindajad;
17. rõhutab, kui oluline on ELi ja Ühendkuningriigi kodanikuühiskonna, sealhulgas kohalike ja piirkondlike omavalitsuste, tööandjate organisatsioonide ja ametiühingute ning valitsusväliste organisatsioonide ulatuslik kaasamine kaubandus- ja koostöölepingu rakendamisse kooskõlas lepingu artiklitega 13 ja 14; nõuab, et kaubandus- ja koostöölepingu järelevalvesse ja rakendamisse kaasataks aktiivselt kalandussektori, piirkondlike ametiasutuste, rannikukogukondade ja muude sidusrühmade esindajaid; nõuab tungival, et komisjon edendaks sel eesmärgil ELi-sisese kalanduse nõuanderühma loomist, ilma et see piiraks olemasolevate nõuandekomisjonide pädevust; märgib kahetsusega, et kaubandus- ja koostöölepingu kodanikuühiskonna foorumil osalema valitud Ühendkuningriigi kodanikuühiskonna organisatsioonide hulgas puuduvad noori esindavad eriorganisatsioonid;
18. kinnitab veel kord, et Euroopa Parlament on võtnud kohustuse jälgida tihedas koostöös ELi sisenõuanderühmaga tähelepanelikult kaubandus- ja koostöölepingu rakendamist; tuletab meelde, et komisjon peaks andma Euroopa Parlamendile kaubandus- ja koostöölepingu rakendamise seotud teavet, et tagada piisav kontroll, vajaduse korral konfidentsiaalselt, sealhulgas parlamendi osalemise ühiskomitees, partnerlusnõukogus, kaubanduse erikomiteedes ja töörühmades; väljendab heameelt Euroopa Parlamendi ja komisjoni jätkuva hea koostöö üle; nõuab, et Euroopa Parlament osaleks lepingute

tulevases läbivaatamismenetluses;

19. tuletab meelde, et Gibraltar ei kuulunud ELi ja Ühendkuningriigi kaubandus- ja koostöölepingu territoriaalsesse kohaldamisalasse ning et ELi ja Ühendkuningriigi vahelised eraldi lepingud Gibraltarit kohta eeldavad Hispaania Kuningriigi eelnevat nõusolekut;

Kaubandus

20. tuletab meelde, et kaubandus- ja koostöölepinguga luuakse terviklik ja põhjalik alus pooltevahelistele suhetele, eelkõige ELi ja Ühendkuningriigi vahelisele kaubandusele, tagades samal ajal ausat konkurentsi ja kestlikku arengut võimaldavad võrdsed tingimused; tuletab meelde, et kaubandus- ja koostööleping on ELi ajaloos ainulaadne vabakaubandusleping, kuna selles keskendutakse pigem erinevuste piiramisele kui kaubanduspartnerite vahelise lähenemise edendamisele; tuletab meelde, et kaubandus- ja koostööleping on ainulaadne ka sellepärast, et sellega nähakse ELi ja Ühendkuningriigi vahelises kaubanduses ette nulltariifid ja nullkvoodid;
21. võtab teadmiseks asjaolu, et isegi nende enneolematute kaubanduskokkulepete puhul kolmanda riigiga on ELi ja Ühendkuningriigi kaubavood aastatel 2016–2022 olnud kaupade poolest palju rohkem paigalseisus ja teenuste poolest vähem dünaamilised võrreldes ELi kaubavahetusega teiste rahvusvaheliste partneritega ning seetõttu on Ühendkuningriigi EList väljaastumine avaldanud ELi ja Ühendkuningriigi kaubavoogudele ootuspäraselt kahjulikku mõju, kuna loodud on märkimisväärsed mittetariifsed tõkked, mis tekitavad mõlemale poolele lisakulusid; tuletab meelde, et see tulemus on vaid üks Ühendkuningriigi väljaastumise ebasoodsatest tagajärgedest ja see tuleneb otseselt Ühendkuningriigi valitsuse valitud Brexitist;
22. võtab teadmiseks komisjoni hinnangu, et kaubandus- ja koostöölepingus kehtestatud kaupade ja teenustega kauplemise kord toimib üldiselt hästi, kuigi teatavad rakendamiskeskused on endiselt olemas, nagu sponsorkava füüsiliste isikute riiki sisenemiseks ja seal ajutiseks viibimiseks ärilisel eesmärgil ning päritolu kontrollimine tariifse sooduskohandamise kohaldamiseks;
23. võtab teadmiseks asjaolu, et Ühendkuningriigi EList väljaastumise ja eelkõige liikumisvabaduse lõppemise loogiline tagajärg on see, et Ühendkuningriigi valdavalt teenustepõhise majanduse võimalused ELis on vähenenud;
24. väljendab heameelt asjaolu üle, et partnerlusnõukogu on alustanud üksikjuhtumite kaupa eraldi tööd kutsekvalifikatsioonide tunnustamiseks, kuna need sätted võivad hõlbustada spetsialistide liikumist vastastikust huvi pakkuvates valdkondades;
25. kutsub komisjoni üles hindama ELi geograafiliste tähiste kaitse ulatust Ühendkuningriigis ja kordab oma nõudmist, et mõlemad pooled rakendaksid pärast 2021. aastat registreeritud geograafiliste tähiste tulevast kaitset käsitlevat läbivaatamisklauslit;
26. kordab, et kaubandus- ja koostööleping on pikkade ja keeruliste läbirääkimiste delikaatne tulemus ning seetõttu tuleks seda, nagu ka väljaastumislepingut, eelkõige Iirimaa ja Põhja-Iirimaa protokollid ning hiljutist Windsori raamistikku, mõlema poole vastastikuse kasu huvides heas usus täielikult rakendada; kutsub mõlemat poolt üles

täielikult ära kasutama kaubandus- ja koostöölepingu tohutut potentsiaali, et lihtsustada võimalikult suures ulatuses ELi ja Ühendkuningriigi vahelist kaubandust, pidades samal ajal meeles, et vabakaubanduslepingu kaudu ei saa mingil juhul kasutada liikmelisuse eeliseid seoses juurdepääsuga ELi ühtsele turule ja tolliliidule ning samuti osaleda muudes ühistes ja kaasnevates poliitikavaldkondades;

27. nõustub komisjoniga, et kaubandus- ja koostöölepingu horisontaalsed ja tootepõhised reeglid on rahuldavad ning tootepõhiseid reegleid ei tohiks muuta, v.a tehniliste kohanduste korral, kuna need reeglid tagavad õiglase tasakaalu, aidates samal ajal jõuda liidu üldeesmärgini, milleks on strateegilise autonoomia saavutamine olulistes sektorites; nõuab siiski mõistlike lahenduste leidmist elektrisõidukite päritolureeglite eelseisvatele muudatustele, arvestades ELi tootjate raskusi varuosade, eelkõige akude hankimisel EList; juhib tähelepanu sellele, et mis tahes erand võib viia investeeringud EList eemale ja seda tuleks Euroopa majandusjulgeoleku strateegiat silmas pidades hinnata; julgustab Ühendkuningriiki kaaluma uuesti ühinemist Euroopa – Vahemere piirkonna sooduspäritolureeglite piirkondliku konventsiooniga; nõuab, et Ühendkuningriik ja EL kui sarnaselt meelestatud partnerid uuriks uusi koostöövõimalusi toorainete tarnimisel, nullnetotehnoloogia, kujunemisjärgus tehnoloogia ja roheline koridoride arendamisel ning muudes ülemaailmses kaubandusküsimustes nii kahepoolset kui ka Maailma Kaubandusorganisatsiooni (WTO) raames; kutsub komisjoni üles uurima ELi Põhjamere makropiirkonna arendamise lisaväärtust, et innustada ELi ja Ühendkuningriiki tegema selles valdkonnas tihedamat koostööd;
28. võtab teadmiseks Ühendkuningriigi teatavate impordiprotseduuride ja -kontrollide, eriti sanitaar- ja fütosanitaarkontrolli rakendamise edasise edasilükkamise EList pärit toodete puhul; kutsub Ühendkuningriigi valitsust üles selgitama ajakava ja nõudeid, et vältida ettevõtjate jaoks suuremat ebakindlust ning digitaliseerida ja lihtsustada võimalikult palju Ühendkuningriigi tolliprotseduure selleks, et vältida edasisi vastuolusid ELi ja Ühendkuningriigi vahelises kaubanduses; märgib, et Ühendkuningriigi valitsus võiks vähendada ELiga elluviidavat kaubandust takistavaid tõkkeid, võttes endale kohustuse viia vabatahtlikult ja dunaamiliselt kõik olulised sektorid üksteisega kooskõlla; rõhutab vajadust selle järele, et Ühendkuningriik suurendaks ELi toote-eeskirjade tunnustamist ning kaubavahetuse vastavushindamist; kordab oma üleskutset, et EL ja Ühendkuningriik jõuaksid kokkuleppele sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete Ühendkuningriigi-poolses dunaamilises ühtlustamises; rõhutab, et ELi ja Ühendkuningriigi vaheline tollikoostöö on oluline, et toetada tollialaste õigusaktide ja tolliprotseduuride ühilduvust ning edendada kaubanduse hõlbustamist; tunnistab, et Ühendkuningriik on mitmekesisistanud kaubavahetust EList eemal, ning seda, kui olulised on suuremad investeeringud otseparvlaevateenustesse, et vähendada maanteeliikluse praegust halduskoormust;
29. kutsub komisjoni üles tagama, et EL ja Ühendkuningriik teevad tolliküsimustes tihedat koostööd, sealhulgas seistes tolliasutuste vahelise hea ja tulemusliku teabevahetuse, konstruktiivse dialoogi ja tulemuslike koostöömeetodite eest, et lihtsustada tollivormistust ja vähendada kõikide sidusrühmade haldus- ja majanduskulusid; kutsub lisaks komisjoni üles tegema korrapäraseid kontrole ja hindamisi, et vähendada põhjendamatu reguleerivuse ja haldustõkkeid ning tagada, et loodud koostöömehhanismid jääksid tõhusaks ja tulevikukindlaks;

30. rõhutab, et Ühendkuningriigi piirikontrollimudeli (UK Border Target Operating Model) alusel täies ulatuses tehtava piirikontrolliga kaasnevad ELi eksportijatele lisakulud ja vähem paindlikkust ning lisahäired väärtusahelas, eelkõige kiiresti riknevate toodete puhul, ning et kiiremas korras on vaja tulemuslikke digilahendusi; peab positiivseks, et Ühendkuningriigil on ELiga sarnane lähenemisviis riskikategooriate ning andmete kasutamise ja digiteerimise protsessi sujuvamaks muutmisel;
31. rõhutab, et kuigi ELis kasutusele võetud vahepealsed lahendused on olukorda ajutiselt parandanud, on ELi paberivabade sertifikaatide aktsepteerimiseks Ühendkuningriigis vaja struktuurilisi lahendusi;
32. tuletab meelde, et kuna Ühendkuningriigil on pärast ELi ühtselt turult ja tolliliidust väljaastumist inimeste, taimede ja loomade terviseiga seotud sanitaar- ja fütosanitaarmedetmete reguleerimiseks eraldi kord, kohaldatakse Ühendkuningriigi suhtes kõiki neid ELi norme, mida kohaldatakse kolmandatele riikidele, kes ei ole kooskõlastanud oma õigusnorme ELi õigusaktidega; märgib, et sanitaar- ja fütosanitaarmedetmed kajastavad suurel määral WTO reegleid neis valdkondades; võtab teadmiseks asjaolu, et pärast Brexiti on EL ja Ühendkuningriik jätkuvalt olulised põllumajanduslike toiduainete kaubanduspartnerid ning et 2022. aasta jaanuarist oktoobrini oli ELi eksport Ühendkuningriiki 39,5 miljardit eurot, mis on 15 % rohkem kui 2021. aastal, ning Ühendkuningriik oli ELi jaoks põllumajanduslike toiduainete impordi seisukohast tähtsuselt kolmas partner¹⁴; nõuab tungivalt, et sanitaar- ja fütosanitaarmedetmetega tegelev kaubanduse erikomitee jätkaks kiiresti tööd, et luua digitaalne sertifikaat, mis pakub kõrgetele ühistele ohutusstandarditele vastavat ühilduvat ja tõhusat lahendust, pidades eelkõige silmas Ühendkuningriigi piirikontrollimudeli (UK Border Target Operating Model) peatset kasutuselevõttu, ning kindlustaks ELi toidu- ja söödaalase kiirhoiatussüsteemi ning Ühendkuningriigi toiduohutuse hoiatussüsteemi tiheda koostöö, et tagada igakülgne kaitse ELis, Ühendkuningriigis ja mujal; võtab teadmiseks probleemid, mis on seotud ELi tootjatele vajalike Ühendkuningriigi koostisosade transporti käsitlevate reeglite järjekindla kohaldamisega; kutsub Ühendkuningriigi valitsust üles kiirendama üleminekut digisüsteemile ning toetama sanitaar- ja fütosanitaarmedetmete lepingu sõlmimist, sest selline ühtlustamine põllumajanduslike toiduainete ekspordis ja impordis vähendaks mõlema poole haldus- ja finantskoormust ning hõlbustaks ELi ja Ühendkuningriigi põllumajanduslike toiduainetega kauplemist, sealhulgas Suurbritannia ja Põhja-Iirimaa vahelist kaubandust¹;
33. tuletab meelde kaubandus- ja koostöölepingu digikaubandust käsitlevat peatükki, mis sisaldab andmete lokaliseerimise nõuete selget keeldu või lähtekoodi kohustuslikku avalikustamist, säilitades samal ajal ELi õiguse võtta vastu määrusi isikuandmete kaitse nõuete kohta; rõhutab, kui olulised on kaks isikuandmete piisavuse otsust, mille EL tegi 28. juunil 2021 seoses Ühendkuningriigi andmekaitse korruga ja mis võimaldavad jätkata isikuandmete vahetamist ELi ja Ühendkuningriigi ettevõtjate vahel; võtab teadmiseks andmekaitse- ja digitaalse teabe seaduse eelnõu, mille Ühendkuningriigi valitsus esitas 2022. aasta juulis; tuletab meelde, et piisavuse tunnustamise puudumine ELi ja Ühendkuningriigi vahel tekitaks ELis ja Ühendkuningriigis ettevõtjatele märkimisväärseid probleeme; väljendab heameelt regulatiivse koostöö üle isikustamata

¹⁴ „[Monitoring EU agri-food trade](#)“ (ELi põllumajanduslike toiduainete kaubanduse seire), Euroopa Komisjon, põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektoraat, Brüssel, 2022.

andmete edastamise ja kujunemisjärgus tehnoloogiate, sealhulgas tehisintellekti valdkonnas;

34. väljendab heameelt Ühendkuningriigi valitsuse 2022. aasta novembri teate üle, et pikendatakse Ühendkuningriigi vastavushindamise märgistuse rakendamise tähtaega Suurbritannia turule viidud toodete puhul; väljendab heameelt Ühendkuningriigi valitsuse teadaande üle tunnustada 18 valdkonnas määramata ajaks ELi tooteohutuse sümbolit;
35. tuletab meelde, et kaubandus- ja koostööleping sisaldab peatükki mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate (VKEde) vajaduste ja huvide kohta; tunnistab, et kaubandus- ja koostöölepingu uue kaubanduskorraga kohanemisega seotud halduskoormus on eriti tugevalt mõjutanud neid ettevõtjaid, kellel on uue kauplemiskorraga kohanamiseks vähem ressursse;
36. toob esile kaubanduspartnerluse komitee ning erikomiteede ja kaubanduse erikomiteede käimasoleva töö tähtsuse ja tunnistab seda ning nõuab tungivalt, et pooled uuriksid täielikult oma potentsiaali kaubandus- ja koostöölepingu alusel loodud kahepoolsete organitena, mis saavad arutada ühise strateegilise tähtsusega teemasid, käsitleda kõiki rakendusküsimusi otse ning koondada teavet ja eksperditeadmisi; kutsub komisjoni üles jätkama head tava, mille kohaselt teavitatakse Euroopa Parlamenti täielikult ja viivitamata nende komiteede käimasolevast tööst ja arengust;
37. rõhutab vajadust ELi ja Ühendkuningriigi vahelise tõhustatud koostöö järele, et säilitada praegune õiglane ja reeglitel põhinev rahvusvaheline kaubanduskord; nõuab sellega seoses rohkem ühiseid pingutusi, et töötada WTO kaasava ja igakülgse reformi nimel, vastates praegustele ja tulevastele probleemidele omavahel tihedalt seotud maailmas ning tegutsedes aktiivselt uute lõhestumise ohtude vastu ülemaailmses poliitilises ja majanduslikus korras, võttes selleks endale ühise vastutuse aidata kaasa ÜRO kestliku arengu tegevuskava 2030 ja 17 kestliku arengu eesmärgi elluviimisele;
38. tunnistab vajadust teha rohkem edusamme veterinaarravimite kättesaadavuse tagamisel Põhja-Iirimaal, et säilitada loomade heaolu ja toiduga kindlustatus;
39. tuletab meelde käimasolevat seadusandlikku tööd ravimite õigusnormide läbivaatamisel, mille eesmärk on muu hulgas vähendada Küprose, Iirimaa ja Malta turgude ajaloolist sõltuvust ravimite tarnimisest Ühendkuningriigist või selle kaudu; rõhutab vajadust tagada ravimite kättesaadavus, taskukohasus ja varustuskindlus ning strateegiline keskkonnaalane lähenemisviis ravimitele, et võidelda ravimireostuse vastu;
40. väljendab heameelt terviseturbealase koostöö sätete üle, mis võimaldab pooltel ja liikmesriikide pädevatel asutustel vahetada asjakohast teavet, kuid peab kahetsusväärseks, et see koostöö piirdub üksnes oluliste rahvatervise riskide hindamisega ning rahvatervise kaitsmiseks vajalike meetmete koordineerimisega; rõhutab, et COVID-19 pandeemia on suurendanud vajadust teha terviseküsimustes tihedamat koostööd ning vajadust asutuste ja sidusrühmade vahelise struktureeritud ja korrapärase kahepoolse suhtluse järele, et kriisiolukordadele paremini reageerida.
41. juhib tähelepanu, et ELi märgistamisreeglite tulevased muudatused on eriti keerulised neile ettevõtjatele, kes kasutavad samu pakendeid nii ELi kui ka Ühendkuningriigi turgudel;

42. kutsub komisjoni üles koostama tabeli, milles võrreldakse tariifikvoote, tollimakse ja mittetariifseid kaubandustõkkeid eri tooterühmade puhul ELi ja Ühendkuningriigi vahelises kaubanduses ning ELi kaubavahetuses teiste partneritega;
43. rõhutab kaubandus- ja koostöölepingu turujärelevalvet ning toiduks mittekasutatavate toodete ohutuse ja nõuetele vastavuse valdkonnas tehtavat koostööd käsitleva artikli 96 olulisust; kutsub seetõttu komisjoni üles seda artiklit viivitamata rakendama; nõuab ühisalgatuste ja -projektide arendamist ning spetsiaalsete suhtlus- ja koordineerimisviiside loomist ELi ja Ühendkuningriigi vahel, et hõlbustada teabe, parimate tavade ja tehniliste eksperditeadmiste vahetamist turujärelevalve ja tooteohutuse valdkonnas; rõhutab, et artiklis 96 sätestatud koostööpingutusi tuleb korrapäraselt jälgida ja hinnata ning anda nende kohta aru;
44. kordab vajadust teha koostööd rahvusvaheliste rändlusteenuste läbipaistvate ja mõistlike tariifide edendamisel, et kaitsta ELi ja Ühendkuningriigi tarbijaid;
45. juhib tähelepanu sellele, et ELi ja Ühendkuningriigi kaubandussuhetes tuleks erilist tähelepanu pöörata neljale Euroopa Regioonide Komitee¹⁵ kindlaks määratud majandussektorile, mida Brexit võib kõige rohkem mõjutada, nimelt sõidukid, elektrimasinad, puidutooted ja mööbel ning põllumajandustooted;

Võrdsed võimalused

46. nõuab tungivalt, et Ühendkuningriigi valitsus ja parlament tunnistaksid raskusi, mis tulenevad tarbetutest süstemaatilistest regulatiivsetest erinevustest, eelkõige töö- ja sotsiaaloiguste, keskkonna- ning isikuandmete kaitse, riigiabi, digikaubanduse ja maksustamise valdkonnas, mis võib tekitada ainult rohkem küsimusi seoses kaubandus- ja koostöölepingus võetud võrdsete võimaluste alaste kohustustega, samuti ELi ja Ühendkuningriigi ettevõtjatele ning ELi ja Ühendkuningriigi kaubandusele;
47. kutsub komisjoni üles hoidma Euroopa Parlamenti täielikult ja viivitamata kursis kõigi probleemidega, mis võivad ohustada ELi ettevõtjate ja töötajate võrdseid võimalusi ja ausat konkurentsi;
48. väljendab heameelt jätkuvalt kohaldatavate ELi õigusaktide (kehtetuks tunnistamise ja reformi) seaduse muutmise üle, milles varasem aegumisklausel asendati 2023. aasta lõpus kehtetuks tunnistatavate seaduste loendiga; märgib, et seaduse vastuvõtmine tekitab endiselt muret, ning rõhutab, et Euroopa Parlament jätkab Ühendkuningriigi asjaomase seadusandliku arengu jälgimist; peab kahetsusväärseks, et vastu võeti teenuse miinimumtaseme (Strikes) seaduseelnõu, mis võib õhnestada tööstandarditega seotud kaitse taseme säilitamise kohustusi; rõhutab, et nendel õigusaktidel on tõsised tagajärjed töötajate õigustele, eelkõige sellistele põhiõigustele nagu ühinemisvabadus ja organiseerumisõigus ning kollektiivläbirääkimiste ja kollektiivse tegutsemise õigus, sealhulgas streigiõigus;
49. märgib, et 23. märtsil 2023 jõustus Inglismaal geenitehnoloogia (täppisaretuse) seadus, millega muudetakse muudetud geenidega ja täppisaretatud taimede ja loomade

¹⁵ Euroopa Regioonide Komitee, „New trade and economic relations between EU-UK: the impact on regions and cities“ (ELi ja Ühendkuningriigi uued kaubandus- ja majandussuhted: piirkondadele ja linnadele avalduv mõju), 2022.

keskkonda viimise, turustamise ja riskihindamise norme, jättes need geneetiliselt muundatud organismide õigusraamistikust välja; on väga mures selles valdkonnas esinevate regulatiivsete erinevuste pärast; rõhutab vajadust säilitada ELi piiril range sanitaar- ja füto-sanitaarkontroll, nagu on täielikult ette nähtud ELi õiguses, tagamaks, et loata või nõuetekohase märgistusega tooted ei saaks siseneda ELi toiduahelasse; rõhutab lisaks, et sellega seoses on vaja ELi tootjatele ja tarbijatele võrdseid võimalusi ja ausat konkurentsi;

50. nõuab ELi ja Ühendkuningriigi regulatiivse koostöö tugevdamist tagamaks, et nii EL kui ka Ühendkuningriik on teadlikud tulevastest seadusandlikest tööprogrammidest ja nendega seotud võimalikest tulevastest õiguslikest erinevusest enne nende rakendamist, et tõenäolisi erinevusi vähendada; nõuab, et ELi ja Ühendkuningriigi parlamentaarsel partnerlusassambleel oleks suurem roll regulatiivse koostöö hõlbustamisel ja kontrollimisel;
51. kutsub komisjoni üles jätkuvalt tähelepanelikult jälgima Ühendkuningriigis esinevaid regulatiivseid erinevusi, mis võivad viia kaubandus- ja koostöölepingu mitte järgimiseni, eelkõige võrdsete võimalustega seotud valdkondades, nagu subsiidiumite kontroll, maksustamine, töö- ja sotsiaalsed standardid, keskkond ja kliima; kutsub komisjoni üles võimaldama iga-aastaste aruannete avaldamise kaudu Euroopa Parlamendile ja üldsusele juurdepääsu saadud andmetele; tunnistab sellise jälgimismehhanismi tähtsust, et tagada teadlike otsuste tegemine, suurendada üldsuse usaldust ja hõlbustada Brexiti-järgse konteksti sügavamat mõistmist; on sellega seoses seisukohal, et ettevõtjate, VKEde, tööstusliitude, ametiühingute ning sisenõuanderühma ja kodanikuühiskonna foorumi aktiivne kaasamine annab protsessi väärtusliku panuse; rõhutab erilist probleemi, mida põhjustab Põhja-Iirimaale regulatiivsete erinevuste seire ja haldamine, ning vajadust tagada piisavad varajase hoiatamise mehhanismid;
52. võtab teadmiseks asjaolu, et 2022. aasta subsiidiumide kontrolli seaduse kohane uus Ühendkuningriigi subsiidiumide kontrolli kord jõustus 2023. aasta jaanuaris; kutsub komisjoni üles tähelepanelikult 2022. aasta subsiidiumide kontrolli seaduse kohaldamist jälgima; kordab komisjoni väljendatud muret nn vabasadamate kasutuselevõtu kavade pärast ning märgib, et ELi välisriigi subsiidiumide määrus¹⁶ jõustus 2023. aasta juulis; nõuab kaubandus- ja koostöölepingu artikli 366 alusel subsiidiumide vallas ELi ja Ühendkuningriigi vahelist tihedamat koostööd;
53. märgib, et kaubandus- ja koostöölepinguga kehtestatakse mehhanism, mille kohaselt kumbki pool võib võtta asjakohaseid tasakaalustavaid meetmeid, et reageerida kaubandusele või investeringutele avalduvale kahjuliku olulise mõju korral, mis tuleneb pooltevahelistest märkimisväärtetest erinevustest; tuletab meelde, et selleks, et EL saaks tõhusalt ja õigel ajal kasutada oma õigusi väljaastumislepingu ning kaubandus- ja koostöölepingu rakendamisel ning täitmise tagamisel, võtsid Euroopa Parlament ja nõukogu vastu lepingute rakendamist ja täitmise tagamist käsitleva määruse; on rahul, et see määrus annab komisjonile õigusliku aluse võtta rakendusaktidega vastu mitu mõlemas lepingu sätestatud meedet, neid asjakohasel juhul muuta, peatada või kehtetuks tunnistada; rõhutab, et mõlemal poolel on õigus tegutseda oma huvide kaitsmiseks ühepoolset, taotlemata kõigepealt vahekohtumenetlust, eelkõige kui on oht, et subsiidium võib avaldada pooltevahelisele

¹⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. detsembri 2022. aasta määrus (EL) 2022/2560, mis käsitleb siseturгу moonutavaid välisriigi subsiidiume (ELT L 330, 23.12.2022, lk 1).

kaubandusele või investeeringutele olulist kahjulikku mõju.

Valdkondlikud eriküsimused ja temaatiline koostöö

Keskkond ja kliima

54. tuletab meelde ELi kliimaeesmärki vähendada 2030. aastaks ELi kasvuhoonegaaside netoheidet 55 % võrreldes 1990. aasta tasemega ning saavutada 2050. aastaks kasvuhoonegaaside nullnetoheide, nagu on sätestatud Euroopa kliimamääruses¹⁷ ja rakendatud hiljuti vastu võetud õigusaktide pakettis „Eesmärk 55“;
55. kutsub komisjoni üles jälgima Ühendkuningriigi heitkogustega kauplemise süsteemi praktilist rakendamist, eesmärke ja tulemuslikkust, võtma arvesse, et kui kahe süsteemi vahel peaks ilmnema olulisi erinevusi, võib sellega kaasneda võrdsete tingimuste moonutamine ja seega tuleks seda arvesse võtta süsiniku piirimeetme kohaldamisel, ning uurima kahepoolse koostöö võimalusi, sealhulgas võimalust siduda Ühendkuningriigi heitkogustega kauplemise süsteem ELi omaga sarnaselt ELi ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelisele kasvuhoonegaaside heitkogustega kauplemise süsteemide sidumise lepinguga, ilma et nende sidumine kahjustaks ELi heitkogustega kauplemise süsteemi terviklikkust ja tulemuslikkust;
56. tuletab meelde, et EL hakkab 2026.–2034. aastal järk-järgult rakendama süsiniku piirimeedet raua, terase, tsemendi, alumiiniumi, väetiste, elektri, vesiniku ja kaudse heite suhtes teatavatel tingimustel, tagamaks et tootmise ümberpaigutamine ELi riikidesse, kus poliitikameetmed on vähem ulatuslikud, ei kahjustaks ELi ja ülemaailmseid kliimaalaseid püüdlusi; väljendab heameelt selle üle, et Ühendkuningriigi valitsus on algatanud Ühendkuningriigi süsiniku piirimeetme uurimise, et selgitada välja, kuidas süsiniku piirimeede võib aidata lahendada võimaliku kasvuhoonegaaside heite ülekandumise probleemi ja saavutada Ühendkuningriigi keskkonnamääruseid, võttes samal ajal arvesse laiemat mõju, riske ja võimalusi, mis tekkida võivad; kutsub komisjoni üles jälgima Ühendkuningriigi süsiniku piirimeetme poliitikat ja uurima koostöövõimalusi, et parandada võrdseid tingimusi ja kliimakaitset kogu maailmas;
57. tuletab meelde, et kaubandus- ja koostöölepingu kohaselt ei tohi pooled nõrgendada ega alandada sotsiaal-, töö- ja keskkonnakaitse taset üleminekuperioodi lõpus 2020. aastal kehtinud tasemest allapoole (kaitse taseme säilitamine) ja sealjuures võib pool võtta asjakohaseid meetmeid, et tasakaalustada „pooltevahelistest olulistest lahknevustest“ tulenevat „olulist (kahjulikku) mõju kaubandusele või investeeringutele“; tuletab meelde, et praegused kohustused ja eesmärgid kliimamuutuste valdkonnas, eelkõige seoses kliimaneutraalsuse saavutamisega 2050. aastaks, jäävad mõlema poole jaoks kehtima;
58. rõhutab, et komisjon algatas enne Ühendkuningriigi väljaastumist Ühendkuningriigi vastu keskkonna valdkonnas, sealhulgas seoses õhu ja vee kvaliteediga, mitu rikkumismenetlust; rõhutab, et võttes arvesse õhu ja vee piiriülest olemust, võivad

¹⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/1119, millega kehtestatakse kliimaneutraalsuse saavutamise raamistik ning muudetakse määruseid (EÜ) nr 401/2009 ja (EL) 2018/1999 (Euroopa kliimamäärus) (ELT L 243, 9.7.2021, lk 1).

erinevused nende keskkonnakaitstes ohustada ELis õhu ja vee kvaliteeti;

59. võtab teadmiseks Ühendkuningriigi keskkonnakaitseameti loomise 2021. aasta novembris 2021. aasta keskkonnaseaduse alusel; kutsub komisjoni üles jälgima, kas ametile on antud piisavad volitused ja vahendid, et ta saaks tulemuslikult tagada keskkonnanormide täitmise kooskõlas kaubandus- ja koostöölepingus sätestatud Ühendkuningriigi kohustustega, ning kas Ühendkuningriigi keskkonnakohustuste ja teiste õigusaktide rakendamine ja täitmise tagamine on tulemuslik;
60. märgib, et 2022. aasta detsembris avaldas Ühendkuningriigi valitsus 2021. aasta keskkonnaseaduse alusel esimesed õiguslikult siduvad keskkonnanormid ja 2023. aasta jaanuaris avaldas ta 2023. aasta keskkonna arengukava; nõuab ELi ja Ühendkuningriigi kliima- ja keskkonnakaitse-eesmärkide tihedat ja ülespoole ühtlustamist ning võrdsete tingimuste järgimist;
61. tuletab meelde, et Ühendkuningriik ei ole enam osa Euroopa Kemikaaliametist ja talle ei kehti Euroopa Majanduspiirkonnas kohaldatav kemikaalide õigusraamistik (ELi REACHi määrus); rõhutab, et Ühendkuningriigi uus õigusraamistik peab olema sama stabiilne ja läbipaistev nagu ELi REACHi määrus; kutsub komisjoni üles jälgima, kas Ühendkuningriigi kemikaaliohutuse juhtimisel esineb normides tagasiminekut või lahknevust ELi REACHi määrusest, pidades eelkõige silmas ELi REACHi määruse eelseisvat läbivaatamist; kutsub komisjoni üles tegema koostööd Ühendkuningriigi ametiasutustega, et tagada tihedalt ühtlustatud õigusraamistik, mille eesmärk peaks olema tagada kemikaaliohutuse juhtimise võimalikult kõrge tase ELis ja Ühendkuningriigis;
62. nõuab, et Ühendkuningriigi valitsus ja parlament teeksid ELiga tihedat koostööd ÜRO kliimamuutuste konverentsil seatud eesmärkide saavutamiseks, sealhulgas oma asjaomase kaubanduspoliitika kaudu;
63. nõuab, et EL ja Ühendkuningriik teeksid koostööd, et tugevdada üleilmset kliimakaitset, kasutades ära tihedat koostööd, mis on loodud vastuseks energiapoliitika probleemidele, mida põhjustab Venemaa ebaseaduslik agressioonisõda Ukraina vastu;

Finantsteenused

64. märgib, et kaubandus- ja koostööleping on finantsteenuste valdkonnas piiratud; tunnustab, et see puudus on tingitud Ühendkuningriigi soovimatusest arutada kaubandus- ja koostöölepingu läbirääkimiste raames muid vastastikust huvi pakkuvaid valdkondi; väljendab heameelt kava üle luua ELi ja Ühendkuningriigi ühine finantsvaldkonna reguleerimise foorum, et hõlbustada dialoogi ja koostööd finantsteenuste küsimustes¹⁸; tuletab meelde, et see foorum ei oleks kaubandus- ja koostöölepingu ametlik osa ega pakuks samal tasemel juurdepääsu ega koostööd nagu laiaulatuslik finantsteenuste leping;
65. märgib, et Ühendkuningriigi valitsuse tulevase õigusraamistiku läbivaatamine ja seejärel avaldatud finantsteenuste ja -turgude seaduseelnõu¹⁹, milles tehakse ettepanek

¹⁸ Reuters, „[EU restarts work on EU-UK regulatory forum after Northern Ireland deal](#)“ (EL alustab pärast Põhja-Iirimaa kokkulepet uuesti tööd ELi ja Ühendkuningriigi õigusliku foorumiga), 8. märts 2023.

¹⁹ Ühendkuningriigi parlament, „[Financial Services and Markets Act](#)“ (Finantsteenuste ja -turgude seadus),

tunnistada kehtetuks või asendada finantsteenuste valdkonnas säilitatud liidu õigus või seda muuta ning delegeerida suurem vastutus Ühendkuningriigi reguleerivatele asutustele, näitab soovi võtta finantsteenuste valdkonnas vastu ELi erinevad õigusnormid; rõhutab, et ülemäärastel regulatiivsetel erinevustel võib olla negatiivne mõju Ühendkuningriigi ja ELi vahelisele finantskoostööle ning need võivad kahjustada rahavooge ja finantsettevõtjate tegevust; väljendab heameelt ELi hiljutiste edusammude üle finantsteenustega seotud õigusaktide osas, isegi kui see võib põhjustada regulatiivseid erinevusi Ühendkuningriigiga, sealhulgas seoses krüptoraha, kestliku rahanduse, taksonoomia, noteerimise ja rahapesuvastase võitlusega; tunnistab siiski, et Ühendkuningriik ja EL võivad finantsteenuste valdkonnas vastu võtta erinevaid regulatiivseid lähenemisviise ega tarvitse tingimata säilitada ühtlustatud reguleerivat korda; toetab ELi õigusloomealaseid edusamme selles valdkonnas; rõhutab siiski tulevase regulatiivse koostöö ning rahvusvaheliste standardite väljatöötamises ja integreerimises osalemise eeliseid;

66. võtab teadmiseks Ühendkuningriigi soovi luua mitme regulatiivse ja järelevalvealgatuse kaudu ülemaailmne digirahanduse ja krüptovarade keskus; rõhutab, kui oluline on töötada välja kooskõlastatud lähenemisviis ja tõhustatud koostöö krüptovahendite reguleerimise ja järelevalve valdkonnas, et tõhusalt käsitleda ja leevendada tarbijakaitset, turu terviklikkust ja rahapesu ning nende keskkonnamõju ja et vältida õiguslikku arbitraaži;
67. märgib, et kaubandus- ja koostööleping annab ELile võimaluse arendada ja tugevdada oma finantsteenuste taristut ja eksperditeadmisi, et edendada ettevõtjate konkurentsivõimet, investeringuid, majanduslikku stabiilsust ja tarbijakaitset; toetab kindlalt kapitaliturgude liidu ja pangandusliidu väljakujundamist, mis põhineb väljapoole suunatud, uuenduslikul ja konkurentsivõimelisel lähenemisviisil; tunnistab, et Londoni linn on jätkuvalt peamine ülemaailmse ulatusega finantsteenuste keskus, millele juurdepääsust võiksid ELi ettevõtjad kasu saada²⁰; tunnistab tugeva finantsteenuste sektori tähtsust nii ELi kui ka Ühendkuningriigi jaoks ning toetab jõupingutusi ELi finantsteenuste taristu ja oskusteabe parandamiseks;
68. toetab kindlalt ELi ja Ühendkuningriigi jätkuvat koostööd vastastikust huvi pakkuvates finants-, majandus- ja rahandusküsimustes, sealhulgas võitlus rahvusvahelise rahapesu ja terrorismi rahastamise vastu, võitlus kahjulike maksusüsteemide vastu, sanktsioonide rakendamine, võitlus tollipettuste vastu, võrdsete võimaluste tagamine ja ülemaailmse finantsstabiilsuse edendamine;
69. tuletab meelde, et komisjon²¹ peab Gibraltarit territooriumiks, millel on rahapesu ja terrorismi rahastamise vastases süsteemis strateegilisi puudusi, mis kujutavad endast märkimisväärset ohtu ELi finantsüsteemile; nõuab tungivalt, et komisjon lisaks Ühendkuningriigiga Gibraltarit käsitlevasse lepingusse sätteid, millega tagatakse rahapesu ja terrorismi rahastamise vastased standardid, mis on samaväärsed ELi omadega;
70. tunnistab, et tihedad majandussidemed Iirimaa ja Põhja-Iirimaa vahel jätkuvad

11. mai 2023.

²⁰ Reuters, „[London is top global finance centre but lags in key areas, says study](#)“ (Uuringu andmetel on London küll ülemaailmne finantskeskus, kuid jääb olulistest valdkondades maha), 27. jaanuar 2022.

²¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:32023R0410>.

hoolimata sellest, et Põhja-Iirimaa kuulub kolmandate riikide hulka; toetab nende majandussidemete tunnustamist, sealhulgas seoses mõlema jurisdiktsiooni vaheliste tehingute järelevalvega; nõuab meetmeid tagamaks, et sellised sidemed ei katkeks muudatuste tõttu reguleerivas või õigusraamistikus, eelkõige teenuste puhul, mida osutatakse tarbijatele ning väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele, kes ei saa mobiilsusest tulenevaid võimalusi ära kasutada; rõhutab, et oluline on säilitada tihedad majandussidemed ja neid edasi arendada ning minimeerida häireid Brexiti järel, eelkõige nende suhetes;

71. tunnistab, et pärast kaubandus- ja koostöölepingu jõustumist teatas mitu Londonis asuvat finantsteenuste ettevõtet kavatsusest asutada uus esindus ELis ja paigutada mõned varad ümber ELi, kusjuures hinnangute kohaselt on 44 % Ühendkuningriigi suurimatest finantsteenustega tegelevatest ettevõtetest teatanud kavatsusest viia mõned töötajad või osa tegevusest üle²², kuigi seni on Londonist mujale ümber paigutatud töökohtade arv vaid 7 000 ja jääb oluliselt alla esialgse hinnangu 75 000-le²³; toetab liikmesriikide jõupingutusi Brexiti-järgsete äriinvesteeringute ligimeelitamisel; märgib, et pärast Brexiti on finantsteenuste sektori investeeringute keskmes olnud mitu ELi linna, sealhulgas Pariis, Frankfurt, Amsterdam, Luxembourg ja Dublin; märgib, et Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve (ESMA) dokumendiga „Peer review into the NCAs’ handling of relocation to the EU in the context of the UK’s withdrawal from the EU“²⁴ (Vastastikune eksperdi hinnang riikide pädevate asutuste ELi ümberpaigutamise käsitlemise kohta Ühendkuningriigi ELi lahkumise kontekstis) on tuvastatud mõned puudused selles, kuidas liikmesriikide pädevad asutused on ümberpaigutamisprotsessiga tegelema; juhib sellega seoses tähelepanu vastastikuse eksperdi hinnangu aruandes kindlaks tehtud parimatele tavadele ning ESMA valdkondlikele põhimõtetele ümberpaigutamise kohta Ühendkuningriigist ELi 27 liikmesriiki²⁵; väljendab heameelt selle üle, et Euroopa järelevalveasutused jälgivad ettevõtjate ELi ümberpaigutamise hindamisel jätkuvalt järelevalvetavasid²⁶; rõhutab vajadust jätkata tööd pangandusliidu väljakujundamiseks ja kapitaliturgude liidu süvendamiseks, et vältida finantskeskuste edasist koondumist ja saada kasu mastaabisäästust;
72. tuletab meelde kaubandus- ja koostöölepingule lisatud esimeses ühisdeklaratsioonis võetud kohustust allkirjastada ELi ja Ühendkuningriigi vaheline finantsteenuste regulatiivset koostööd käsitlev vastastikuse mõistmise memorandum, mis ei oleks õiguslik dokument, vaid oleks alus korrapärasele struktureeritud koostööle; märgib, et komisjon on selle memorandumi lõplikult vormistanud ja vastu võtnud; väljendab

²² Uuring „Recent trends in UK financial sector Regulation and possible implications for the EU, including approach to equivalence“ (Ühendkuningriigi finantssektori reguleerimise hiljutised suundumused ja võimalikud tagajärjed ELile, sealhulgas lähenemisviisi samaväärsusele), Euroopa Parlament, liidu sisepoliitika peadirektoraat, majandus-, teadus- ja elukvaliteedi poliitika osakond, 8. veebruar 2023.

²³ EY, ‘EY Financial Services Brexit Tracker: Movement within UK financial services sector stabilises five years on from Article 50 trigger‘ (EY finantsteenuste Brexiti jälgija: liikumine Ühendkuningriigi finantsteenuste sektoris stabiliseerub viis aastat pärast artikli 50 rakendamist), 29. märts 2022, London; Ühendkuningriigi Parlamendi Ülemkoja Euroopa Liidu asjade komisjon „1st Report of Session 2022–23: The UK-EU relationship in financial services“ (2022.–2023. aasta istungi esimene aruanne: Ühendkuningriigi ja ELi suhted finantsteenuste valdkonnas), 23. juuni 2022.

²⁴ ESMA42-111-7468 „Peer review into the NCAs’ handling of relocation to the EU in the context of the UK’s withdrawal from the EU“ (Vastastikune eksperdi hinnang riikide pädevate asutuste ELi ümberpaigutamise käsitlemise kohta Ühendkuningriigi ELi lahkumise kontekstis) (https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/esma42-111-7468_brexit_peer_review_report.pdf).

²⁵ ESMA71-99-526.

²⁶ https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/esma42-111-7468_brexit_peer_review_report.pdf.

heameelt kahepoolsete vastastikuse mõistmise memorandumite eduka allkirjastamise üle ELi ja Ühendkuningriigi reguleerivate asutuste ja järelevalveasutuste vahel nii ELi kui ka liikmesriikide tasandil, sealhulgas finantsjuhtimise ameti ja Euroopa Pangandusjärelevalve ning ESMA vahel, mitmepoolse vastastikuse mõistmise memorandumite sõlmimise üle ELi ja Euroopa Majanduspiirkonna riikide pädevate asutustega; ning riiklike pädevate asutustega sõlmitud individuaalsete vastastikuse mõistmise memorandumite²⁷ üle;

73. väljendab heameelt selle üle, et komisjon ja Ühendkuningriigi rahandusministeerium allkirjastasid ELi ja Ühendkuningriigi vahelise finantsteenuste alase koostöö vastastikuse mõistmise memorandumid, millega luuakse finantsteenuste regulatiivse koostöö raamistik, sealhulgas ELi ja Ühendkuningriigi ühine finantsregulatsiooni foorum; rõhutab, et foorumi osalised peaksid suhtlema siira koostöö vaimus ning kasutama foorumit selleks, et teha kindlaks ja kõrvaldada vastastikused ohud finantsstabiilsusele ja tarbijakaitsele, ennetada rahapesu ja terrorismi rahastamist ning nende vastu võidelda ning tegeleda uute arengute ja uuendustega turgudel; rõhutab, et foorum peab toimima läbipaistvalt, kaasates asjakohaselt sidusrühmi; jälgib huviga võimalikke tulevase arutelusid samaväärsust kinnitavate otsuste üle kooskõlas vastastikuse mõistmise memorandumis sätestatud tegevusega, mille tulemused on kooskõlas ELi standardite ja eesmärkidega, et pakkuda suuremat kasu turulepääsust, ning tuletab meelde, et samaväärsus on endiselt ühepoolne ja autonoomne protsess;

Energeetika

74. rõhutab Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõja ja jätkuva energiakriisi taustal taas ELi ja Ühendkuningriigi energiakoostöö tugevdamise tähtsust, et vältida teineteise ohustamist; rõhutab, kui tähtis on suurendada võimalikult palju vastastikust kasu integreeritud ja omavahel ühendatud energiasüsteemis, mis põhineb ühistel tehnilistel ja turupõhimõtetel; märgib, et ELi ja Ühendkuningriigi vaheline energiakaubandus suurenes kogu 2022. aasta jooksul märkimisväärselt;
75. nõuab tasakaalustatud ja koordineeritud lähenemist rohelise kokkuleppe ja kava „REPowerEU“ eesmärkide ja energiasõltumatus saavutamisele nii ELis kui ka Ühendkuningriigis; kutsub mõlemat poolt üles tugevdama energeetikasektoris tehnoloogiaalast koostööd, oskuste arendamist ja andmevahetust; rõhutab, kui tähtis on rohe- ja digiülemineku jaoks vajaliku elutähtsa tehnoloogia valdkonnas tehtav teadus- ja arendustegevusalane koostöö, sealhulgas Euratomi raamistikus;
76. hoolimata asjaolust, et Ühendkuningriik ja EL kinnitasid taas oma energiatõhususe ja taastuvenergiaga seotud eesmärged 2030. aastaks, peab kahetsusväärseks Ühendkuningriigi valitsuse hiljutisi muudatusi kliimapoliitikas, nimelt uute bensiini- ja diiselaudode müügikeelu ning kodude kütmiseks kasutatavate uute gaasikatelde järkjärgulist kasutuselt kõrvaldamise edasilükkamist 2035. aastale; väljendab heameelt avamereenergiaalast koostööd käsitleva vastastikuse mõistmise memorandumid üle; rõhutab asjaolu, et taastuvenergiatehnoloogiate arendamisel tehtav koostöö on oluline nii liidu kui ka Ühendkuningriigi jaoks, ning nõuab taastuvenergiatehnoloogiate edasist

²⁷ Finantsjuhtimise amet „[MoUs with European authorities in the areas of securities, investment services and asset management, insurance and pensions, and banking](#)“ (Vastastikuse mõistmise memorandumid Euroopa ametiasutustega väärtpaberite, investeerimisteenuste ja varahalduse, kindlustuse ja pensionide ning panganduse valdkonnas), 4. jaanuar 2021.

arendamist kooskõlas kliimamuutuste eesmärkidega; nõuab tulemusliku raamistiku loomist elektrivoogudega kauplemise korra jaoks ning energiaturu stabiilsust ja prognoositavust, et hoida ära hinna ja turuga manipuleerimist; nõuab Põhjamerel taastuvenergia kasutuselevõtu kiirendamist ja samal ajal hea ruumilise planeerimise tagamist;

77. tunneb muret asjaomaste põhivõrguettevõtjate poolt 2021. aasta mais esitatud ühise kulude-tulude analüüsi tulemuste pärast, milles toodi esile suur turuga manipuleerimise ja turuhäirete oht; tuletab meelde, et ettepanek vaadata läbi energia hulгимүүгитuru terviklikkuse ja läbipaistvuse määrus²⁸ sisaldab uusi sätteid kolmandatest riikidest pärit tootjate turujärelevalve kohta ning neid hakatakse kohaldama ka Ühendkuningriigi suhtes, et suurendada turu stabiilsust ja prognoositavust; julgustab mõlemat poolt suurendama pingutusi, et töötada välja ELi ja Ühendkuningriigi vaheliste elektrivoogudega kauplemise kord, nagu on sätestatud kaubandus- ja koostöölepingu artiklis 312;
78. tuletab meelde, et kindlate sidemete säilitamine Ühendkuningriigi ja ELi energiaturgude vahel, sealhulgas elektrivõrkude olemasolevate ja kavandatavate ühenduste täieliku ärakasutamise abil, on kõigi parimates huvides, ning nõuab, et EL ja Ühendkuningriik koordineeriks oma elutähtsa taristu arendamist, eriti energeetikasektoris, et suurendada selle töökindlust ning vähendada taristuhäirete ja energiavarustuse tõrgete võimalikkust;
79. toonitab, et Iirimaa saar on Ühendkuningriigiga toimuva elektri kaubanduse osas ainulaadses olukorras, ning rõhutab, et ühtse elektrituru mis tahes häired avaldaksid Iirimaa saare tarbijatele ja ettevõtjatele negatiivset mõju; nõuab ELi energiavaldkonna õigustiku jätkuvat kohaldamist Põhja-Iirimaal, kuna see on vajalik ühtse elektrituru järjepidevuse tagamiseks Iirimaa saarel pärast Ühendkuningriigi väljaastumist EList;
80. rõhutab, et kehtivates energiaalastes õigusaktides ei käsitleta otseselt ELi ja Ühendkuningriigi suhete ühtegi aspekti, ning nõuab selles valdkonnas suuremat koostöö, eelkõige energianõudluse vähendamise ning energiatõhususe ja taastuvenergia tootmisvõimsuse edendamise vallas, võttes arvesse kahe poole vahelist selget seost ja asjaolu, et kõik tehtud otsused mõjutavad neid mõlemat;
81. on veendunud, et avamere taastuvenergiat ja torujuhtmetaristut käsitlevad ühised normid on Ühendkuningriigiga nendes valdkondades kaubanduslepingute sõlmimise hõlbustamiseks hädavajalikud, võttes arvesse 2023. aasta aprillis Oostendes toimunud teist Põhjameretippkohtumist, kus lepiti kokku taastuvenergia potentsiaali koordineeritumal viisil kasutamises;
82. on mures selle pärast, et Ühendkuningriik ja EL ei saavutanud olulist pikaajalist lepingut elektrienergiaga kauplemise kohta; võtab teadmiseks asjaolu, et Põhjameri on taastuvenergia oluline tootmisallikas, ning rõhutab Ühendkuningriigi kalda taastuvenergiaalast potentsiaali ELi jaoks;
83. on seisukohal, et energiakoostöö kokkulepe, mis tuleks viia kooskõlla tulevase suhteid

²⁸ 14. märtsi 2023. aasta ettepanek võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse määrusi (EL) nr 1227/2011 ja (EL) 2019/942, et parandada liidu kaitset turuga manipuleerimise eest energia hulгимүүгитurul (COM(2023)0147).

käsitleva üldise kokkuleppega ning peaks põhinema tugeval valitsemisel ja võrdsetel tingimustel, oleks mõlema poole huvides, et tagada jätkuvad energiavood, kuna kaubandus- ja koostöölepingu praeguste energiaalaste sätete kehtivusaeg peaks lõppema 2026. aasta juunis, olgugi et neid saab pikendada;

Kalandus

84. juhib tähelepanu sellele, et Brexiti täielik mõju ei ole veel teada, muu hulgas seetõttu, et kaubandus- ja koostöölepingu täielik rakendamine seoses kalandusega on veel pooleli ja viiakse lõpule alles pärast üleminekuperioodi lõppu 30. juunil 2026; rõhutab kaubandus- ja koostöölepingu täpse rakendamise tähtsust, pidades silmas, et probleemid alles kerkivad esile; nõustub komisjoni rakendamisarundega, et „teatavad probleemid“, nagu elektriga kauplemise korra rakendamine ning kalandust käsitlevate sätete täielik ja nõuetekohane rakendamine on endiselt lahendamata;
85. kutsub komisjoni üles võtma kõik vajalikud meetmed tagamaks, et vastastikune juurdepääs vetele ja kalavarudele säiliks ka pärast 30. juunit 2026 ning et ELi kalurite kvote enam ei vähendataks; nõuab, et ühtlustatakse osapoolte püügikvootide vahetamist ja et see muudetakse sektori jaoks hallatavaks; nõuab tungivalt, et komisjon hoiaks kõik Ühendkuningriigiga peetavad läbirääkimiskanalid avatuna, et leida stabiilsed ja püsivad lahendused, mis on kasulikud mõlemale poolele, pakkudes kaluritele ja kalandussektorile kui tervikule stabiilseid ja prognoositavaid tingimusi ning hõlmates 2026. aastale järgnevat ajavahemikku; tuletab meelde kaubandus- ja koostöölepingu energeetikat ning vastastikust juurdepääsu vetele ja kalavarudele käsitlevate sätete sama kehtivusaega ning märgib kaubandus- ja koostöölepingu nende kahe valdkonna vahelist kaudset seost;
86. juhib tähelepanu Iirimaa ainulaadsele olukorrale, mis on tingitud tema piirist Põhja-Iirimaa, „naabuslepingust“, millega antakse vastastikune juurdepääs 0–6 meremiili laiusele alale, ja ajaloolisest sõltuvusest omada vastastikkust juurdepääsu Ühendkuningriigi vetele;
87. väljendab sügavat muret ebakindluse pärast, mis tuleneb kaubandus- ja koostöölepingu teise osa viienda rubriigi (kalandus) läbivaatamisklauslist (artikkel 510), mida hakatakse kohaldama neli aastat pärast kohanemisperioodi lõppu; kutsub komisjoni üles alustama kiiresti ja läbipaistvalt läbirääkimisi 2026. aasta järgse mitmeaastase lepingu üle, tagades samal ajal sektori stabiilsuse, majandusliku elujõulisuse ning prognoositavuse; rõhutab, et niisugune leping peab olema seotud kaubandus- ja koostöölepingu üldise läbivaatamisega ega tohi võimaldada ELi ühiste kvootide edasist vähendamist; rõhutab sellega seoses, kui oluline on siduda omavahel kõik kaubandus- ja koostöölepingu aspektid, eelkõige siduda Ühendkuningriigi ühtsele turule juurdepääs kaubandus- ja koostöölepingu kalandusalaste sätetega;
88. kordab, et vastastikust ja jätkuvat juurdepääsu vetele ja kalavarudele tuleb pidada ELi ja Ühendkuningriigi vaheliste suhete oluliseks osaks ning seetõttu tuleb neid käsitleda koos mitmete kaubanduse ja ühtsele turule juurdepääsuga seotud küsimustega; tuletab komisjonile meelde, et on väga oluline tagada, et alates 2026. aastast kohaldataks kaubandus- ja koostöölepingut üleminekuperioodi järgselt stabiilselt ja kestlikult;
89. tuletab meelde, et kui Ühendkuningriik peaks kohanemisperioodi lõpus otsustama piirata ELi kalalaevade juurdepääsu Briti vetele, oleks ELil võimalik võtta meetmeid

oma huvide kaitsmiseks; tuletab meelde, et kaubandus- ja koostöölepingu kohaselt hõlmavad need meetmed tariifide või kvootide taastamist Ühendkuningriigi kalaimpordi suhtes ning kaubandus- ja koostöölepingu muude osade peatamist, kui ELi kalurikogukondadele tekib oht kannatada tõsisest majanduslikke või sotsiaalseid raskusi; rõhutab, et sellega seoses peaks EL kaaluma kaubandus- ja koostöölepingu muude selliste spetsiifiliste osade nagu Ühendkuningriigi juurdepääsu Euroopa elektriturule ning muude kaubandus- ja koostöölepingu kohaste asjaomaste sektorite sidumist ELi juurdepääsuga Briti vetele ja kalavarudele;

90. kutsub Ühendkuningriiki üles hoiduma diskrimineerivate ühepoolsete tehniliste meetmete võtmisest; kordab, et kaubandus- ja koostöölepingus on sätestatud, et tehnilised meetmed peaksid olema proportsionaalsed, põhinema parimatel teaduslikel nõuannetel, neid tuleks võrdselt kohaldada mõlema poole laevade suhtes ja neist tuleb eelnevalt teatada; rõhutab kalanduse erikomitee rolli ühise lähenemisviisi leidmisel tehniliste meetmete suhtes ning selliste meetmete arutamisel, millest üks lepinguosaline võib teisele teada anda; tuletab meelde, et kaubandus- ja koostöölepinguga kohustatakse iga lepinguosalist detailselt põhjendama valdkondlike meetmete mittediskrimineerivat olemust, ning et on vaja tagada pikaajaline keskkonnakestlikkus, tuginedes teaduslikult kontrollitavatele andmetele; kordab, et on väga oluline, et Ühendkuningriik järgiks võimalikult täpselt ELi norme; rõhutab, et selles osas tuleks ELiga rohkem kooskõlastada ning et teavitamiseks ja osalemiseks tuleks kehtestada asjakohased menetlused; kutsub komisjoni üles olema nende tingimuste täitmise suhtes eriti valvas ja reageerima jõuliselt, kui Ühendkuningriik käitub diskrimineerivalt;
91. rõhutab eelkõige, et merekaitsealade määramine peab olema mittediskrimineeriv, põhinema teadusel ja olema proportsionaalne; rõhutab, et merekaitsealad tuleks luua täpselt määratletud kaitse-eesmärkidega ning neid ei tohiks kasutada vahendina, millega piiratakse välisriikide juurdepääsu vetele; peab sellega seoses kahetsusväärseks Ühendkuningriigi ühepoolset lähenemisviisi seoses kalapüügipiirangutega piirkondade määramisel Dogger Banki ümbruses ning asjaolu, et Ühendkuningriik kavatses neid alasid kasutada muuks majandustegevuseks;
92. on vastu kõigile ühepoolsetel tehtud otsustele, millega kehtestatakse kalapüügivõimalused, mis on vastuolus rahvusvahelise õigusega või parimate kättesaadavate teaduslike nõuannetega, mis seab seega kahtluse alla rahvusvaheliste lepingute usaldusväärsuse ja kahjustab jagatud ressursside kasutamise jätkusuutlikkust; nõuab tungivalt, et komisjon võtaks kõik vajalikud ja proportsionaalsed meetmed, et lahendada vaidlus asjaomaste välispartneritega ning tagada rahvusvaheliste kohustuste täitmine;
93. tuletab meelde, et Brexit muutis Atlandi ookeani põhjaosa riikide vahelisi suhteid; on veendunud, et Brexitit ei tohiks kasutada põhjapoolsete riikide lepingutes kvootide jagamisega manipuleerimiseks; nõuab kindlalt, et austataks kalapüügivõimaluste ajaloolist jaotust, mis on alati kehtestatud parimate kättesaadavate teaduslike andmete ja nõuannete põhjal; kutsub komisjoni üles leppima kokku Atlandi ookeani kirdeosas asuvate riikidega stabiilses ja pikaajalises kalavarude majandamise korras;
94. väljendab muret ELi laevadele lubade andmise pärast; märgib, et alla 12 meetri pikkused laevad olid nende hulgas, mida püügilubade väljastamisega viivitamine või lubade andmisest keeldumine kõige enam kahjustas, kuna paljud neist ei olnud kogu

vaatlusperioodi jooksul varustatud laevaseiresüsteemidega; peab kahetsusväärseks, et kaubandus- ja koostöölepingus ei võetud arvesse ELi õigusaktides sätestatud laevaseiresüsteemide norme, mis olid Ühendkuningriigile siduvad enne Brexitit; nõuab tungivalt, et komisjon püüaks jõuda kokkuleppele lubade andmise lahendamata küsimustes, sealhulgas Ühendkuningriigi ja Briti kroonile alluvates vetes lubadega kalalaevadele juurdepääsu taseme osas, ning looks koos Ühendkuningriigiga praktikas toimiva tulevase lubade andmise süsteemi;

95. märgib, et ELi laevade lubadega seotud probleemidel on väga suur mõju väikesemahulise püügiga tegelevatele kaluritele, eriti neile, kes on pärit Põhja-Prantsusmaalt ja Normandiast, kuna niisugused laevad ei saa oma püügipiirkondi muuta;
96. nõuab tungivalt, et kaubandus- ja koostöölepingu osalised suurendaksid pingutusi, et edendada säästva kalapüügi ja hea rahvusvahelise kalanduse juhtimist, edendades piirkondlike kalandusorganisatsioonide loomist; nõuab tungivalt, et komisjon teeks koostööd eelkõige Ühendkuningriigi ametiasutuste ja teiste asjaosalistega, kes on seotud piirkondlike kalandusorganisatsioonide loomisega Atlandi ookeani lõunaosas;
97. väljendab muret mõju pärast, mida avaldab püügikoormuse ümberpaigutamine pärast kaubandus- ja koostöölepingu rakendamist, eelkõige La Manche'i väinas; nõuab, et komisjon esitaks La Manche'i väina ja Põhjamere piirkondliku majandamiskava kõnealuse mõju leevendamiseks ja ülepüügi vältimiseks;
98. väljendab heameelt asjaolu üle, et nii EL kui ka Ühendkuningriik on 2022. aasta juunis ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi vastu võitlemiseks loodud liidu liikmed, mille eesmärk on edendada rahvusvahelisel tasandil ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi vastase võitluse püüdeid ja meetmeid;
99. kordab oma üleskutset komisjonile, et ta täidaks oma rolli ELi esindajana suhetes kolmandate riikidega, et komisjon saaks teha ettepanekuid tõhustatud osalusjuhtimise mudelite ja ühise juhtimise kohta piiriülestes olukordades ELi mittekuuluvate riikidega;
100. rõhutab vajadust tagada, et kalanduse erikomitee tegevus oleks läbipaistev ning et parlamenti teavitataks korrapäraselt selle tööst ja tehtud otsustest;

Sotsiaalkindlustuse koordineerimine

101. märgib rahuloluga, et kaubandus- ja koostöölepingu sotsiaalkindlustuse koordineerimise protokoll on seni rakendatud probleemideta ning et 2021. ja 2022. aastal ei tehtud kindlaks ühtegi struktuurset probleemi; rõhutab siiski, kui oluline on, et protokoll oleks dünaamiline, mis võimaldab tagada selle kooskõla sotsiaalkindlustuse koordineerimise õigusnormide muudatustega;
102. võtab teadmiseks, et sotsiaalkindlustuse koordineerimise erikomitee võttis 2021. aastal vastu protokollis lisadesse tehtud muudatused kinnitamaks, et liikmesriigid võimaldavad ka edaspidi kohaldada Ühendkuningriiki või Ühendkuningriigist lähetatud töötajate suhtes teatavatel tingimustel lähetajariigi sotsiaalkindlustusalaseid õigusakte; võtab teadmiseks ka selle, et 2022. aastal tehti ettevalmistusi, et rakendada finantssätteid, mis käsitlevad muu riigi kui pädeva riigi antud mitterahaliste haigushüvitiste kulude hüvitamist;

103. väljendab heameelt selle üle, et sotsiaalkindlustuse koordineerimise erikomitee võttis vastu otsuse 1/2023, millega kiidetakse heaks kaubandus- ja koostöölepingu²⁹ alusel sotsiaalkindlustusteabe elektroonilise vahetamise (EESSI) kasutamine protokollis kontekstis, ning seisukoha üle, et sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimise halduskomisjoni otsuste ja soovitude asjakohaseid osi tuleks kohaldada protokollis raames erikomitee soovitusel; kordab oma üleskutset liikmesriikidele tagada, et EESSI hakkaks võimalikult kiiresti täielikult toimima, ning kasutada ära praeguste ELi fondide võimalusi EESSI täielikuks rakendamiseks ja avaliku halduse edasiseks digiteerimiseks;
104. väljendab muret Ühendkuningriigi töö- ja sotsiaalvaldkonna hiljutiste suundumuste pärast, mis võivad kahjustada kaubandus- ja koostöölepingu võrdseid tingimusi käsitlevaid sätteid; peab sellega seoses äärmiselt kahetsusväärseks, et tööhõiveasutustele kehtestatud keeld anda ajutisi töötajaid kollektiivses aktsioonis osalevate töötajate asendamiseks tunnistati 2022. aasta juulis kehtetuks, mis kahjustab töötajate kollektiivse tegutsemise õigust, sealhulgas streigiõigust; kutsub Ühendkuningriigi valitsust üles võtma vajalikke meetmeid, et kaitsta kaubandus- ja koostöölepingu artiklites sätestatud võrdsete tingimuste põhimõtteid;
105. märgib, et Ühendkuningriigi valitsus teatas 2021. aasta juunis kavatsusest luua ühtne tööõiguste täitevasutus, mille ülesanne on tagada tsentraliseeritud järelevalve tööõiguse järgimise üle³⁰, et parandada olemasolevate asutuste koordineerimist ja tõhusust ning laiendada õiguskaitset uutesse valdkondadesse; märgib siiski, et ettepaneku osas ei ole seni tehtud edasisi edusamme; kutsub komisjoni üles jälgima jätkuvalt tähelepanelikult asjakohaste töö- ja sotsiaalsete standardite järgimise tagamist, nagu on nõutud kaubandus- ja koostöölepingus, ning muutusi selles valdkonnas, ning jätkama koos Ühendkuningriigi valitsusega pingutusi, et tagada kaubandus- ja koostöölepingu täielik täitmine;
106. peab äärmiselt kahetsusväärseks, et Ühendkuningriik kohtles 2021. aastal diskrimineerivalt viiest ELi liikmesriigist pärit töötajaid seoses vähendatud tasudega pikaajaliste tööviisade eest; peab kahetsusväärseks ka Ühendkuningriigi hilisemat loobumist Euroopa sotsiaalharta artikli 18 lõike 2 rakendamisest ja sellest tulenevalt tööga seotud viisade tasude vähendamisest kõigi ELi kodanike puhul alates 2022. aasta veebruarist; kutsub komisjoni üles võtma kõik vajalikud meetmed ja tõstatama seda küsimust jätkuvalt partnerlusnõukogu ning avatud ja ausa konkurentsi võrdsete tingimuste tagamise ning kestliku arenguga tegeleva kaubanduse erikomitee kaudu;

Õiguskaitse- ja õiguslane koostöö kriminaalasjades

107. tuletab meelde, et kaubandus- ja koostöölepingu kolmanda osa (mis käsitleb õiguskaitse- ja õiguslast koostööd kriminaalasjades) kohaldamise tingimus on demokraatia ja õigusriigi põhimõtte austamine ning inimõiguste ja põhivabaduste kaitse, sealhulgas nagu on sätestatud inimõiguste ülddeklaratsioonis ja Euroopa inimõiguste konventsioonis, ning võetud kohustus rakendada isikuandmete kõrgetasemelist kaitset; tuletab meelde, kui oluline on tõhus, tihe ja vastastikku kasulik

²⁹ Provisional Agenda of the Third Specialised Committee on Social Security Coordination (Sotsiaalkindlustuse koordineerimise erikomitee kolmanda kohtumise esialgne päevakord), London, juuni 2023.

³⁰ Ühendkuningriigi ettevõtluse, energeetika ja tööstusstrateegia ministeerium, „Establishing a new single enforcement body for employment rights“ (Uue ühtse tööõiguste täitevasutuse loomine), 2021.

õiguskaitse- ja õiguslane koostöö ELi ja Ühendkuningriigi vahel, pidades silmas nende geograafilist lähedust ja ühiseid probleeme;

108. rõhutab, et Euroopa inimõiguste konventsioon on Ühendkuningriigis õiguslikult siduv instrument ning et seadusandlikud ettepanekud peaksid olema kooskõlas selle standarditega ning selles sätestatud õiguste ja vabadustega; rõhutab, et kaubandus- ja koostöölepingu artiklis 524 on sätestatud, et ELi ja Ühendkuningriigi koostöö põhineb kõnealuse konventsiooni kohaste õiguste ja vabaduste siseriikliku teostamise tähtsaks pidamisel; väljendab muret Ühendkuningriigis Euroopa inimõiguste konventsioonist väljaastumise teemal peetavate arutelude pärast ning tuletab sellega seoses meelde Euroopa Nõukogu inimõiguste voliniku väljendatud muret³¹; tuletab meelde kaubandus- ja koostöölepingu sätet selle osa võimaliku lõpetamise kohta juhul, kui Ühendkuningriik või liikmesriik Euroopa inimõiguste konventsiooni denonsseerib;
109. väljendab sügavat muret Ühendkuningriigi praeguste seadusandlike protsesside pärast, mis seaksid need tingimused ohtu, eriti jätkuvalt kohaldatavaid ELi õigusakte käsitlev seaduseelnõu, andmekaitse- ja digitaalse teabe seaduse eelnõu (nr 2) ning ebaseadusliku rände seaduse eelnõu;
110. tuletab meelde, et kaubandus- ja koostöölepingu kolmas osa võimaldab laiendatud andmevooge ELi ja Ühendkuningriigi vahel, näiteks DNA-andmete, broneeringuinfo ja karistusregistri andmete vahetust; rõhutab seetõttu, kui oluline on, et Ühendkuningriik tagaks, et kaitse tase on sisuliselt samaväärne Euroopa Liidu poolt pakutava tasemega, vältimaks Ühendkuningriigiga andmete jagamisel ELi standardite ja seetõttu ELi kodanike põhiõiguste ohtu seadmist; palub seepärast komisjonil hoolikalt kontrollida teise andmekaitse- ja digitaalse teabe seaduse eelnõu mõju ELi kodanike andmekaitseõigustele;
111. rõhutab tõsist ohtu, et isikuandmeid edastatakse ELi mittekuuluvatele riikidele, kes ei taga piisavat kaitsetaset; tuletab meelde, et esmane andmesaaja võib isikuandmeid edastada üksnes juhul, kui ka saaja suhtes kohaldatakse piisava kaitse taset tagavaid eeskirju; rõhutab seetõttu, et Ühendkuningriik peab tagama, et tema andmeedastus ELi mittekuuluvatele riikidele põhineks asjakohastel kaitsemeetmetel ja et oleks tagatud Euroopa Liidu tasemega samaväärne andmekaitse tase;
112. rõhutab, et Ühendkuningriigi teise andmekaitse- ja digitaalse teabe seaduse eelnõu praegusel kujul jõustamine võib veelgi ohustada Ühendkuningriigi suhtes tehtud kaitse piisavuse otsust; tuletab meelde, et komisjon on lubanud olukorda tähelepanelikult jälgida ja tunnistada kaitse piisavuse otsused kehtetuks, kui eraelu puutumatus ei ole Ühendkuningriigis enam sisuliselt samaväärne;
113. peab väga kahetsusväärseks uue teise andmekaitse- ja digitaalse teabe seaduse eelnõu sätteid, millega antaks Ühendkuningriigi valitsusele uued delegeeritud seadusandlikud volitused andmete töötlemise legaliseerimiseks riikliku julgeoleku, õiguskaitse- ja avaliku sektori asutuste juurdepääsu võimaldamiseks eraõiguslike üksuste valduses olevatele isikuandmetele; on sügavalt mures selliste delegeeritud seadusandlike volituste kehtestamise pärast, millega nähakse ette, et Ühendkuningriigi valitsus võib

³¹ <https://www.coe.int/ca/web/commissioner/-/united-kingdom-commissioner-warns-against-regression-on-human-rights-calls-for-concrete-steps-to-protect-children-s-rights-and-to-tackle-human-rights-issues-in-northern-ireland>.

teiseste õigusaktidega muuta mõningaid andmekaitseõiguse põhiaspekte; rõhutab riske, mida need delegeeritud volitused kujutavad endast õiguskindlusele ja Ühendkuningriigi kaitse piisavuse otsuse tulevikule;

114. mõistab hukka Ühendkuningriigi üldise ja ulatusliku erandi andmekaitsepõhimõtetest ja andmesubjektide õigustest isikuandmete töötlemisel, mis on sätestatud tema andmekaitseseaduses, sisserändega seotud eesmärgil; on arvamusel, et erand juhtudel, kui andmesubjektide õiguste rakendamine ohustaks tõhusat sisserändekontrolli või tõhusa sisserändekontrolli säilitamist kahjustava tegevuse uurimist või avastamist, ei ole kooskõlas õiguskindluse põhimõttega ega ole seetõttu piisav meelevaldsete otsuste tegemise vältimiseks; kutsub komisjoni üles tähelepanelikult jälgima teise andmekaitse- ja digitaalse teabe seaduse eelnõu kohtuliku kontrolli protsessi arengut seoses sisserände erandiga;
115. väljendab muret selle pärast, et Ühendkuningriigi kavandatav teise andmekaitse- ja digitaalse teabe seaduse eelnõu võimaldaks automatiseeritud otsuste tegemist; rõhutab, et see seaduseelnõu jätkaks üksikisikud ilma õigusest, mis on ELis kaitstud ELi isikuandmete kaitse üldmäärusega³² ja rahvusvaheliselt isikuandmete automatiseeritud töötlemisel isiku kaitse konventsiooniga, et nende suhtes ei tehta otsust, mis põhineb üksnes automatiseeritud töötlemisel (sealhulgas profiilianalüüsil), millel on neile kas õiguslik või sama oluline mõju; kutsub komisjoni üles olukorda tähelepanelikult ja pidevalt jälgima;
116. peab äärmiselt kahetsusväärseks Ühendkuningriigi teise andmekaitse- ja digitaalse teabe seaduse eelnõu sätteid, mis nõrgendavad vastutavate töötlejate ja volitatud töötlejate kohustusi, sealhulgas uusi sätteid, mille kohaselt tuleb vastutav vanemametnik määrata ainult töötlemise korral, mis tõenäoliselt toob üksikisikutele kaasa suure ohu; peab kahetsusväärseks ka sätteid, millega kaotatakse nõue määrata vastutavatele töötlejatele ja volitatud töötlejatele väljaspool Ühendkuningriiki asuv esindaja, kelle suhtes kohaldatakse Ühendkuningriigi andmekaitse-eeskirju, ning sätteid, millega kaotatakse kohustus konsulteerida Ühendkuningriigi andmekaitse järelevalveasutusega enne töötlemist, kui vastutava töötleja hinnangul toob töötlemine tõenäoliselt kaasa suure ohu;
117. väljendab muret Ühendkuningriigi uue teise andmekaitse- ja digitaalse teabe seaduse eelnõu sätete pärast, mis õõnestaksid teabevolniku büroo sõltumatust ja annaksid volitused, mis võimaldavad valitsusel sekkuda teabevolniku büroo ülesannete täitmisesse;
118. rõhutab, et Ühendkuningriigi andmekaitse järelevalveasutus on leidnud mitmeid jõustamise ebaõnnestumise juhtumeid ja tema statistika näitab väga madalat range jõustamise määra; tuletab meelde, et kõrgetasemelise andmekaitse tagamiseks tuleb ette nähtud eeskirjad jõustada ja üksikisikutel peab olema juurdepääs tõhusale kaebuste esitamise menetlusele; on mures ka kaebuse menetlemisest keeldumise kohta tehtud muudatuse ja selliste kriteeriumide nagu voliniku käsutuses olevate vahendite lisamise pärast, mis mõjuvad negatiivselt kaebuste tõhususele;
119. tuletab meelde, et Ühendkuningriigi massilise jälgimise programmid ei vasta

³² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1).

standarditele, mis on sisuliselt samaväärsed ELi andmekaitseenormidega; kordab üleskutset Ühendkuningriigile, et ta võtaks arvesse Euroopa Liidu Kohtu praktikat selles valdkonnas;

120. nõuab tungivalt, et Ühendkuningriik täidaks broneeringuinfo töötlemisel andmekaitseenõudeid kooskõlas kaubandus- ja koostöölepingu artikliga 552; kahetseb pikka kolmeaastast üleminekuperioodi, mis lükkab edasi pärast reisijate riigist lahkumist nende isikuandmete kustutamise nõude rakendamist;
121. rõhutab, et kaubandus- ja koostöölepingu artiklis 541 on sätestatud muutmismenetlus juhuks, kui muudetakse oluliselt ELi õigust Prümi raamistikus; tuletab seetõttu meelde, et Ühendkuningriigi osalemine hiljuti läbivaadatud Prümi raamistikus ei ole automaatne ja peaks sõltuma sellest, kas Ühendkuningriik säilitab oma praegused inimõiguste standardid ning tagab piisava andmekaitseraamistiku ja tõhusad õiguslikud tagatised, mis on kriminaalasjades tehtava politsei- ja õiguslase koostöö võimaldamise olulised eeltingimused;
122. tuletab meelde, et kaks Ühendkuningriigi suhtes tehtud kaitse piisavuse otsust aeguvad 2025. aastal ja et komisjon võib igal ajal sekkuda, kui Ühendkuningriik kaldub praegu kehtivast andmekaitse tasemest kõrvale; tuletab meelde, et nendest kaitse piisavuse otsustest kasusaamiseks kuulub Ühendkuningriik Euroopa Inimõiguste Kohtu jurisdiktsiooni alla ning peab järgima Euroopa inimõiguste konventsiooni; juhib tähelepanu sellele, et seoses isikuandmete Ühendkuningriigile edastamise kaitse piisavuse otsuse vajaliku läbivaatamisega kahe aasta pärast on äärmiselt oluline, et Euroopa inimõiguste konventsiooniga kaitstud õiguste tagamine ei oleks kaubeldav ning et Euroopa Parlament jälgiks tähelepanelikult ja regulaarselt kõiki nõuete rikkumisi; kutsub Ühendkuningriigi ametivõime üles mitte võtma vastu õigusakte, mis ohustaksid piisavat kaitsetaset;
123. peab äärmiselt kahetsusväärseks, et pärast üleminekuperioodi lõppu on märkimisväärselt suurenenud nende ELi kodanike arv, kellel keelati Ühendkuningriiki siseneda ja kes saadeti seejärel tagasi; peab kahetsusväärseks asjaolu, et Ühendkuningriik kohtles mitme ELi liikmesriigi kodanikke viisatasude osas erinevalt; on mures, et ELi kodanike viisamenetlused on aeganõudvad ja keerulised; kutsub Ühendkuningriiki üles mitte diskrimineerima ELi kodanikke nende kodakondsuse alusel – nii seoses Ühendkuningriigis elavate ELi kodanike püsielanikuks registreerimise programmis registreerimisega kui ka liikuvus- ja viisaküsimustega; rõhutab, et selline tava on vastuolus kaubandus- ja koostöölepingus sätestatud vastastikkuse ja mittediskrimineerimise põhimõtetega, ning kutsub komisjoni üles neid arengusuundi tähelepanelikult jälgima;
124. tuletab meelde, et põhiõigus õiglasele kohtumenetlusele hõlmab muu hulgas õigust teabele, õigust suulisele ja kirjalikule tõlkele, õigust advokaadile, õigust süütuse presumptsioonile ja õigust viibida kohtulikult arutelul, samuti eritagatise laste jaoks, kes on kriminaalmenetluses kahtlustatavad või süüdistatavad, ning õigust tasuta õigusabile, mis tuleb tagada ka ELi mittekuuluvate riikidega kriminaalasjades tehtava õiguslase koostöö raames;
125. tuletab meelde, et tõhusa väljaandmismenetluse tagamiseks tuleb vahistamismäärust täita kiiresti ja juhul, kui isik ei nõustu väljaandmisega, peab kohtuistung toimuma

21 päeva jooksul pärast vahistamist; tuletab meelde, et selleks, et tagada põhiõigus õiglasele kohtumenetlusele, ei tohi neid tähtaegu ületada; kutsub Ühendkuningriiki üles pidama kinni kaubandus- ja koostöölepingus sätestatud tähtaegadest, et hõlbustada liikmesriikide ja Ühendkuningriigi vahel vastastikuse õigusabi kohaldamist;

126. tuletab meelde, et kaubandus- ja koostöölepingu artikli 525 lõike 1 kohaselt põhineb liidu ja Ühendkuningriigi vaheline õiguskaitse- ja õiguslane koostöö kriminaalasjades lepinguosaliste pikaajalisel kindlal tahtel tagada isikuandmete kõrgetasemeline kaitse, sealhulgas Europoli ja Eurojustiga tehtava koostöö puhul; rõhutab, et isikuandmete vahetamine justiits- ja siseküsimuste asutustega peaks olema lubatud ainult juhul, kui on tagatud ELi andmekaitsestandardid ja austatakse inimõigusi.

Osalemine liidu programmides

127. tuletab meelde, et ELi ja Ühendkuningriigi kaubandus- ja koostööleping sisaldab osa, mis reguleerib Ühendkuningriigi osalemist liidu programmides, usaldusväärset finantsjuhtimist ja finantssätteid; on seisukohal, et selles sätestatud tingimused ja normid moodustavad Ühendkuningriigi osalemiseks õiglase aluse ning aitaksid tagada liidu finantshuvide kaitse; on seisukohal, et kolmandate riikide osalemine liidu programmides toob ELile märkimisväärset kasu ning aitab tugevdada sidemeid ELi ja tema partnerite vahel; peab siiski kahetsusväärseks, et puudub piirkondlik mõõde ja et Ühendkuningriik ei osale mingil määral ELi-välise partnerina Interregi programmides; kordab oma üleskutset³³ uurida võimalusi, kuidas Ühendkuningriik ja selle piirkonnad saaks osaleda ELi programmides;
128. peab kahetsusväärseks asjaolu, et Ühendkuningriik kaotas EList väljaastumise tõttu juurdepääsu ELi teadusprogrammidele, ning rõhutab, kui tähtis on jätkata ELi ja Ühendkuningriigi vahel teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonnas tehtavat koostööd, ning selle vastastikust kasulikkust;
129. väljendab heameelt komisjoni ja Ühendkuningriigi valitsuse vahel saavutatud poliitilise kokkuleppe üle Ühendkuningriigi ühinemise kohta programmidega „Euroopa horisont“ ja „Copernicus“, kuivõrd see annab lõpuks selguse kõigile Ühendkuningriigi ja Euroopa programmides osalevatele toetusesaajatele;
130. rõhutab, et leping Ühendkuningriigi ühinemise kohta programmiga „Euroopa horisont“ kehtib ainult praeguse programmi suhtes, ilma et see piiraks Ühendkuningriigi osalemist tulevastes ELi teadusprogrammides ja nende rahalist toetamist; nõuab Euroopa Parlamendi täielikku kaasamist, kui Ühendkuningriigi ühinemine programmiga „Euroopa horisont“ ja ELi edasiste teadusprogrammidega tulevikus ellu viiakse;
131. toonitab, et tuleb leida õiglane tasakaal Ühendkuningriigi poolt programmidesse „Euroopa horisont“ ja „Copernicus“ antava panuse ja vastutasuks saadava kasu vahel, seejuures tuleb arvesse ELi ja Ühendkuningriigi koostööst tulenevat laiemat kasu; tunneb heameelt komisjoni avatud suhtumise üle Ühendkuningriigi panuse uuesti

³³ Euroopa Parlamendi 28. aprilli 2021. aasta seisukoht, mis käsitleb nõukogu otsuse eelnõu ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning teiselt poolt Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi vahelise kaubandus- ja koostöölepingu ja Euroopa Liidu ning Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi vahelise salastatud teabe vahetamise ja kaitse julgeolekukorda käsitleva lepingu liidu nimel sõlmimise kohta (ELT C 506, 15.12.2021, lk 159).

läbirääkimisel ja ootab, et Ühendkuningriik otsustaks sarnaselt meelestatud paindliku lähenemisviisi kasuks;

132. väljendab muret uue eelarvekorra pärast, mis puudutab Ühendkuningriigi rahalist toetust programmile „Euroopa horisont“ puudulike tulemuste korral, kuna see erineb algselt kaubandus- ja koostöölepingus sätestatud menetlusest ja põhimõtetest; peab kahetsusväärseks, et uus leping sisaldab Ühendkuningriigi rahalise toetuse automaatset korrigeerimismehhanismi tagasiulatuvalt, mille üle kaubandus- ja koostöölepingu raames läbirääkimisi ei peetud;
133. peab äärmiselt kahetsusväärseks Ühendkuningriigi valitsuse ühepoolset poliitilist otsust mitte osaleda programmides „Erasmus+“ ja „Loov Euroopa“ ning Euroopa solidaarsuskorpuse programmis, kuigi ELi läbirääkimisrühm oli sellele avatud; on veendunud, et niisuguse otsusega kaotavad kõik ning nii liidu kui ka Ühendkuningriigi elanikud ja organisatsioonid jäävad ilma elumuutvatest võimalustest, mida pakuvad vahetus- ja koostööprojektid;
134. märgib, et paljud ELi ja Ühendkuningriigi haridus-, kultuuri- ja noorte valdkonna sidusrühmad nõuavad, et Ühendkuningriik kaasatakse taas programmidesse „Erasmus+“, „Loov Euroopa“, Euroopa solidaarsuskorpus ja „Euroopa horisont“; nõuab, et seda küsimust käsitletak eri poliitilistes kontekstides ning otsitaks praktilisi ajutisi lahendusi, et leevendada kaduma läinud võimaluste tagajärgi; rõhutab, et kui Ühendkuningriik soovib ELi programmidega uuesti ühineda, peaks tema rahaline panus olema õiglane ning tagama programmides osalejate kaasavuse ja mitmekesisuse;
135. tunnistab, et Ühendkuningriigi EList väljaastumisega on tekitatud ülemäärast bürokraatiat; juhib murelikult tähelepanu ebakindlusele ja raskustele, mis on tekkinud Ühendkuningriigis õppida, õpetada, esineda ja töötada soovivatele õppijatele, õpetajatele, loomeinimestele ja kultuuritöötajatele, eelkõige haldusnõudeid käsitleva kättesaadava teabe puudumine, ning enneolematule halduskoormusele, mis on tekkinud Ühendkuningriigi ja liikmesriikide konsulaatidele ja haldusasutustele;
136. märgib rahuloluga, et paljud ELi ja Ühendkuningriigi haridus-, noorte- ja kultuuriasutused ning -organisatsioonid jätkavad kahepoolseid suhteid, hoolimata puudulikust rahastamisest ning suurenenud halduskoormusest ja takistustest; tunneb muret selle pärast, et kõik organisatsioonid ei pruugi olla võimelised panustama täiendavatesse inimressurssidesse, mida on vaja nende sidemete säilitamiseks või jätkamiseks;
137. rõhutab programmi „Erasmus+“ väga suurt kasu, mida ei ole võimalik mõõta programmi rahastamispaketi suurusega ja millest saavad osa nii üliõpilased, kutsehariduse ja -õppe õpilased, täiskasvanud õppijad ja noored kui ka õpetajad, õppejõud, teadlased, haldustöötajad ning haridusasutused üldiselt ja ühiskond tervikuna;
138. peab kahetsusväärseks, et Ühendkuningriigi valitsus käsitleb programmi „Erasmus+“ kulutõhusust kitsalt ega võta arvesse mitmesugust kasu, mida üliõpilased, õpetajad ja haldustöötajad saavad teadmiste ja edasiantavate oskuste vahetamisest, ega programmi panust ülikoolilinnakute ja haridusasutuste mitmekesisuse suurendamisse, üksteise paremasse mõistmisse, eelarvamuste ning diskrimineerimise vähendamisse ning selle võimaldamisse, et Ühendkuningriigi õppurid ja õpetajad kohtuksid oma Euroopa kolleegidega, samuti ei võeta arvesse seda, kuidas programm on aidanud parandada

osalejate väljavaateid ja võimalusi, sh töölevõtmise võimalusi;

139. väljendab heameelt Euroopa asjade ministri Leo Docherty märkuste üle, milles ta tunnistas, et programmis „Erasmus+“ osalemine oli Ühendkuningriigile väga kasulik³⁴;
140. märgib, et 2016. aastal toimunud ELi liikmesuse referendumi ajal oli 5 % Ühendkuningriigi üliõpilastest liidu kodanikud ülejäänud 27 liikmesriigist³⁵, moodustades olulise osa Ühendkuningriigi välisüliõpilaste koguarvust;
141. märgib, et mõned programmi perioodi 2014–2020 programmi „Erasmus+“ projektid, milles osalesid Ühendkuningriigi organisatsioonid, olid 2023. aasta mais veel pooleli, mistõttu on Ühendkuningriigi programmist „Erasmus+“ lahkumise täielikku mõju keeruline täpselt hinnata;
142. võtab teadmiseks Ühendkuningriigi valitsuse loodud Turingi programmi; peab siiski kahetsusväärseks, et see programm hõlmab ainult üliõpilaste väljarännet ega hõlma noorte- ja spordisektorit³⁶; märgib, et Turingi programm, mille puhul kohaldatakse Ühendkuningriigi valitsuse kulutõhusat käsitlust, ei ole seega samaväärne asendusprogrammile „Erasmus+“; rõhutab, kui oluline on Turingi programmist praegu välja jäetud töötajate liikuvus;
143. võtab teadmiseks Ühendkuningriigi sidusrühmade väljendatud mure selle pärast, kuidas Turingi programm võrreldes programmiga „Erasmus+“ toimib, sealhulgas tugitöötajate liikumist käsitlevate sätete puudumine, kõrgharidusega mitteseotud vahetuste piiratud rahastamine ja vajadus esitada igal aastal uuesti rahastamispakkumised³⁷;
144. väljendab heameelt programmi „Erasmus+“ liikuvustoetuse saajate uue võimaluse üle eraldada 20 % toetustest üliõpilaste rahvusvahelisele väljarände väljapoole programmi „Erasmus+“ 33 riiki; märgib siiski, et seda toetuse osa ei saa eraldada üksnes ühele spetsiifilisele partnerriigile ning kindlasti ei asenda see Ühendkuningriigi programmist „Erasmus+“ lahkumisest tingitud kasutamata jäänud võimalusi;
145. väljendab heameelt selle üle, et Walesi valitsus on loonud Taithi programmi, mis hõlmab nii sisse- kui ka väljarännet; märgib, et see programm (nagu Turingi programm) ei hõlma spordisektorit, kuid sellega toetatakse siiski spordimeeskondade liikuvustegevusi;
146. väljendab heameelt töö üle, mida Šotimaa valitsus praegu teeb, et luua sarnane programm, mis hõlmaks nii sisse- kui ka väljarännet; palub, et Šotimaa valitsus kaaluks oma programmi programmiga „Erasmus+“ samade haridus- ja koolitus-, noorte- ja spordivaldkondade lisamist;
147. väljendab heameelt Iirimaa valitsuse otsuse üle rahastada programmi „Erasmus+“ raames Põhja-Iirimaa ülikoolidest pärit üliõpilaste rännet, olenemata nende

³⁴ Ülemkoda, Euroopa asjade komisjon, „[Corrected oral evidence: The future UK-EU relationship](#)“ (Parandatud suulised tõendid: Ühendkuningriigi ja ELi tulevased suhted), 7. märts 2023.

³⁵ Corbett, A. ja Hantrais, L., „Higher education and research in the Brexit policy process“ (Kõrgharidus ja teadusuuringud Brexiti poliitika protsessis), 2023.

³⁶ Ühendkuningriigi valitsus, [Turingi programmi veebisait](#).

³⁷ Ülemkoda, Euroopa asjade komisjon, „[The future UK-EU relationship - Fourth Report of Session 3–23](#)“ (Ühendkuningriigi ja ELi tulevased suhted, 2022–2023 istungjärgu neljas aruanne), 29. aprill 2023.

kodakondsusest, registreerides nad vahetuse ajaks Iirimaa ülikoolides; võtab teadmiseks Iirimaa valitsuse tehtava töö, et koostada kutsehariduse ja -õppe õpilastele sarnane programm;

148. on mures Ühendkuningriigi ülikoolides õppivate ELi üliõpilaste arvu märkimisväärse vähenemise pärast, kuivõrd õppeaastatel 2020–2021 ja 2021–2022 vähenes esimese aasta üliõpilaste arv 50 % võrreldes teistest piirkondadest pärit üliõpilaste arvuga³⁸; rõhutab, et see olukord on selgelt seotud Ühendkuningriigi lahkumisega programmist „Erasmus+“, ELi üliõpilaste õppemaksude ja stipendiumide võrdse kohtlemise normide kohaldamise lõppemisega ning üliõpilasviisa saamise raskustega; märgib, et Euroopa üliõpilased aitasid kaasa mitmete õppeainete mitmekesistamisele, samas kui väljastpoolt ELi pärit rahvusvahelised üliõpilased koonduvad pigem teatavatesse ainevaldkondadesse, nagu inseneriteadus ja ettevõtlus; märgib, et Ühendkuningriigi ülikoolid võtavad vastu üha rohkem välisüliõpilasi, eelkõige Indiast ja Hiinast³⁹ ⁴⁰, mis aitab kaasa nende finantsstabiilsusele;
149. märgib, et paljusid Ühendkuningriigi ülikooli võib pidada maailma parimateks⁴¹; märgib, et nende ülikoolide ja ELi ülikoolide vaheliste koostööprojektide lõpetamine mõjutab negatiivselt teadusuuringuid ja akadeemilist tippset Euroopas;
150. märgib, et 11 Ühendkuningriigi ülikooli on Euroopa ülikoolide algatuse kaudu loodud liitudes partnerid; peab kahetsusväärseks, et nende osalemine lõpeb esimese põlvkonna liitude läbisaamisel (2024. aasta lõpus); märgib, et Ühendkuningriigi ülikoolidel on lubatud osaleda Euroopa ülikoolide liitudes, kuid neid ei saa enam kaasata juhtimisstruktuuri, mis muudab nad de facto teise klassi partneriks; ergutab nende jätkuvat partnerlust Euroopa ülikoolide algatuse kaudu;
151. märgib, et programmi „Erasmus+“ raames sõlmitud arvukad partnerlused Ühendkuningriigi ülikoolide ja ELi ülikoolide vahel tuleb kahepoolset ükshaaval uuesti läbi rääkida, millega kaasneb oht, et mõned väiksemad ülikoolid jäetakse välja;
152. kordab, et sellega seoses on väga oluline Euroopa ülikoolide vaheline uurimistegevuse alane koostöö, eelkõige teaduse ja innovatsiooni valdkonnas;
153. rõhutab, et kõik huvitatud naaberriigid ja sarnaselt meelestatud riigid, sealhulgas Ühendkuningriik, on oodatud taotlema ühinemist programmiga „Erasmus+“ ja seega panustama Euroopa haridussüsteemidesse; peab kahetsusväärseks, et Ühendkuningriik ei osale algatustes ja meetmetes, mille eesmärk on luua 2025. aastaks tõeline Euroopa haridusruum, sest see otsus pärsib koostööd veelgi;
154. rõhutab, et Ühendkuningriik jätkab osalemist Euroopa kõrgharidusruumis (Bologna protsess); nõuab tungivalt, et Ühendkuningriik, komisjon ja liikmesriigid jätkaksid tööd

³⁸ Kõrgharidusstatistika amet (HESA), „*Chart 6 - First year non-UK domiciled students by domicile 2006/07 to 2021/22*“ (Joonis 6. Elukoha järgi jaotatud esimese kursuse üliõpilased, kelle alaline elukoht ei ole Ühendkuningriigis, ajavahemikel 2006/2007 ja 2021/2022), 2023.

³⁹ HESA, „*Where do HE students come from?*“ (Kust on pärit kõrgharidust omandavad üliõpilased?), 2023.

⁴⁰ *Report of the Intelligence and Security Committee of the UK Parliament on China* (Ühendkuningriigi parlamendi luure- ja julgeolekukomitee aruanne Hiina kohta).

⁴¹ The Times Higher Education World University Rankings 2023 (The Times'i koostatud kõrgharidust pakkuvate ülikoolide 2023. aasta ülemaailmne paremusjärjestus).

akadeemiliste kvalifikatsioonide täieliku vastastikuse tunnustamise nimel;

Kultuur

155. peab kahetsusväärseks, et kaubandus- ja koostöölepingus puuduvad kultuuriga ning kultuuri- ja loomesektoriga seotud sätted pärast Ühendkuningriigi väljaastumist EList ja Ühendkuningriigi vabas liikumises osalemise lõpetamist, mis toob kaasa haldustakistused ringreisikunstnikele, eriti esilekerkivatele ja sõltumatutele kunstnikele;
156. julgustab alustama ja jätkama koostööd ELi ja Ühendkuningriigi loomeinimeste ning teiste kultuuri- ja loomesektorite ja -tööstuse spetsialistide vahel; peab kahetsusväärseks, et Ühendkuningriigi kultuuri- ja loomesektoris ning -tööstuses töötavate liidu kodanike arv on pärast Brexitit vähenenud;

Noored

157. peab kahetsusväärseks, et kaubandus- ja koostöölepingus puuduvad sätted noorte, noortevahetuste ja -projektide, noorte dialoogi ja vabatahtliku tegevuse kohta; on mures selle pärast, et peaaegu ühtegi varem programmi „Erasmus+“ ja Euroopa solidaarsuskorpuse raames rahastatud noorteprojekti, mis hõlmas kooliealisi lapsi, ei rahastata hetkel Ühendkuningriigi valitsuse Turingi programmi raames; märgib, et kooliekskursioone ja noorte liikuvust takistavad uued Ühendkuningriiki sisenemise normid ning asjaolu, et koolid peavad tasuma iga õpilase viisa eest; nõuab seetõttu, et loodaks noorterühmade reisimise tingimused alla 18-aastastele noortele;
158. märgib, et Brexit ja Ühendkuningriigi uued sisserände-eeskirjad on tõsiselt mõjutanud lapsehoidjana töötamise sektorit, kuna ELi *au pair*'id ei saa kasutada noorte liikuvuse kava „Youth Mobility Scheme“ viisat, nagu saavad *au pair*'id valitud riikidest väljaspool ELi; rõhutab, et kõik huvitatud naaberriigid ja sarnaselt meelestatud riigid, sealhulgas Ühendkuningriik, on oodatud taotlema ühinemist Euroopa solidaarsuskorpuse programmiga, mis edendab vabatahtliku tegevuse võimalusi ja noorte üleeuroopalist koostööd;

Sport

159. peab kahetsusväärseks, et kaubandus- ja koostöölepingus puuduvad sätted, mis käsitleksid spordi ja e-spordi valdkonnas rohujuure tasandi spordi ja kutseorganisatsioonide suutlikkuse suurendamist ning partnerlusi ja vahetusi, kuivõrd see mõjutab negatiivselt ELi ja Ühendkuningriigi spordisektorit; märgib, et programmi „Erasmus+“ asendaval Turingi programmil ei ole spordile pühendatud osa, mis tekitab lünga spordialase koostöö projektides;
160. märgib, et Ühendkuningriigi spordisektor ei ole enam seotud Euroopa Kohtu 15. detsembri 1995. aasta otsusega⁴² Bosmani kohtuasjas, mis võimaldas mängijate ja sportlaste vaba liikumist ELis; märgib murega, et selline olukord koos asjaoluga, et Ühendkuningriigis mängimiseks nõutakse tööloa, mõjutab negatiivselt ELi sportlaste osalemist Ühendkuningriigi meeskondades või kutseliste sportlaste võistlustel, kuivõrd

⁴² Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 15. detsember 1995, Union royale belge des sociétés de football Association jt vs. Bosman jt, C-415/93, ECLI:EU:C:1995:463.

selliselt võidakse piirata nende arvu;

Mõjutatud piirkonnad

161. rõhutab, et oluline on kvantifitseerida kaubandus- ja koostöölepingu mõju, sh selle sotsiaalset mõju piirkondlikul tasandil, et võtta vastu kõige enam mõjutatud piirkondade ja neis elavate kogukondade ning era- ja avaliku sektori jaoks kohandatud meetmed; kutsub komisjoni üles aitama liikmesriikidel Brexiti kohanemise reservi tõhusalt ja täielikult kasutada, et edendada ja toetada mõjutatud sektoreid, nagu kalandus ja rannikualade kogukonnad; nõuab eelkõige sihtotstarbelise toetuse andmist nendele VKEdele, kelle asukoht on piirialadel ja kelle äritegevus sõltub eriti tugevalt Ühendkuningriigi turust;

Koostöö välis- ja julgeolekupoliitika valdkonnas

162. peab kahetsusväärseks, et kaubandus- ja koostööleping ei sisalda peale küberturvalisuse, terrorismivastase võitluse ja massihävitusrelvade valdkonna sätteid välispoliitika ja kaitse koostöö kohta, kuna Ühendkuningriik ei soovi selliseid sätteid kokku leppida; võttes arvesse Ühendkuningriigi aktiivset rolli Euroopa julgeolekus ja kaitstes, tunnustab Ühendkuningriigi panust Ukraina julgeoleku ja territoriaalse terviklikkuse toetamisse; tuletab siiski meelde, arvestades, et Venemaa agressioonisõda Ukraina vastu ohustab Euroopa julgeolekuarhitektuuri, et ELi ja Ühendkuningriigi vahelise välis- ja julgeolekualase koostöö struktureeritud raamistiku allkirjastamine oleks tõhusam kui praegune ajutine koostöö; rõhutab, et on vaja intensiivistada dialoogi Ühendkuningriigiga konstruktiivse ja korrapärase dialoogi pidamise võimaluste üle ning koostöö- ja koordineerimisvõimaluste üle välis-, julgeoleku- ja kaitsepoliitika valdkonnas kooskõlas 2021. aasta poliitilise deklaratsiooni sätetega, sealhulgas ELi ja NATO partnerluse, ÜRO, OSCE, Euroopa Nõukogu, Euroopa poliitilise ühenduse ja muude rahvusvaheliste foorumite raames; rõhutab sanktsioonirežiimide koordineerimise tähtsust; väljendab heameelt arutelu üle ühise välispoliitika ja julgeoleku üle ELi ja Ühendkuningriigi parlamentaarses partnerlusassamblees;
163. väljendab heameelt tugeva koostöö ja koordineerimise üle ELi ja Ühendkuningriigi vahel vastusena Venemaa ebaseaduslikule agressioonisõjale Ukraina vastu; nõuab, et EL ja Ühendkuningriik säilitaksid rahvusvahelises kogukonnas võimalikult tugeva ühtsuse Venemaa tegevuse hukkamõistmisel ning suveräänsuse ja territoriaalse terviklikkuse põhimõtete, rahvusvahelise õiguse ja reeglitel põhineva rahvusvahelise korra kaitsmisel ÜROs, selle põhikirjas ja muudel mitmepoolsetel foorumitel; nõuab sama tugevat koostööd ja koordineerimist Ukraina sõjajärgse ülesehitamise osas; kutsub Ühendkuningriigi ja ELi ametiasutusi üles töötama kooskõlastatult selle nimel, et Venemaa külmutatud varasid saaks kasutada Ukraina ülesehitamiseks;
164. väljendab heameelt Venemaa-vastaste sanktsioonide hea koordineerimise üle Euroopa Liidu ja Ühendkuningriigi vahel; nõuab sanktsioonide jõustamise edasist intensiivistamist; väljendab heameelt ELi ja Ühendkuningriigi ametnike ühiste visiitide üle kolmandatesse riikidesse, et tagada sanktsioonide tõhus jõustamine;
165. tunnistab, et ELi ja Ühendkuningriigi piirkondliku koostöö potentsiaal on kasutamata, eelkõige Euroopa lähinaabruses vastastikust huvi pakkuvates valdkondades, nagu näiteks sõjaväelaste ja varade liikuvus, Põhjamere, La Manche'i väina ja Iiri mere kestlik majandamine, kaubandus, kliimameetmed, haridus, digiüleminek, inimõigused

ja sotsiaalsed õigused ning julgeolek kahe- ja mitmepoolse koostöö algatustes ELi ja Ühendkuningriigi piirkondade vahel, näiteks väinakomitees, võimaluse korral spetsiaalse ELi piirkondadevahelise koostöö programmi kaudu, tingimusel et Ühendkuningriigi valitsus annab sellesse programmi rahalise panuse ning et osalevate piirkondadega konsulteeritakse piisavalt ja nad kaasatakse selle arendamisse;

166. kutsub komisjoni üles maksimeerima ELi ja Ühendkuningriigi vaheliste suhete võimalusi mõlemale poolele kasulikul viisil, tehes sõbralikult koostööd ühist huvi pakkuvates küsimustes rahvusvahelistel foorumitel ja seoses kolmandate riikidega, eelkõige selleks, et saavutada kõrgeim ambitsioonikuse tase kliimameetmete valdkonnas ning koordineerida meetmeid, et edendada kõikide sektorite rohepöoret õiglasel ja kaasaval viisil, tugevdades samal ajal tööstuse sõltumatust ja rahvusvahelist konkurentsivõimet;
 167. nõuab koostöö tugevdamist küberturvalisuse valdkonnas, kuna see mõjutab paljusid ELi ja Ühendkuningriigi jaoks vastastikust huvi pakkuvaid valdkondi, eriti digi- ja finantssektorites, IT-, kaitse-, energeetika- ning teadus- ja arendustegevuse valdkonnas;
 168. tunneb heameelt Euroopa poliitilise ühenduse esimese kahe, 2022. aasta oktoobris ja 2023. aasta juunis toimunud kohtumise üle, mis on platvorm Euroopa partnerite vahel arutelude ja dialoogide pidamiseks ja koostöö tegemiseks meie ees seisvate välispoliitika ja julgeolekuprobleemide valdkonnas, et tugevdada Euroopa julgeolekut ning püüelda ühistel huvidel põhineva poliitilise ja julgeolekualase koostöö poole; tunneb heameelt asjaolu üle, et Prahast toimunud esimesel kohtumisel osales 44 riiki, ja Chişinăus toimunud teisel kohtumisel osales 45 riiki, sealhulgas peamised partnerid, nagu Ühendkuningriik;
 169. nõuab Ühendkuningriigi suuremat kaasamist Euroopa julgeoleku- ja kaitseprojektidesse; väljendab sellega seoses heameelt alalise struktureeritud koostöö (PESCO) liikmete ja nõukogu 14. novembri 2022. aasta otsuse üle kutsuda Ühendkuningriiki ühinema PESCO sõjaväelise liikuvuse projektiga, mis parandaks vastastikust kiiret julgeoleku- ja kaitseabi; kutsub liikmesriike üles allkirjastama Ühendkuningriigiga võimalikult kiiresti sõjaväelist liikuvust käsitleva halduslepingu;
 170. kutsub Ühendkuningriiki tungivalt üles jätkama ELiga koostööd pakiliste strateegiliste probleemide lahendamisel, tagades meetmete vastastikuse täiendavuse ja tulemuslikkuse; juhib tähelepanu sellele, et paralleelsed projektid tuleviku lahingulennukite arendamiseks võib olla ressursside ebatõhus kasutamine ning et ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika 2022. aasta aruandes soovitatakse projektid ühendada; teeb ettepaneku alustada sisulist dialoogi ka muude relvasüsteemide, sõjatehnoloogia ja nendega seotud uuenduste üle, keskendudes eelkõige kulutuste ja investeringute tõhususe ning relvajõudude ja relvasüsteemide tehnilise koostalitlusvõime tagamisele;
-
- ○
171. kutsub komisjoni üles tähelepanelikult jälgima, kas kaubandus- ja koostöölepingut kohaldatakse õigesti, võtma vajaduse korral parandusmeetmeid ning uurima võimalusi edasiseks koostööks, võttes arvesse olemasolevaid ja tulevasi probleeme;

172. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele ning Ühendkuningriigi valitsusele ja parlamendile.

SELETUSKIRI – FAKTIDE JA TÄHELEPANEKUTE KOKKUVÕTE

Brexit: Ühendkuningriik lahkub EList

Ühendkuningriigis toimus 23. juunil 2016 üleriigiline rahvahääletus Ühendkuningriigi ELi liikmelisuse kohta. Šotimaa ja Põhja-Iirimaa hääletasid häälteenamusega ELi jäämise poolt, aga Wales ja Inglismaa hääletasid EList lahkumise poolt. Pärast peaaegu aasta pikkust sisearutelu teatas peaminister Theresa May Euroopa Ülemkogule Ühendkuningriigi kavatsusest 29. märtsil 2017 EList välja astuda, käivitades seega Lissaboni lepingu artikli 50.

ELi 27 liikmesriigi riigipead ja valitsusjuhid ning Euroopa Ülemkogu eesistuja ja Euroopa Komisjoni president määrasid ELi juhtivaks läbirääkijaks Michel Barnier'. Euroopa Ülemkogu võttis vastu suunised, et määrata läbirääkimisprotsessi parameetrid ning lisada põhimõtted, seisukohad ja eesmärgid ELi vaatenurgast. Läbirääkimised algasid ametlikult 19. juunil 2017 ja keskendusid eelkõige selguse loomisele kodanike õiguste ja finantskokkulepete suhtes ning Iirimaa ja Põhja-Iirimaa vahelist piiri käsitleva suure reede kokkuleppe säilitamisele.

2018. aasta novembris leppisid EL ja Ühendkuningriigi valitsus kokku väljaastumislepingu esimeses eelnõus. Sama kuu lõpus kiitsid ELi liidrid heaks eelnõu koos poliitilise deklaratsiooniga ELi ja Ühendkuningriigi suhete tuleviku kohta. Kahjuks hoog rauges, sest Ühendkuningriigi parlament lükkas eelnõu intensiivse sisemise arutelu tõttu tagasi. Ühendkuningriik taotles artikli 50 pikendamist kolmel korral, et pikendada läbirääkimisi Ühendkuningriigi parlamendiga, kes võttis eelnõu lõpuks vastu 2020. aasta jaanuaris. Samal ajal kiitis Euroopa Parlament heaks väljaastumislepingu 23. jaanuaril 2020. Ühendkuningriik lahkus ametlikult EList 31. jaanuaril 2020 ja üleminekuperiood kestis sama aasta lõpuni.

ELi ja Ühendkuningriigi kaubandus- ja koostööleping

Väljaastumislepingu rakendamine oli ELi ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi vahelise kaubandus- ja koostöölepingu väljatöötamise lahutamatu osa. ELi ja Ühendkuningriigi kaubandus- ja koostööleping allkirjastati 30. detsembril 2020 ja see jõustus 1. jaanuaril 2021. Kaubandus- ja koostöölepinguga luuakse alus pooltevahelistele ulatuslikele suhetele, mis hõlmavad paljusid valdkondi, mille hulka kuuluvad energeetika, kalandus, õigusalaane koostöö kriminaalasjades, õiguskaitse, kaubandus, transport ja sotsiaalkindlustuse koordineerimine. Lisaks tagatakse kaubandus- ja koostöölepinguga võrdsed tingimused ausaks konkurentsiks ja kestlikuks arenguks, mis hõlmab vaidluste lahendamist, juhtimise mehhanisme ning põhiõiguste austamist.

Ühendkuningriigi ja ELi vaheline kaubandus- ja koostööleping on ainulaadne teiste ELi ja kolmandate riikide vaheliste kaubandus- ja koostöölepingute hulgas, kuna selles lepingus käsitletakse kaubandust ja koostööd endise ELi liikmesriigiga. Sel viisil asendati kaubandus- ja koostöölepinguga olemasolev kaubandus- ja koostööleping, mis kehtis ajal, mil Ühendkuningriik oli veel liikmesriik ning sai kasu ELi tolliliidust ja ühtsest turust.

Vaatamata Brexitile jäävad Ühendkuningriik ja EL naabriteks ning jagavad jätkuvalt ühiseid huve ja väärtusi ülemaailmsel areenil. Seetõttu oli eriti kahetsusväärne läbirääkimiste aeglane

edenemine Ühendkuningriigi eelmiste valitsuste ajal. Ühendkuningriigi ja ELi suhted on alates 2022. aasta lõpust näiliselt paranenud, mis kulmineerus Windsori raamistikku käsitleva poliitilise kokkuleppega.

Seos väljaastumislepingu ning kaubandus- ja koostöölepingu vahel

Enamik mõlema lepingu rakendamise seotud probleeme on seotud sellega, et Ühendkuningriik keeldub jätkuvalt täitmast väljaastumislepingust tulenevaid juriidilisi kohustusi. Nii Euroopa Komisjon kui ka Ühendkuningriigi valitsus väljendasid 27. veebruari 2023. aasta Windsori poliitilises deklaratsioonis kavatsust kasutada tulevikus täielikult ära kaubandus- ja koostöölepingu potentsiaali.

Windsori raamistiku eesmärk on käsitleda Iirimaa ja Põhja-Iirimaa protokollide rakendamise seotud probleeme. Raamistiku laialdane toetus on suurendanud ootusi positiivse mõju ülekandumiseks muudesse ELi ja Ühendkuningriigi vahelise koostöö valdkondadesse.

Euroopa Parlamendi institutsiooniline struktuur ja roll

Kaubandus- ja koostöölepingus sätestatud institutsiooniline korraldus toimib täielikult alates 2022. aastast. Kõik ühised organid toimivad ja korraldavad regulaarseid koosolekuid. Kodanikuühiskonna hea kaasamine on tervitatav areng.

Seoses Euroopa Parlamendi ja Ühendkuningriigi parlamendi kahepoolsete suhetega on osutunud edukaks ELi-Ühendkuningriigi parlamentaarse partnerlusassamblee loomine kooskõlas kaubandus- ja koostöölepinguga, millega edendatakse koostööd ühiste probleemide lahendamisel. Parlamentaarne partnerlusassamblee viimane kohtumine toimus 3.–4. juulil Brüsselis.

Parlamentaarne partnerlusassamblee eelmisel kohtumisel Londonis 7.–8. novembril 2022 leppis assamblee kokku oma esimeses soovitusel partnerlusnõukogule. Soovitus puudutas ELi ja Ühendkuningriigi energiakoostööd.

Seoses Ühendkuningriigi detsentraliseeritud piirkondade osalemisega parlamentaarne partnerlusassamblee töös kutsus Ühendkuningriigi parlament igast detsentraliseeritud assambleest vaatlejatena osalema kaks liiget. Euroopa Parlament kutsus Regioonide Komitee presidendi ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee.

Pärast 10. märtsil 2023 toimunud parlamentaarne partnerlusassamblee juhatusel viimast koosolekut, kus osalesid nii ELi kui ka Ühendkuningriigi delegatsiooni esimehed ja aseesimehed, tegi juhatus avalduse, milles väljendas heameelt Windsori raamistiku üle ja avaldas lootust, et seda saab täielikult rakendada ning see toob kaasa uue partnerluse vaimsuse tekke ELi ja Ühendkuningriigi vahel.

Vabakaubandusleping: majanduslik ja sotsiaalne partnerlus

Kaubandus- ja koostöölepinguga luuakse Ühendkuningriigiga uus majanduslik ja sotsiaalne partnerlus, mis hõlmab mitte ainult kaupade ja teenustega kauplemist, vaid ka muid valdkondi, kuhu kuuluvad investeringud, konkurents, riigiabi, maksustamise läbipaistvus, lennu- ja maanteetransport, energeetika ja kestlikkus, kalandus, isikuandmete kaitse ning sotsiaalkindlustuse koordineerimine. Kaubandus- ja koostööleping on ELi sõlmitud esimene vabakaubandusleping, mis näeb ette nulltariifid ja nullkvoodid kõikidele kaupadele, mis

vastavad asjakohastele päritolureeglitele.

Võrdseid tingimusi käsitlevad sätted on lepingu oluline põhimõte, mille kohaselt mõlemad pooled on võtnud kohustuse säilitada kaitse kõrge tase seoses keskkonnakaitse, kliimamuutuste ja CO₂ hinnastamise vastase võitluse, sotsiaalsete ja töötajate õiguste, maksustamise läbipaistvuse ning riigiabi valdkonnas, tagades tõhusa siseriikliku täitmise, siduva vaidluste lahendamise mehhanismi ja mõlema poole võimaluse võtta parandusmeetmeid.

Kaubandus- ja koostöölepinguga kehtestatakse uus raamistik kalavarude ühiseks majandamiseks ELi ja Ühendkuningriigi vetes.

Transpordi valdkonnas nähakse lepinguga ette jätkuv ja kestlik lennu-, maantee-, raudtee- ja mereühendus, kuigi turulepääs jääb allapoole ühtse turu pakutavat taset. See sisaldab konkurentsieskirju, millega tagatakse võrdsed tingimused, et mitte kahjustada reisijate õigusi, töötajate õigusi ja transpordiohutust.

Energeetika valdkonnas on loodud uus kauplemise ja omavahelise ühendatuse mudel, mis tagab avatud ning ausa konkurentsi, sealhulgas avamere ohutusstandardite ja taastuvenergia tootmise puhul.

Kaubandus- ja koostöölepingu eesmärk on tagada ELi kodanike ja Ühendkuningriigi kodanike mitmed õigused sotsiaalkindlustuse koordineerimise valdkonnas. See kehtib kodanike suhtes, kes töötavad teises lepinguosalisel riigis pärast 1. jaanuari 2021, reisivad või kolivad sinna.

Kaubandus- ja koostöölepinguga nähakse ette Ühendkuningriigi osalemise võimalus assotsieerunud riigina teatavates ELi programmides, sealhulgas programmis „Euroopa horisont“, tingimusel et võetakse vastu kahepoolsed protokollid ja panustatakse rahaliselt. Väljaastumislepingu rakendamise seotud lahendamata küsimuste tõttu ei lõpetatud Ühendkuningriigi osalemist 2022. aastal ja kuni 2023. aasta juunini jätkuvad läbirääkimised Ühendkuningriigi osaluse üle osalemise rahastamises.

Koostöö välispoliitika, julgeoleku ja kaitse valdkonnas

Hoolimata Ühendkuningriigi ja ELi välispoliitika, välisjulgeoleku ja kaitse alase koostöö lisamisest väljaastumislepingule lisatud poliitilise deklaratsiooni, keeldus Ühendkuningriigi valitsus kaubandus- ja koostöölepingus selles valdkonnas tehtava koostöö üle läbirääkimiste pidamisest. Alates 2021. aasta jaanuarist puudub kahepoolne institutsiooniline raamistik, millega loodaks ja koordineeritaks ühtset reageerimist välispoliitilistele probleemidele.

Venemaa ebaseaduslik ja põhjendamatu agressioonisõda Ukraina vastu on kindlasti andnud märku Euroopa ühtsest reageerimisest Ukraina suveräänsuse ja territoriaalse terviklikkuse toetuseks. Ühiste demokraatlike väärtustega geograafiliste lähinaabrite vahelise koordineerimise eelised on tänapäeval eriti olulised.

Parlament on avatud ELi koostöö laiendamisele Ühendkuningriigiga, et see hõlmaks välispoliitika- ja julgeolekuküsimusi. See võimaldaks näiteks koostööd kolmandate riikide kodanike ja majanduse suhtes kohaldatavate sanktsioonide rakendamisel.

Parlament tunnustab Ühendkuningriigi panust Euro-Atlandi julgeoleku tugevdamisel ja kiidab

Ühendkuningriigi toetust Ukrainale, sealhulgas sõjalise abi ja luurevõimekuse suurendamise kaudu. Lisaks on parlament rahul Ühendkuningriigi valitsuse hiljutise otsusega taotleda ühinemist PESCO sõjaväelise liikuvuse projektiga. Seega on positiivne, et Ühendkuningriik teeb ELiga koostööd, kuid siiski on ruumi edasiseks koostööks Euroopa julgeoleku ja kaitse seisukohalt olulistes valdkondades. ÜJKP 2022. aasta aruandes juhitakse tähelepanu sellele, et paralleelsed projektid tuleviku lahingulennukite arendamiseks on ressurside ebatõhus kasutamine, ning soovitatakse projektid ühendada ja ressursid koondada.

Menetlus

ELi ja Ühendkuningriigi kaubandus- ja koostööleping põhineb Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artiklil 217 (viies osa: Liidu välistegevus, V jaotis: rahvusvahelised lepingud) koostoimes artikliga 218 (viies osa: Liidu välistegevus, IV jaotis: piiravad meetmed).

Kaubandus- ja koostööleping on oma ulatuse ja keerukuse tõttu rahvusvaheliste lepingute poolest pretseeditud. Kaubandus- ja koostöölepingu artikliga 776 kohustatakse lepinguosalisi ühiselt läbi vaatama lepingu ja selle täiendavate lepingute rakendamine ning kõik sellega seotud küsimused viis aastat pärast lepingu jõustumist ning seejärel iga viie aasta tagant.

Seetõttu on parlament välja töötanud kaubandus- ja koostöölepingu põhjaliku, tõhusa ja läbipaistva kontrolliprotsessi, tagades samal ajal sidusa ja ühtse lähenemisviisi. Rahvusvaheliste lepingute rakendamise aruannetes tuleb nõuetekohaselt arvesse võtta usaldusväärsete faktide olemasolu asjaomaste õigusaktide rakendamise seisu kohta. Tõhus kontroll põhineb kõigi kaasatud komiteede teadmistel ja erialateadmistel vastavalt nende kohustustele ning töötavatele. Kaubandus- ja koostöölepingu rakendamise järelevalvet teostavad komisjonid kooskõlastatult ja kaasavalt, järgides täielikult oma pädevust vastavalt kodukorra VI lisas sätestatule.

Aruanne on esimene Euroopa Parlamendi hinnang kaubandus- ja koostöölepingu rakendamise kohta alates selle ajutisest kohaldamisest 1. jaanuarist 2021 ja jõustumisest 1. mail 2021. Alates jõustumisest on komisjon avaldanud kaks lepingu rakendamise aruannet 2021.⁴³ ja 2022. aasta⁴⁴ kohta. Aruande eesmärk on teha kokkuvõtte kaubandus- ja koostöölepingu rakendamisega seotud peamistest küsimustest, selle rahuldavatest aspektidest ja valdkondadest, kus tuleb alustada rakendustööd piiripunktide ja ELi kaupade Ühendkuningriigi tollikontrollide puhul ning kus tööd tuleb jätkata, tuues samuti esile elemendid, mis nõuavad pidevat järelevalvet ja kontrolli, sealhulgas kodanikuühiskonna ning eelkõige sisenõuanderühma kaasamise kaudu.

Raport on välja töötatud kaasaval viisil, kaasates parlamendikomisjone võimalikult laiaulatuslikult ja tunnustades iga komisjoni konkreetseid valdkondlikke erialateadmisi. Nimelt on menetlusse kaasatud kümme parlamendikomisjoni „kaasatud“ staatuse alusel (kodukorra artikkel 57, majandus- ja rahanduskomisjon; tööhõive- ja sotsiaalkomisjon;

⁴³ Komisjoni aruanne Euroopa Parlamendile ja nõukogule Euroopa Liidu ning Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi vahelise kaubandus- ja koostöölepingu rakendamise ja kohaldamise kohta 1. jaanuar – 31. detsember 2021 (COM(2022) 126 final).

⁴⁴ Komisjoni aruanne Euroopa Parlamendile ja nõukogule Euroopa Liidu ning Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi vahelise kaubandus- ja koostöölepingu rakendamise ja kohaldamise kohta 1. jaanuar – 31. detsember 2022 (COM(2023) 118 final).

keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjon; tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjon; siseturu- ja tarbijakaitsekomisjon; transpordi- ja turismikomisjon; põllumajanduse ja maaelu arengu komisjon; kalanduskomisjon; kultuuri- ja hariduskomisjon ning kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon) ning kaks komisjoni on otsustanud osaleda kodukorra artikli 56 kohase standardarvamusega (regionaalarengukomisjon ja eelarvekomisjon). Arvestades teema olulisust, ei kehti nõuandvate komisjonide arvamustele pikkuse piirangud vastavalt Euroopa Parlamendi juhatuse 1. juuli 2019. aasta otsusele mitmekeelsuse eeskirja kohta.

25. mail 2023 korraldas AFET- ja INTA ühiskomisjon avaliku kuulamise teemal „ELi ja Ühendkuningriigi kaubandus- ja koostöölepingu rakendamine“, kus osales neli eksperti.

19.7.2023

MAJANDUS- JA RAHANDUSKOMISJONI ARVAMUS

väliskomisjonile ja rahvusvahelise kaubanduse komisjonile

ELi ja Ühendkuningriigi kaubandus- ja koostöölepingu rakendamisarporti kohta (2022/2188(INI))

Arvamuse koostaja (*): Frances Fitzgerald

(*) Kaasatud komisjon – kodukorra artikkel 57

ETTEPANEKUD

Majandus- ja rahanduskomisjon palub vastutavatel väliskomisjonil ja rahvusvahelise kaubanduse komisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

- A. arvestades, et ELi ja Ühendkuningriigi vahel sõlmitud kaubandus- ja koostöölepinguga on kehtestatud sooduskord sellistes valdkondades nagu kaubavahetus ja teenuskaubandus, intellektuaalomand, digikaubandus, maanteetransport ja lennundus, riigihanked, energeetika, sotsiaalkindlustuse koordineerimine, õiguskaitse ja õiguslane koostöö kriminaalasjades, kalandus, konkurents, liikuvus, investeringud, temaatiline koostöö ja osalemine ELi programmides, samuti usaldatavusnõuetega seotud erand;
- B. arvestades, et väljaastumisleping ning kaubandus- ja koostööleping moodustavad ühise raamistiku Ühendkuningriigi ja ELi suhetele; arvestades, et nii EL kui ka Ühendkuningriik on kokku leppinud ja ratifitseerinud mõlemad lepingud ning need on rahvusvahelise avaliku õiguse alusel õiguslikult siduvad; arvestades, et kaubandus- ja koostööleping on enneolematu kohaldamisalaga ja põhineb väljaastumislepingu täielikul rakendamisel, mida on nüüd muudetud Windsori raamistikuga;
- C. arvestades, et kaubandus- ja koostöölepingut toetavad õigustatult sätted, millega tagatakse võrdsed võimalused ja inimõiguste austamine; arvestades, et nende sätete eesmärk on vältida kõlbatut konkurentsi ja tagada, et nii EL kui ka Ühendkuningriik säilitavad kõrged standardid sellistes valdkondades nagu töötajate õigused, keskkonnakaitse ja riigiabi;
- D. arvestades, et kaubandus- ja koostööleping ei hõlma otsuseid, mis käsitlevad finantsteenuste samaväärsust, Ühendkuningriigi andmekaitsekorra piisavust, inimeste ja teenuste vaba liikumist ega Ühendkuningriigi sanitaar- ja füto-sanitaarkorda;
- E. arvestades, et Ühendkuningriigi teenuseosutajad, sealhulgas finantsteenuste valdkonnas, ei saa enam kasutada päritoluriigi raamistikku ega üleeuroopalist tegevusluba, mis annab automaatse juurdepääsu kogu ELi ühtsele turule;
- F. arvestades, et kutsekvalifikatsioonide, näiteks advokaatide, raamatupidajate ja aktuaaride kutsekvalifikatsioonide automaatset tunnustamist enam ei kohaldata;

- arvestades, et selle asemel sätestatakse lepingus ELi ja Ühendkuningriigi vahelise koostöö raamistik kutsekvalifikatsioonide tunnustamiseks, sealhulgas dialoogi loomine tunnustamismenetlusi käsitleva teabe vahetamiseks ja kvalifikatsioonide hindamise suuniste väljatöötamiseks; võtab teadmiseks erilised raskused, mida see Iirimaa saarele tekitab;
- G. arvestades, et kaubandus- ja koostöölepingu kohaselt ei tohi ELi teenuseosutajaid ega investoreid kohelda ebasoodsamalt kui Ühendkuningriigi ettevõtjaid Ühendkuningriigis ja vastupidi; arvestades, et mittediskrimineerimise põhimõtet kohaldatakse paljude eri majandustegevuste suhtes, sealhulgas teenuste osutamine, ettevõtete asutamine ja intellektuaalomandi õiguste kaitse;
- H. arvestades, et kaubandus- ja koostöölepingu kohaselt säilib võimalus kõrge kvalifikatsiooniga töötajate ajutiseks lähetamiseks ja lühiajalisteks tööreisideks ELi ja Ühendkuningriigi vahel; see võimaldab spetsialistidel osutada ajutiselt piiriüleseid teenuseid teataval tingimustel, näiteks lühiajaliste projektide või konsultatsioonide puhul; arvestades, et spetsialistid peavad endiselt järgima asjakohaseid õigusnorme riigis, kus nad teenuseid osutavad;
- I. arvestades, et Ühendkuningriigi riigihanketurud jäävad võrdsetel alustel avatuks ELi pakkujatele ja vastupidi; arvestades, et mõlemad pooled peavad tagama, et hankeprotsess oleks õiglane, läbipaistev ja konkurentsile avatud; arvestades, et Ühendkuningriik ja EL on samuti kokku leppinud, et nad säilitavad oma kehtivad hankekohustused, mis tulenevad Maailma Kaubandusorganisatsiooni riigihankelepingust, mis avab veelgi oma riigihanketurud teiste riikide ettevõtjatele;
- J. arvestades, et EL ja Ühendkuningriik on praegu võtnud endale kohustuse säilitada finantsteenuste valdkonnas õiguslane ja järelevalvealane koostöö ning selline koostööpõhine lähenemisviis peaks olema ELi ja Ühendkuningriigi pikaajaliste suhete aluseks; arvestades, et komisjon pikendab ajutist luba, mis võimaldab ELi pankadel ja fondivalitsejatel kasutada Ühendkuningriigi kliiringukodasid; arvestades, et 17. mail 2023 võttis komisjon vastu Ühendkuningriigi ja ELi vahelise finantsteenuste alase koostöö vastastikuse mõistmise memorandumi eelnõu, mille nõukogu on avaldanud ja heaks kiitnud ning millele komisjon on nüüd ELi nimel alla kirjutanud;
- K. arvestades, et vastastikuse mõistmise memorandumis selgitatakse, et ELi ja Ühendkuningriigi ühine eesmärk on säilitada finantsstabiilsus, turu terviklikkus ning investori- ja tarbijakaitse;
- L. arvestades, et kaubandus- ja koostöölepingus ning väljaastumislepingus on sätestatud jõustatavad võrdsed tingimused, sealhulgas riigiabi ning sotsiaal- ja keskkonnastandardid, et vältida kummagi poole huvidega vastuolus olevat õiguslikku arbitraaži;
- M. arvestades, et kaubandus- ja koostöölepingu artikli 774 lõige 3 välistab selle kohaldamise Gibraltari territooriumil; arvestades, et alates 2021. aastast on Ühendkuningriik ja EL pidanud Gibraltari üle läbirääkimisi; arvestades, et komisjoni, Euroopa Ülemkogu ja Hispaania Kuningriigi vahelises 25. novembri 2018. aasta poliitilises kokkuleppes on sätestatud kohustus, et Gibraltari territooriumi mõjutav mis tahes otsus peab saama Hispaania Kuningriigi eelneva nõusoleku;

- N. arvestades, et Põhja-Iirimaa protokollis kohaselt kuulub Põhja-Iirimaa endiselt ELi tolliliidu ja kaupade ühtse turu alla, olles samal ajal kolmanda riigi jurisdiktsiooni osa kaubavahetuses ülejäänud Ühendkuningriigiga; arvestades, et seetõttu nõutakse protokollis, et Põhja-Iirimaa säilitaks vastavuse teatavate ELi reeglite ja määrustega, sealhulgas nendega, mis on seotud tolli, kaupade ja riigiabiga; arvestades, et Ühendkuningriigi varasemad ähvardused kaotada seoses protokolliga Euroopa Liidu Kohtu pädevus, mille suhtes komisjon algatas Ühendkuningriigi vastu rikkumismenetluse, oleks rikkunud kaubandus- ja koostöölepingut, eelkõige seoses Põhja-Iirimaa protokolliga, mis sisaldub Põhja-Iirimaa protokollis eelnõus 2022;
1. märgib, et 2022. aasta subsiidiumide kontrolli seadus¹, millega luuakse raamistik Ühendkuningriigi rahvusvaheliste, sealhulgas kaubandus- ja koostöölepingust tulenevate kohustuste täitmiseks subsiidiumide kontrolli valdkonnas, on saanud kuningliku heakskiidu pärast selle vastuvõtmist Ühendkuningriigi parlamendi poolt; kordab komisjoni muret² seoses väljakuulutatud kavadega kehtestada nn vabasadamad, mis võivad neid kohustusi rikkuda ja kujutada endast kaubandus- ja koostöölepingu alusel lubamatut riigiabi³; nõuab, et komisjon jälgiks olukorda tähelepanelikult, sealhulgas seoses rahapesu, maksudest kõrvalehoidmise ja kuritegeliku tegevusega, ning algataks vajaduse korral rikkumismenetluse;
 2. rõhutab, et hoolimata 2022. aasta subsiidiumide kontrolli seaduse rakendamisest on Briti ametivõimudel vaja teha lisatööd, et täielikult täita kaubandus- ja koostöölepingust tulenevaid subsiidiumikohustusi, sealhulgas määrusi või meetmeid konkreetsete sektorite jaoks; märgib, et ELi välisriigi subsiidiumide määrus jõustus 2023. aasta juulis⁴;
 3. märgib, et kaubandus- ja koostööleping on finantsteenuste valdkonnas piiratud; tunnistab, et see puudus on tingitud Ühendkuningriigi soovimatusest arutada kaubandus- ja koostöölepingu läbirääkimiste raames muid vastastikust huvi pakkuvaid valdkondi; väljendab heameelt kava üle luua ELi ja Ühendkuningriigi ühine finantsvaldkonna reguleerimise foorum, et hõlbustada dialoogi ja koostööd finantsteenuste küsimustes⁵; tuletab meelde, et see foorum ei oleks kaubandus- ja koostöölepingu ametlik osa ega pakuks samal tasemel juurdepääsu ega koostööd nagu laiaulatuslik finantsteenuste leping;
 4. kordab, et samaväärsust käsitlevad otsused põhinevad kaalutusõigusel ega moodusta osa kaubandus- ja koostöölepingust; võtab samuti teadmiseks Ühendkuningriigi otsused samaväärsuse kohta ELi ja ka teiste ELi mittekuuluvate riikide, näiteks Šveitsi suhtes, kus on kokku lepitud vastastikuse tunnustamise staatus; tuletab meelde, et samaväärsust käsitlevad otsused võivad tuua ELi ettevõtetele kasu parema juurdepääsu näol Ühendkuningriigi turule, sealhulgas panganduse, makseteenuste, investeerimisteenuste

¹ Legislation.gov.uk, „[The Subsidy Control Act 2022: Chapter 23](#)“ (2022. aasta subsiidiumide kontrolli seadus: 23. peatükk), 28. aprill 2022.

² Kaubanduspartnerluse komitee 1. detsembri 2022. aasta koosoleku protokoll.

³ The Financial Times, „[EU to raise concerns over UK's freeports scheme](#)“ (EL väljendab muret Ühendkuningriigi vabasadamate kava üle), 30. november 2022.

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2022/2560, mis käsitleb siseturgu moonutavaid välisriigi subsiidiume (ELT L 330, 23.12.2022, lk 1).

⁵ Reuters, „[EU restarts work on EU-UK regulatory forum after Northern Ireland deal](#)“ (EL alustab pärast Põhja-Iirimaa kokkulepet uuesti tööd ELi ja Ühendkuningriigi õigusliku foorumiga), 8. märts 2023.

ja kindlustuse valdkonnas; märgib, et EL on andnud Ühendkuningriigile samaväärsuse staatuse ainult ühes valdkonnas – kesksed vastaspooled – ajaliselt piiratud viisil, mida hiljuti pikendati 2025. aastani; nõuab edasiste samaväärsust kinnitavate otsuste kaalumist, kui tulemused on kooskõlas ELi standardite ja eesmärkidega; märgib sellega seoses, et komisjon on varem märkinud, et Ühendkuningriigi samaväärsuse hindamine võib jätkuda, kui vastastikuse mõistmise memorandumis on kokku lepitud¹; märgib, et 2021. aasta oktoobri seisuga on EL teinud Ameerika Ühendriikidele 22 samaväärsust kinnitavat otsust võrreldes ühega Ühendkuningriigi puhul²; tunnistab, et kuigi samaväärsuse hindamised on valdavalt tehnilised, on asjakohased laiemad poliitilised tegurid, ning toetab komisjoni seisukohta, et samaväärsust kinnitavad otsused tuleks teha siis, kui need on ELi huvides; julgustab komisjoni arutama edasisi samaväärsust kinnitavaid otsuseid, et nii pakkuda ELi kui ka Ühendkuningriigi äriühingutele paremat juurdepääsu turule;

5. märgib, et Ühendkuningriigi valitsuse tulevase õigusraamistiku läbivaatamine ja hiljem avaldatud finantsteenuste ja -turgude seaduseelnõu³, milles tehakse ettepanek tunnistada kehtetuks või asendada finantsteenuste valdkonnas säilitatud liidu õigus või seda muuta ning delegeerida suurem vastutus Ühendkuningriigi reguleerivatele asutustele, näitab soovi võtta finantsteenuste valdkonnas vastu ELi erinevad eeskirjad; rõhutab, et ülemäärastel regulatiivsetel erinevustel võib olla negatiivne mõju Ühendkuningriigi ja ELi vahelisele finantskoostööle ning need võivad kahjustada rahavooge ja finantsettevõtjate tegevust; väljendab heameelt ELi hiljutiste edusammude üle finantsteenustega seotud õigusaktide suhtes, isegi kui see võib põhjustada regulatiivseid erinevusi Ühendkuningriigiga, sealhulgas seoses krüptoraha, kestliku rahanduse, taksonoomia, noteerimise ja rahapesuvastase võitlusega; tunnistab siiski, et Ühendkuningriik ja EL võivad finantsteenuste valdkonnas vastu võtta erinevaid regulatiivseid lähenemisviise ega tarvitse tingimata säilitada ühtlustatud reguleerivat korda; toetab ELi õigusloomealaseid edusamme selles valdkonnas; rõhutab siiski tulevase regulatiivse koostöö ning rahvusvaheliste standardite väljatöötamises ja integreerimises osalemise eeliseid;
6. võtab teadmiseks Ühendkuningriigi soovi luua mitme regulatiivse ja järelevalvealgatuse kaudu ülemaailmne digirahanduse ja krüptovarade keskus; rõhutab, kui oluline on töötada välja kooskõlastatud lähenemisviis ja tõhustatud koostöö krüptovahendite reguleerimise ja järelevalve valdkonnas, et tõhusalt käsitleda ja leevendada tarbijakaitset, turu terviklikkust ja rahapesu ning nende keskkonnamõju ja et vältida õiguslikku arbitraaži;
7. rõhutab, et teatavates valdkondades, nagu pangandussektori kapitalinõuded, jäävad regulatiivseks aluseks rahvusvaheliselt kokkulepitud standardid, näiteks Baseli pangajärelevalve komiteest tulenevad standardid;
8. märgib, et kaubandus- ja koostööleping annab ELile võimaluse arendada ja tugevdada

¹ <https://www.reuters.com/business/finance/britain-eu-edge-forward-with-financial-services-forum-plan-2021-02-23/>

² Ühendkuningriigi Parlamendi Ülemkoja Euroopa Liidu asjade komisjon, „[1st Report of Session 2022–23: The UK-EU relationship in financial services](#)“ (2022.–2023. aasta istungi esimene aruanne: Ühendkuningriigi ja ELi suhted finantsteenuste valdkonnas)“ 23. juuni 2022.

³ Ühendkuningriigi parlament, „[Financial Services and Markets Act](#)“ (Finantsteenuste ja -turgude seadus), 11. mai 2023.

oma finantsteenuste taristut ja eksperditeadmisi et edendada ettevõtjate konkurentsivõimet, investeringuid, majanduslikku stabiilsust ja tarbijakaitset; toetab kindlalt kapitaliturgude liidu ja pangandusliidu väljakujundamist, mis põhineb väljapoole suunatud, uuenduslikul ja konkurentsivõimelisel lähenemisviisil; tunnistab, et Londoni linn on jätkuvalt peamine ülemaailmse ulatusega finantsteenuste keskus, millele juurdepääsust võiksid ELi ettevõtjad kasu saada¹; tunnistab tugeva finantsteenuste sektori tähtsust nii ELi kui ka Ühendkuningriigi jaoks ning toetab jõupingutusi ELi finantsteenuste taristu ja oskusteabe parandamiseks;

9. nõuab, et EL teeks koostööd rahvusvaheliste partneritega, sealhulgas Ühendkuningriigi ja teiste suurte ülemaailmsete finantskeskustega, et edendada ühiseid norme ja standardeid finantsteenuste sektoris, et hõlbustada piiriülest kaubandust ja tagada finantssüsteemi stabiilsus;
10. toetab komisjoni kavandatud Euroopa turu infrastruktuuri määruse läbivaatamise eesmärgi seoses ELi-põhise suutlikkuse ja taristu parandamisega euro kliiringu valdkonnas; märgib, et liit sõltub suurel määral teatavatest kolmandate riikide keskse vastaspoolega kliiringukodadest²; tunnistab, et suurem osa väljaspool ELi toimuvast euro kliirimisest kujutab endast strateegilist riski, sealhulgas ohtu finantsstabiilsusele; tunnistab samuti, et igasugune sunniviisiline ümberpaigutamine võib tähendada häirete tekkimise, turu killustumise, vastumeetmete võtmise, konkurentsivõime ja likviidsuse vähenemise riski; kutsub kaasseadusandjaid üles toetama selles valdkonnas võetavaid meetmeid tõhusal, proportsionaalsel ja ladusal viisil ning seab eesmärgiks tugevdada liidu kliirimissuutlikkust; pooldab tasakaalustatud lähenemisviisi, milles käsitletakse euro kliirimise strateegilisi riske, sealhulgas ohte finantsstabiilsusele, väljaspool ELi, minimeerides samal ajal võimalikke turuhäireid;
11. tunnistab, et liidu eesmärk avatud strateegilise autonoomia kohta ei tohiks saada takistuseks ülemaailmselt ühendatud finantssüsteemi eelistele; hoiatab võimaliku ohu eest, et liigselt keskendutakse strateegilisele autonoomiale viisil, mis võib viia isolatsiooni või proteksionismini finantssektoris, sealhulgas kaubandusvaidluste ja vastumeetmete ohu eest;
12. toetab kindlalt ELi ja Ühendkuningriigi jätkuvat koostööd vastastikust huvi pakkuvates finants-, majandus- ja rahandusküsimustes, sealhulgas võitlus rahvusvahelise rahapesu ja terrorismi rahastamise vastu, võitlus kahjulike maksusüsteemide vastu, sanktsioonide rakendamine, võitlus tollipettuste vastu, võrdsete võimaluste tagamine ja ülemaailmse finantsstabiilsuse edendamine;
13. tuletab meelde, et komisjon peab Gibraltarit³ territooriumiks, millel on rahapesu ja

¹ Reuters, „[London is top global finance centre but lags in key areas, says study](#)“ (Uuring väidab, et London on ülemaailmne finantskeskus, kuid jääb olulistes valdkondades maha), 27. jaanuar 2022.

² Komisjoni talituste 7. detsembri 2022. aasta töödokument mõjuhinnangu kohta, mis on lisatud dokumendile „Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, [xxxx], millega muudetakse määrusi (EL) nr 648/2012, (EL) nr 575/2013 ja (EL) 2017/1131 seoses meetmetega, mille eesmärk on leevendada ülemäärasteid riskipositsioone kolmandate riikide kesketes vastaspooltes ja suurendada liidu kliirimisturgude tõhusust“ ja „Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, [xxxx], millega muudetakse direktiive 2009/65/EL, 2013/36/EL ja (EL) 2019/2034 seoses kesketes vastaspoolte suhtes oleva kontsentratsiooniriski ja keskselt kliiritavate tuletistehingute vastaspoole riski käsitlemisega“ (SWD(2022)0697).

³ Nicaragua, Pakistan ja Zimbabwe selles tabelis. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:32023R0410>

terrorismi rahastamise vastases süsteemis strateegilisi puudusi, mis kujutavad endast märkimisväärset ohtu ELi finantsüsteemile; nõuab tungival, et komisjon lisaks Ühendkuningriigiga Gibraltarit käsitlevasse lepingusse sätteid, millega tagatakse rahapesu ja terrorismi rahastamise vastased standardid, mis on samaväärsed ELi omadega;

14. tunnistab, et tihedad majandussidemed Iirimaa ja Põhja-Iirimaa vahel jätkuvad hoolimata sellest, et Põhja-Iirimaa kuulub kolmandate riikide hulka; toetab nende majandussidemete tunnustamist, sealhulgas seoses mõlema jurisdiktsiooni vaheliste tehingute järelevalvega; nõuab meetmeid tagamaks, et sellised sidemed ei katkeks muudatuste tõttu reguleerivas või õigusraamistikus, eelkõige tarbijatele ning väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele osutatavate teenuste puhul, kes ei saa mobiilsusest tulenevaid võimalusi ära kasutada; rõhutab, et oluline on säilitada tihedad majandussidemed ja neid edasi arendada ning minimeerida häireid Brexiti järel, eelkõige nende suhetes;
15. tunnistab, et pärast kaubandus- ja koostöölepingu jõustumist teatas mitu Londonis asuvat finantsteenuste ettevõtet kavatsusest asutada uus esindus ELis ja paigutada mõned varad ümber ELi, kusjuures hinnangute kohaselt on 44 % Ühendkuningriigi suurimatest finantsteenustega tegelevatest ettevõtetest teatanud kavatsusest viia mõned töötajad või osa tegevusest üle¹, kuigi seni on Londonist mujale ümber paigutatud töökohtade arv vaid 7 000 ja jääb oluliselt alla esialgse hinnangu 75 000-le²; toetab liikmesriikide jõupingutusi Brexiti-järgsete äriinvesteeringute ligimeelitamisel; märgib, et pärast Brexiti on finantsteenuste sektori investeeringute keskmeks olnud mitu ELi linna, sealhulgas Pariis, Frankfurt, Amsterdam, Luxembourg ja Dublin; märgib, et Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve (ESMA) dokumendiga „Peer review into the NCAs’ handling of relocation to the EU in the context of the UK’s withdrawal from the EU“³ (Vastastikune eksperdi hinnang riikide pädevate asutuste ELi ümberpaigutamise käsitlemise kohta Ühendkuningriigi ELi lahkumise kontekstis) on tuvastatud mõned puudused selles, kuidas liikmesriikide pädevad asutused on ümberpaigutamisprotsessiga tegelema; juhib sellega seoses tähelepanu vastastikuse eksperdi hinnangu aruandes kindlaks tehtud parimatele tavadele ning ESMA valdkondlikele põhimõtetele ümberpaigutamise kohta Ühendkuningriigist ELi 27 liikmesriiki⁴; väljendab heameelt selle üle, et Euroopa järelevalveasutused jälgivad ettevõtjate ELi ümberpaigutamise hindamisel jätkuvalt järelevalvetavasid⁵; rõhutab vajadust jätkata tööd pangandusliidu väljakujundamiseks ja kapitaliturgude liidu süvendamiseks, et vältida finantskeskuste

¹ Uuring „Recent trends in UK financial sector Regulation and possible implications for the EU, including approach to equivalence“ (Ühendkuningriigi finantssektori reguleerimise hiljutised suundumused ja võimalikud tagajärjed ELile, sealhulgas lähenemisviisi samaväärsusele), Euroopa Parlament, liidu sisepoliitika peadirektoraat, majandus-, teadus- ja elukvaliteedi poliitika osakond, 8. veebruar 2023.

² EY, „EY Financial Services Brexit Tracker: Movement within UK financial services sector stabilises five years on from Article 50 trigger“ (EY finantsteenuste Brexiti jälgija: liikumine Ühendkuningriigi finantsteenuste sektoris stabiliseerub viis aastat pärast artikli 50 rakendamist), 29. märts 2022, London; Ühendkuningriigi Parlamendi Ülemkoja Euroopa Liidu asjade komisjon „1st Report of Session 2022–23: The UK-EU relationship in financial services“ (2022.–2023. aasta istungi esimene aruanne: Ühendkuningriigi ja ELi suhted finantsteenuste valdkonnas), 23. juuni 2022.

³ ESMA42-111-7468 „Peer review into the NCAs’ handling of relocation to the EU in the context of the UK’s withdrawal from the EU“ (Vastastikune eksperdi hinnang riikide pädevate asutuste ELi ümberpaigutamise käsitlemise kohta Ühendkuningriigi ELi lahkumise kontekstis)

(https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/esma42-111-7468_brexit_peer_review_report.pdf).

⁴ ESMA71-99-526.

⁵ https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/esma42-111-7468_brexit_peer_review_report.pdf

edasist koondumist ja saada kasu mastaabisäästust;

16. tuletab meelde kaubandus- ja koostöölepingule lisatud esimeses ühisdeklaratsioonis võetud kohustust allkirjastada ELi ja Ühendkuningriigi vaheline finantsteenuste regulatiivset koostööd käsitlev vastastikuse mõistmise memorandum, mis ei oleks õiguslik dokument, vaid oleks alus korrapärasele struktureeritud koostööle; märgib, et komisjon on selle memorandumiga lõplikult vormistanud ja vastu võtnud; väljendab heameelt kahepoolsete vastastikuse mõistmise memorandumite eduka allkirjastamise üle ELi ja Ühendkuningriigi reguleerivate asutuste ja järelevalveasutuste vahel nii ELi kui ka liikmesriikide tasandil, sealhulgas finantsjuhtimise ameti ja Euroopa Pangandusjärelevalve ning ESMA vahel, mitmepoolse vastastikuse mõistmise memorandumite sõlmimise üle ELi ja Euroopa Majanduspiirkonna riikide pädevate asutustega; ning riiklike pädevate asutustega sõlmitud individuaalsete vastastikuse mõistmise memorandumite üle¹;
17. väljendab heameelt selle üle, et komisjon ja Ühendkuningriigi rahandusministeerium allkirjastasid ELi ja Ühendkuningriigi vahelise finantsteenuste alase koostöö vastastikuse mõistmise memorandumid, millega luuakse finantsteenuste regulatiivse koostöö raamistik, sealhulgas uus regulatiivne foorum; väljendab heameelt ettepaneku üle, et foorum kohtuks vähemalt kord poolaastas; märgib muu hulgas, et foorumis võib arutada mis tahes küsimusi, mis on seotud regulatiivse koostööga finantsteenuste valdkonnas, ning võib hõlmata teabe jagamist regulatiivsete arengute kohta, arvamuste vahetust vastava poliitika, vastavate eeskirjade ja protsesside üle, mis on seotud edasilükkamiskordadega, nagu samaväärsus, ning dialoogi riskianalüüside ja kavandatavate meetmete võimaliku majandusliku mõju üle; nõuab, et osalejad alustaksid võimalikult kiiresti foorumi koosolekuid;
18. rõhutab, et see foorum peab toimima läbipaistvalt, kaasates asjakohaselt sidusrühmi; märgib, et pärast mitu aastat kestnud segadust vajavad ELi ja Ühendkuningriigi institutsioonid ja investorid selgust ja õiguskindlust, et teha äriotsuseid ja investeringuid;
19. rõhutab, et foorumi osalised peaksid tegutsema lojaalse koostöö vaimus, et tagada suhete konstruktiivsus ja põhinemine ühistel eesmärkidel, milleks on finantsstabiilsuse ja tarbijakaitse tagamine;
20. väljendab heameelt samaväärsust kinnitavaid otsuseid käsitlevate arvamuste vahetuse lisamise üle regulatiivse koostöö foorumi pädevusalasse; nõuab selliste küsimuste korrapäraselt arutamist ja uurimist, eelkõige seoses finants- ja investeerimisteenustega, et suurendada kaubandust ja koostööd;
21. kutsub osapooli üles kasutama foorumit, et teha kindlaks ja kõrvaldada vastastikused ohud finantsstabiilsusele ja tarbijakaitsele, ennetada rahapesu ja terrorismi rahastamist ning nende vastu võidelda ning tegeleda uute arengute ja uuendustega turgudel, et edendada võimaluse korral ühtset lähenemisviisi;

¹ Finantsjuhtimise amet, „[MoUs with European authorities in the areas of securities, investment services and asset management, insurance and pensions, and banking](#)“ (Vastastikuse mõistmise memorandumid Euroopa ametiasutustega väärtpaberite, investeerimisteenuste ja varahalduse, kindlustuse ja pensionide ning panganduse valdkonnas), 4. jaanuar 2021.

22. märgib, et foorum võib luua raamistiku mõlema poole vaheliste vaidluste lahendamiseks finantsteenuste reguleerimise valdkonnas; väljendab selle potentsiaali üle heameelt ja nõuab, et mõlema poole osavõtt oleks konstruktiivne ja heas usus;
23. nõuab, et komisjon hoiaks parlamenti foorumi ja vastastikuse mõistmise memorandumini toimimisest täielikult kursis;
24. kordab tungivalt, et oluline on kaitsta suure reede kokkulepet kogu selle ulatuses ning toetada rahu ja leppimist Põhja-Iirimaaal; tunnustab Windsori raamistiku¹ suhtes kokkuleppele jõudmist, millega tagatakse Põhja-Iirimaa protokollil paindlik, kuid tõhus rakendamine ja suure reede kokkuleppe järgimine, kaitstes samal ajal ELi ühtse turu terviklikkust, ning asjaolu, et Ühendkuningriigi valitsus on teatanud oma kavatsusest peatada töö Põhja-Iirimaa protokollil eelnõuga ja lasta sellel aeguda; julgustab Briti valitsust kõigis uutes seadustes või määrustes, mida ta kavatseb kehtestada, võtma arvesse Põhja-Iirimaa konkreetseid asjaolusid;
25. kutsub komisjoni üles koostöös Euroopa Keskpanga, Euroopa järelevalveasutuste, Euroopa Süsteemsete Riskide Nõukogu ja Ühtse Kriisilahendusnõukoguga hoidma Euroopa Parlamenti täielikult kursis kaubandus- ja koostöölepingu rakendamise järelevalvega ning kõigi asjakohaste finantsteenuste turusuundumustega, et teha õigeaegselt kindlaks võimalikud turuhäired ja ohud finantsstabiilsusele, turu usaldusväärsusele ja investorite kaitsele;

¹ Ühendkuningriigi valitsus „[The Windsor Framework: A new way forward](#)“ (Windsori raamistik: uus tee edasi), 2023. aasta veebruar.

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA NÕUANDVAS KOMISJONIS

Artikkel 58 – Komisjonide ühismeneflus istungil teada andmise kuupäev	15.12.2022						
Vastuvõtmise kuupäev	18.7.2023						
Lõpphääletuse tulemus	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 10%;">+:</td> <td style="width: 40%; text-align: center;">58</td> </tr> <tr> <td>–:</td> <td style="text-align: center;">0</td> </tr> <tr> <td>0</td> <td style="text-align: center;">1</td> </tr> </table>	+:	58	–:	0	0	1
+:	58						
–:	0						
0	1						
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Rasmus Andresen, Anna-Michelle Asimakopoulou, Marek Belka, Isabel Benjumea Benjumea, Stefan Berger, Gilles Boyer, Engin Eroglu, Markus Ferber, Jonás Fernández, Giuseppe Ferrandino, Claude Gruffat, José Gusmão, Eero Heinäluoma, Michiel Hoogeveen, Danuta Maria Hübner, Othmar Karas, Ondřej Kovařík, Georgios Kyrtos, Aurore Lalucq, Aušra Maldeikienė, Pedro Marques, Costas Mavrides, Siegfried Mureşan, Caroline Nagtegaal, Denis Nesci, Luděk Niedermayer, Dimitrios Papadimoulis, Lídia Pereira, Kira Marie Peter-Hansen, Eva Maria Poptcheva, Antonio Maria Rinaldi, Dorien Rookmaker, Alfred Sant, Joachim Schuster, Pedro Silva Pereira, Paul Tang, Irene Tinagli, Inese Vaidere, Stéphanie Yon-Courtin, Roberts Zile						
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Marc Angel, Herbert Dorfmann, Bas Eickhout, Gianna Gancia, Henrike Hahn, Chris MacManus, Ville Niinistö, Johan Nissinen, Erik Poulsen						
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed (art 209 lg 7)	Paolo Borchia, Marco Campomenosi, Deirdre Clune, Christian Doleschal, Kinga Gál, Ska Keller, Liudas Mažylis, Maria Veronica Rossi, Günther Sidl, Stefania Zambelli						

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS NÕUANDVAS KOMISJONIS

58	+
ECR	Michiel Hoogeveen, Denis Nesci, Dorien Rookmaker, Roberts Zīle
ID	Paolo Borchia, Marco Campomenosi, Gianna Gancia, Antonio Maria Rinaldi, Maria Veronica Rossi, Stefania Zambelli
NI	Kinga Gál
PPE	Anna-Michelle Asimakopoulou, Isabel Benjumea Benjumea, Stefan Berger, Deirdre Clune, Christian Doleschal, Herbert Dorfmann, Markus Ferber, Danuta Maria Hübner, Othmar Karas, Aušra Maldeikienė, Liudas Mažylis, Siegfried Mureşan, Luděk Niedermayer, Lídia Pereira, Inese Vaidere
Renew	Gilles Boyer, Engin Eroglu, Giuseppe Ferrandino, Ondřej Kovařík, Georgios Kyrtzos, Caroline Nagtegaal, Eva Maria Poptcheva, Erik Poulsen, Stéphanie Yon-Courtin
S&D	Marc Angel, Marek Belka, Jonás Fernández, Eero Heinäluoma, Aurore Lalucq, Pedro Marques, Costas Mavrides, Alfred Sant, Joachim Schuster, Günther Sidl, Pedro Silva Pereira, Paul Tang, Irene Tinagli
The Left	José Gusmão, Chris MacManus, Dimitrios Papadimoulis
Verts/ALE	Rasmus Andresen, Bas Eickhout, Claude Gruffat, Henrike Hahn, Ska Keller, Ville Niinistö, Kira Marie Peter-Hansen

0	-

1	0
ECR	Johan Nissinen

Kasutatud tähised:

+ : poolt

– : vastu

0 : erapooletu

19.7.2023

TÖÖHÕIVE- JA SOTSIAALKOMISJONI ARVAMUS

väliskomisjonile ja rahvusvahelise kaubanduse komisjonile

ELi ja Ühendkuningriigi kaubandus- ja koostöölepingu rakendamisaraporti kohta (2022/2188(INI))

Arvamuse koostaja (*): Dragoş Pîslaru

(*) Kaasatud komisjon – kodukorra artikkel 57

ETTEPANEKUD

Tööhõive- ja sotsiaalkomisjon palub vastutavatel väliskomisjonil ja rahvusvahelise kaubanduse komisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

- võttes arvesse ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning teiselt poolt Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi vahelist kaubandus- ja koostöölepingut¹,
- võttes arvesse Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi Euroopa Liidust ja Euroopa Aatomienergiaühendusest väljaastumise lepingut²,
- võttes arvesse komisjoni 24. märtsi 2022. aasta aruannet Euroopa Liidu ning Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi vahelise kaubandus- ja koostöölepingu rakendamise ja kohaldamise kohta 1. jaanuar – 31. detsember 2021 (COM(2022)0126),
- võttes arvesse komisjoni 15. märtsi 2023. aasta aruannet Euroopa Liidu ning Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi vahelise kaubandus- ja koostöölepingu rakendamise ja kohaldamise kohta 1. jaanuar – 31. detsember 2022 (COM(2023)0118),
- võttes arvesse Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni,
- võttes arvesse Euroopa sotsiaalhartaat,
- võttes arvesse Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (ILO) konventsioone ja protokolle, eelkõige selle põhilisi vahendeid,
- võttes arvesse Ühendkuningriigi välisministri ja Euroopa Komisjoni asepresidendi Šefčoviči 24. märtsi 2023. aasta ühisavaldust väljaastumislepinguga loodud

¹ ELT L 149, 30.4.2021, lk 10.

² ELT C 384I, 12.11.2019, lk 1.

ühiskomitee kümnenda kohtumise ning kaubandus- ja koostöölepingu partnerlusnõukogu teise kohtumise tulemuste kohta,

- A. arvestades, et alates 1. jaanuarist 2021 on ELi ja Ühendkuningriigi vahelist kaubandust ja koostööd reguleeritud ELi ja Ühendkuningriigi kaubandus- ja koostöölepinguga; arvestades, et kaubandus- ja koostöölepingu institutsiooniline raamistik viidi lõpule ja hakkas täielikult toimima 2022. aastal;
 - B. arvestades, et kaubandus- ja koostöölepinguga nähakse ette sotsiaalkindlustuse koordineerimine, et kaitsta pärast 1. jaanuari 2021 ELi ja Ühendkuningriigi vahel liikuvate inimeste sotsiaalkindlustusõigusi; arvestades, et sellega nähakse ette ka võrdsed tingimused, et tagada aus konkurents ja säilitada samal ajal kaitse kõrge tase mitmes valdkonnas, sealhulgas sotsiaalsed ja töötajate õigused, ning siduvad täitmise tagamise ja vaidluste lahendamise mehhanismid nõuete järgimise tagamiseks;
 - C. arvestades, et organiseerumise, kollektiivlääbirääkimiste ja kollektiivse tegutsemise põhiõigused on sätestatud rahvusvahelises õiguses ning on hädavajalikud kestliku arengu ja võrdsete tingimuste tagamiseks, nagu on sätestatud kaubandus- ja koostöölepingus;
 - D. arvestades, et kaubandus- ja koostöölepingus on peatükk väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate (VKEde) kohta, tunnistades vajadust tagada avatud ja turvaline turg ettevõtjatele, sealhulgas VKEdele, ning sellega tahetakse tagada, et nende vajadusi võetaks rakendamisprotsessis arvesse nii, et see oleks neile kasulik;
1. rõhutab, kui oluline on ELi ja Ühendkuningriigi kodanikuühiskonna, sealhulgas tööandjate organisatsioonide ja ametiühingute ning valitsusväliste organisatsioonide ulatuslik kaasamine kaubandus- ja koostöölepingu rakendamisse vastavalt artiklitele 13 ja 14; võtab sellega seoses teadmiseks ELi sisenõuanderühma kohtumised ja väljendab heameelt kodanikuühiskonna foorumi 2022. aasta oktoobris toimunud esimese kohtumise üle; rõhutab selle dialoogi ja koostöö jätkamise tähtsust;
 2. märgib rahuloluga, et kaubandus- ja koostöölepingu sotsiaalkindlustuse koordineerimise protokoll on seni rakendatud probleemideta ning et 2021. ja 2022. aastal ei tehtud kindlaks ühtegi struktuurset probleemi; rõhutab siiski, kui oluline on, et protokoll oleks dünaamiline, mis võimaldab tagada selle kooskõla sotsiaalkindlustuse koordineerimise õigusnormide muudatustega;
 3. võtab teadmiseks, et sotsiaalkindlustuse koordineerimise erikomitee võttis 2021. aastal vastu protokollis lisadesse tehtud muudatused kinnitamaks, et liikmesriigid võimaldavad ka edaspidi kohaldada Ühendkuningriiki või Ühendkuningriigist lähetatud töötajate suhtes teatavatel tingimustel lähetajariigi sotsiaalkindlustusalaseid õigusakte; võtab teadmiseks ka selle, et 2022. aastal tehti ettevalmistusi, et rakendada finantssätteid, mis käsitlevad muu riigi kui pädeva riigi antud mitterahaliste haigushüvitiste kulude hüvitamist;
 4. väljendab heameelt, et sotsiaalkindlustuse koordineerimise erikomitee võttis vastu otsuse 1/2023, millega kiidetakse heaks kaubandus- ja koostöölepingu alusel sotsiaalkindlustusteabe elektroonilise vahetamise (EESSI) kasutamine¹ protokollis

¹ [Provisional Agenda of the Third Specialised Committee on Social Security Coordination](#) (Sotsiaalkindlustuse

kontekstis, ning seisukoha üle, et sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimise halduskomisjoni otsuste ja soovitude asjakohaseid osi tuleks kohaldada protokollis raames erikomitee soovitusel abil³; kordab oma üleskutset liikmesriikidele tagada, et EESSI hakkaks võimalikult kiiresti täielikult toimima, ning kasutada ära praeguste ELi fondide võimalusi EESSI täielikuks rakendamiseks ja avaliku halduse edasiseks digiteerimiseks;

5. tuletab meelde, et kaubandus- ja koostöölepingu kohaselt peavad kahe poole majanduspartnerlust toetama võrdsed tingimused avatud ja ausaks konkurentsiks ning et kaubandus ja investeerimine peaksid toimuma viisil, mis soodustab kestlikku arengut, sealhulgas majanduslikku ja sotsiaalset arengut ning keskkonnakaitset; märgib, et artikli 355 kohaselt kohustus kumbki pool säilitama ja parandama oma vastavaid norme XI jaotisega hõlmatud valdkondades;
6. väljendab muret Ühendkuningriigi töö- ja sotsiaalvaldkonna hiljutiste suundumuste pärast, mis võivad kahjustada kaubandus- ja koostöölepingu võrdseid tingimusi käsitlevaid sätteid; peab sellega seoses äärmiselt kahetsusväärseks, et tööhõiveasutustele kehtestatud keeld anda ajutisi töötajaid kollektiivses aktsioonis osalevate töötajate asendamiseks tunnistati 2022. aasta juulis kehtetuks, mis kahjustab töötajate kollektiivse tegutsemise õigust, sealhulgas streigiõigust; kutsub Ühendkuningriigi valitsust üles võtma vajalikke meetmeid, et kaitsta kaubandus- ja koostöölepingu artiklites sätestatud võrdsete tingimuste põhimõtteid;
7. juhib lisaks tähelepanu Ühendkuningriigi murettekitavatele suundumustele seoses õigusnormidega, mille kohta on ettepanek tehtud, kuid mida ei ole veel vastu võetud, nimelt jätkuvalt kohalduvate ELi õigusaktide (kehtetuks tunnistamise ja reformi) eelnõu, streigiseaduse (teenuste miinimumtaseme) eelnõu ning andmekaitse- ja digitaalse teabe seaduse eelnõu (nr 2); rõhutab, et nendel ettepanekutel võivad nende vastuvõtmise korral olla tõsised tagajärjed töötajate õigustele, eelkõige sellistele põhiõigustele nagu ühinemisvabadus, organiseerumisõigus ning kollektiivlääbirääkimiste ja kollektiivse tegutsemise õigus, sealhulgas streigiõigus, ning need kahjustavad Ühendkuningriigi kaubandus- ja koostöölepingu alusel võetud kohustusi; väljendab sellega seoses heameelt Ühendkuningriigi valitsuse otsuse üle mitte jätkata õiguste deklaratsiooni eelnõuga;
8. tuletab meelde, et töötajate õiguste kaitse on oluline võrdsete tingimuste ja kestliku arengu säilitamiseks, nagu on sätestatud muu hulgas kaubandus- ja koostöölepingu artiklites 355, 386, 387, 399 ja 524; kutsub komisjoni üles tähelepanelikult jälgima arengut selles valdkonnas ja kasutama kõiki kättesaadavaid vahendeid, et lahendada probleemid, mida nende ettepanekute vastuvõtmine võib tekitada XI jaotise 6. peatüki kohaldamisel, tehes seda muu hulgas dialoogi kaudu partnerlusnõukogus ja erikomiteedes, ELi sisenõuanderühmaga konsulteerimise kaudu ja vajaduse korral artiklis 389 sätestatud vaidluste lahendamise mehhanismide abil;
9. märgib, et Ühendkuningriigi valitsus teatas 2021. aasta juunis kavatsusest luua ühtne tööõiguste täitevasutus, mille ülesanne on tagada tsentraliseeritud järelevalve tööõiguse järgimise üle¹, et parandada olemasolevate asutuste koordineerimist ja

koordineerimise erikomitee kolmanda kohtumise esialgne päevakord), London, juuni 2023.

¹ Ühendkuningriigi ettevõtluse, energeetika ja tööstusstrateegia ministeerium, „Establishing a new single enforcement body for employment rights“ (Uue ühtse tööõiguste täitevasutuse loomine), 2021.

tõhusust ning laiendada õiguskaitset uutesse valdkondadesse; märgib siiski, et ettepaneku osas ei ole seni tehtud edasisi edusamme; kutsub komisjoni üles jälgima jätkuvalt tähelepanelikult asjakohaste töö- ja sotsiaalsete standardite järgimise tagamist, nagu on nõutud kaubandus- ja koostöölepingus, ning muutusi selles valdkonnas, ning jätkama koos Ühendkuningriigi valitsusega pingutusi, et tagada kaubandus- ja koostöölepingu täielik täitmine;

10. peab äärmiselt kahetsusväärseks, et Ühendkuningriik kohtles 2021. aastal diskrimineerivalt viiest ELi liikmesriigist pärit töötajaid seoses vähendatud tasudega pikaajaliste tööviisade eest; peab kahetsusväärseks ka Ühendkuningriigi hilisemat loobumist Euroopa sotsiaalharta artikli 18 lõike 2 rakendamisest ja sellest tulenevalt tööga seotud viisade tasude vähendamisest kõigi ELi kodanike puhul alates 2022. aasta veebruarist; kutsub komisjoni üles võtma kõik vajalikud meetmed ja tõstatama seda küsimust jätkuvalt partnerlusnõukogu ning avatud ja ausa konkurentsi võrdsete tingimuste tagamise ning kestliku arenguga tegeleva kaubanduse erikomitee kaudu;
11. nõuab, et EL ja Ühendkuningriik uuriks võimalusi edasiseks koostööks ja parimate tavade vahetamiseks tööhõive ja sotsiaalkaitse valdkonnas; tunnistas vastastikuse koostöö potentsiaali tööhõivepoliitika rakendamise ja täitmise tagamise parandamisel, tagades ausa konkurentsi ja majanduskasvu nii ELi kui ka Ühendkuningriigi ettevõtjatele ja töötajatele.

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA NÕUANDVAS KOMISJONIS

Artikkel 58 – Komisjonide ühismenetlus istungil teada andmise kuupäev	15.12.2022
Vastuvõtmise kuupäev	18.7.2023
Lõpphääletuse tulemus	+: 34 –: 1 0: 5
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Atidzhe Alieva-Veli, Marc Angel, Dominique Bilde, Gabriele Bischoff, Vilija Blinkevičiūtė, Milan Brglez, Sylvie Brunet, Jordi Cañas, David Casa, Ilan De Basso, Jarosław Duda, Cindy Franssen, Chiara Gemma, Elisabetta Gualmini, Agnes Jongerius, Irena Joveva, Katrin Langensiepen, Elena Lizzi, Sara Matthieu, Max Orville, Kira Marie Peter-Hansen, Dragoş Pîslaru, Elżbieta Rafalska, Daniela Rondinelli, Pirkko Ruohonen-Lerner, Mounir Satouri, Romana Tomc, Nikolaj Villumsen, Maria Walsh, Stefania Zambelli, Tomáš Zdechovský
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Alex Agius Saliba, Carmen Avram, Gheorghe Falcă, Aurore Lalucq, Evelyn Regner
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed (art 209 lg 7)	Andrey Novakov, Carina Ohlsson, Helmut Scholz, Ralf Seekatz

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS NÕUANDVAS KOMISJONIS

34	+
PPE	David Casa, Jarosław Duda, Gheorghe Falcă, Cindy Franssen, Andrey Novakov, Ralf Seekatz, Romana Tomc, Maria Walsh, Tomáš Zdechovský
Renew	Atidzhe Alieva-Veli, Sylvie Brunet, Jordi Cañas, Irena Joveva, Max Orville, Dragoș Pîslaru
S&D	Alex Agius Saliba, Marc Angel, Carmen Avram, Gabriele Bischoff, Vilija Blinkevičiūtė, Milan Brglez, Ilan De Basso, Elisabetta Gualmini, Agnes Jongerius, Aurore Lalucq, Carina Ohlsson, Evelyn Regner, Daniela Rondinelli
The Left	Helmut Scholz, Nikolaj Villumsen
Verts/ALE	Katrin Langensiepen, Sara Matthieu, Kira Marie Peter-Hansen, Mounir Satouri

1	-
ID	Dominique Bilde

5	0
ECR	Chiara Gemma, Elżbieta Rafalska, Pirkko Ruohonen-Lerner
ID	Elena Lizzi, Stefania Zambelli

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu

20.7.2023

TÖÖSTUSE, TEADUSUURINGUTE JA ENERGEETIKAKOMISJONI ARVAMUS

väliskomisjonile ja rahvusvahelise kaubanduse komisjonile

ELi ja Ühendkuningriigi kaubandus- ja koostöölepingu rakendamisaraporti kohta
(2022/2188(INI))

Arvamuse koostaja: Dan Nica

(*) Kaasatud komisjon – kodukorra artikkel 57

ETTEPANEKUD

Tööstuse, teadusuuringute ja energeetikakomisjon palub vastutavatel väliskomisjonil ning rahvusvahelise kaubanduse komisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

Energia

1. rõhutab Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõja ja jätkuva energiakriisi taustal taas ELi ja Ühendkuningriigi energiakoostöö tugevdamise tähtsust, et vältida teineteise ohustamist; rõhutab, kui tähtis on suurendada võimalikult palju vastastikust kasu integreeritud ja omavahel ühendatud energiasüsteemis, mis põhineb ühistel tehnilistel ja turupõhimõtetel; märgib, et ELi ja Ühendkuningriigi vaheline energiakaubandus suurenes kogu 2022. aasta jooksul märkimisväärselt;
2. nõuab tasakaalustatud ja koordineeritud lähenemist rohelise kokkuleppe ja kava „REPowerEU“ eesmärkide ja energiasõltumatus saavutamisele nii ELis kui ka Ühendkuningriigis; kutsub mõlemat poolt üles tugevdama energeetikasektoris tehnoloogiaalast koostööd, oskuste arendamist ja andmevahetust; rõhutab, kui tähtis on rohe- ja digiülemineku jaoks vajaliku elutähtsa tehnoloogia valdkonnas tehtav teadus- ja arendustegevusalane koostöö, sealhulgas Euratomi raamistikus;
3. tunneb heameelt asjaolu üle, et Ühendkuningriik ja EL on kinnitanud oma 2030. aastaks seatud ulatuslikke energiatõhususe ja taastuenergia eesmärke; tunneb heameelt avamereenergiaalast koostööd käsitleva vastastikuse mõistmise memorandumiga; rõhutab asjaolu, et taastuenergiatehnoloogiate arendamisel tehtav koostöö on oluline nii liidu kui ka Ühendkuningriigi jaoks, ning nõuab taastuenergiatehnoloogiate edasist arendamist kooskõlas kliimamuutuste eesmärkidega; nõuab tulemusliku raamistiku loomist elektrivoogudega kauplemise korra jaoks ning energiaturu stabiilsust ja prognoositavust, et hoida ära hinna ja turuga manipuleerimist; nõuab Põhjamerel taastuenergia kasutuselevõtu kiirendamist ja samal ajal hea ruumilise planeerimise tagamist;
4. tunneb muret asjaomaste põhivõrguettevõtjate poolt 2021. aasta mais esitatud ühise

kulude-tulude analüüsi tulemuste pärast, milles toodi esile suur turuga manipuleerimise ja turuhäirete oht; tuletab meelde, et ettepanek vaadata läbi energia hulгимүүгитuru terviklikkuse ja läbipaistvuse määrus¹ sisaldab uusi sätteid kolmandatest riikidest pärit tootjate turujärelevalve kohta ning neid hakataks kohaldama ka Ühendkuningriigi suhtes, et suurendada turu stabiilsust ja prognoositavust; julgustab mõlemat poolt suurendama pingutusi, et töötada välja ELi ja Ühendkuningriigi vaheliste elektrivoogudega kauplemise kord, nagu on sätestatud kaubandus- ja koostöölepingu artiklis 312;

5. tuletab meelde, et kindlate sidemete säilitamine Ühendkuningriigi ja ELi energiaturgude vahel, sealhulgas elektrivõrkude olemasolevate ja kavandatavate ühenduste täieliku ärakasutamise abil, on kõigi parimates huvides, ning nõuab, et EL ja Ühendkuningriik koordineeriks oma elutähtsa taristu arendamist, eriti energeetikasektoris, et suurendada selle töökindlust ning vähendada taristuhäirete ja energiavarustuse tõrgete võimalikkust;
6. toonitab, et Iirimaa saar on Ühendkuningriigiga toimuva elektri kaubanduse osas ainulaadses olukorras, ning rõhutab, et ühtse elektrituru mis tahes häired avaldaksid Iirimaa saare tarbijatele ja ettevõtjatele negatiivset mõju; nõuab ELi energiavaldkonna õigustiku jätkuvat kohaldamist Põhja-Iirimaaal, kuna see on vajalik ühtse elektrituru järjepidevuse tagamiseks Iirimaa saarel pärast Ühendkuningriigi väljaastumist EList;
7. rõhutab, et kehtivates energiaalastes õigusaktides ei käsitleta otseselt ELi ja Ühendkuningriigi suhete mingeid aspekte, ning nõuab selle valdkonna poliitika ja eelkõige energianõudluse vähendamise ning energiatõhususe ja taastuvenergia tootmisvõimsuse edendamise poliitika ühtlustamist, võttes arvesse kahe poole vahelist selget seost ja asjaolu, et kõik tehtud otsused mõjutavad neid mõlemat;
8. on veendunud, et avamere taastuvenergiat ja torujuhtmetaristut käsitlevad ühised normid on Ühendkuningriigiga nendes valdkondades kaubanduslepingute sõlmimise hõlbustamiseks hädavajalikud, võttes arvesse 2023. aasta aprillis Oostendes toimunud teist Põhjamere tippkohtumist, kus lepiti kokku taastuvenergia potentsiaali koordineeritumal viisil kasutamises;
9. on mures selle pärast, et Ühendkuningriik ja EL ei saavutanud olulist pikaajalist lepingut elektrienergiaga kauplemise kohta; võtab teadmiseks asjaolu, et Põhjameri on taastuvenergia oluline tootmisallikas, ning rõhutab Ühendkuningriigi kalda taastuvenergiaalast potentsiaali ELi jaoks;
10. on seisukohal, et energiakoostöö kokkulepe, mis tuleks viia kooskõlla tulevase suhteid käsitleva üldise kokkuleppega ning peaks põhinema tugeval valitsemisel ja võrdsetel tingimustel, oleks mõlema poole huvides, et tagada jätkuvad energiavood, kuna kaubandus- ja koostöölepingu praeguste energiaalaste sätete kehtivusaeg peaks lõppema 2026. aasta juunis, olgugi et neid saab pikendada;

¹ 14. märtsi 2023. aasta ettepanek võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse määrusi (EL) nr 1227/2011 ja (EL) 2019/942, et parandada liidu kaitset turuga manipuleerimise eest energia hulгимүүгитurul (COM(2023)0147).

Teadusuuringud

11. peab kahetsusväärseks asjaolu, et Ühendkuningriik kaotas ELi väljastumise tõttu juurdepääsu ELi teadusprogrammidele, ning rõhutab, kui tähtis on jätkata ELi ja Ühendkuningriigi vahel teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonnas tehtavat koostööd, ning selle vastastikust kasulikkust;
12. võtab teadmiseks programmiga „Euroopa horisont“ seotud üleminekukorra, mis on kehtestatud Ühendkuningriigi võimalike osalejate jaoks, ja peab kahetsusväärseks, et toetuslepinguid ei saa veel allkirjastada, kuna need sõltuvad Ühendkuningriigi ühinemisest selle programmiga; kutsub komisjoni ja Ühendkuningriiki üles sõlmima kiiresti õiglase, tasakaalustatud ja vastastikku kasuliku lepingu Ühendkuningriigi ühinemiseks programmiga „Euroopa horisont“;
13. väljendab heameelt Windsori lepingu üle ning nõuab konstruktiivseid suhteid Ühendkuningriigi valitsuse ja komisjoni vahel, et luua alus tulemuslikule koostööle ja ELi programmides osalemisele, sealhulgas võimalikule ühinemisele programmiga „Euroopa horisont“, lähtudes kehtivatest reeglitest, mis on kokku lepitud ELi ja Ühendkuningriigi kaubandus- ja koostöölepingu alusel;
14. tuletab meelde, et programm „Euroopa horisont“ jõuab lõpule 2027. aasta lõpus, ja rõhutab, et ülimalt tähtis on hoida ära edasisi viivitusi lepingu sõlmimisel Ühendkuningriigi ühinemiseks programmiga „Euroopa horisont“, sest see seaks ohtu nii ELi kui ka Ühendkuningriigi teadusringkondade konkurentsivõime ja uuendustegevuse;
15. rõhutab, et võimalik leping Ühendkuningriigi ühinemise kohta programmiga „Euroopa horisont“ peaks kehtima ainult praeguse programmi suhtes, ilma et see piiraks Ühendkuningriigi osalemist tulevastes ELi teadusprogrammides; nõuab Euroopa Parlamendi täielikku kaasamist Ühendkuningriigi programmiga „Euroopa horisont“ ühinemise tulevaste rakendamise;
16. rõhutab, et niisuguste üldpõhimõtete suhtes, mille alusel Ühendkuningriik programmis „Euroopa horisont“ osaleb, tuleks kohaldada asjakohastes õigusaktides sätestatud tingimusi ning nendes tuleks arvesse võtta ELi strateegilisi eesmärke, mis on seatud Ühendkuningriigiga koostöö tegemiseks;
17. toonitab, et tuleb leida õiglane tasakaal Ühendkuningriigi poolt programmi „Euroopa horisont“ antava panuse ja vastutasuks saadava kasu vahel, ning rõhutab vajadust võtta arvesse ELi ja Ühendkuningriigi koostööst tulenevat laiemat kasu; tunneb heameelt komisjoni avatud suhtumise üle Ühendkuningriigi panuse uuesti läbirääkimisel ja ootab, et Ühendkuningriik otsustaks sarnaselt meelestatud paindliku lähenemisviisi kasuks;
18. kutsub Ühendkuningriiki üles kaaluma uuesti programmiga „Erasmus+“ ühinemist, mis suurendaks selle võimalusi korraldada üliõpilasvahetusi ja koostööprojekte hariduse ja koolituse valdkonnas;

Digivaldkond

19. rõhutab, kui oluline on tagada digisektorites mõistlikud konkurentsireformid kooskõlas digiurgude määruse ja digiteenuste määrusega, tagamaks, et nende abil luuakse kogu

maailmas avatud, konkurentsipõhised ja õiglased digiturud;

20. võtab teadmiseks võimalikud raskused, mis on seotud ELi ja Ühendkuningriigi regulatiivsete erinevustega digipoliitikas; rõhutab vajadust teha koostööd digitaalse kommunikatsiooni vastupanuvõime tagamisel, eelkõige internetis, ning osaleda ühismeetmetes, mida võetakse küberturvalisuse suurendamiseks; nõuab koostöö tugevdamist küberturvalisuse valdkonnas, kuna see mõjutab nii ELi kui ka Ühendkuningriigi väga mitmesuguseid vastastikuse huvi valdkondi, eriti digi- ja finantssektorites, IT-, kaitse-, energeetika- ning teadus- ja arendustegevuse valdkonnas;
21. kordab vajadust teha koostööd rahvusvaheliste rändlusteenuste läbipaistvate ja mõistlike tariifide edendamisel, et kaitsta ELi ja Ühendkuningriigi tarbijaid;
22. rõhutab, kui tähtis on tagada kõrgetasemelised andmekaitsestandardid isikuandmete töötlemisel ja edastamisel kahe poole vahel, ning nõuab, et EL ja Ühendkuningriik vahetaksid erikomiteede ja partnerlusnõukogude raames korrapäraselt teavet õiguse ja poliitika valdkonnas toimuvate muudatuste kohta;

Tööstus

23. toonitab, kui oluline on tagada hea koostöö tööstuspoliitika valdkonnas; rõhutab, et Ühendkuningriik ei tohiks kasutada turul oma eelisseisundit otsese kasu saamiseks, mis kahjustaks ELi siseturu põhimõtteid.

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA NÕUANDVAS KOMISJONIS

Artikkel 58 – Komisjonide ühismenetlus istungil teada andmise kuupäev	15.12.2022
Vastuvõtmise kuupäev	19.7.2023
Lõpphääletuse tulemus	+: 65 –: 0 0: 7
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Nicola Beer, François-Xavier Bellamy, Hildegard Bentele, Vasile Blaga, Michael Bloss, Paolo Borchia, Cristian-Silviu Buşoi, Jerzy Buzek, Maria da Graça Carvalho, Ignazio Corrao, Beatrice Covassi, Nicola Danti, Marie Dauchy, Pilar del Castillo Vera, Martina Dlabajová, Christian Ehler, Valter Flego, Niels Fuglsang, Jens Geier, Nicolás González Casares, Christophe Grudler, Henrike Hahn, Robert Hajšel, Ivo Hristov, Ivars Ijabs, Romana Jerkovič, Seán Kelly, Zdzisław Krasnodębski, Andrius Kubilius, Thierry Mariani, Marisa Matias, Marina Measure, Dan Nica, Niklas Nienass, Ville Niinistö, Johan Nissinen, Mauri Pekkarinen, Tsvetelina Penkova, Morten Petersen, Markus Pieper, Manuela Ripa, Robert Roos, Sara Skytvedal, Maria Spyrali, Grzegorz Tobiszowski, Patrizia Toia, Henna Virkkunen, Pernille Weiss, Carlos Zorrinho
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Damian Boeselager, Franc Bogovič, Francesca Donato, Matthias Ecke, Ladislav Ilčić, Elena Lizzi, Dace Melbārde, Jutta Paulus, Massimiliano Salini, Jordi Solé, Susana Solís Pérez, Ivan Štefanec, Nils Torvalds, Emma Wiesner
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed (art 209 lg 7)	Rosanna Conte, Arnaud Danjean, César Luena, Nicola Procaccini, Elżbieta Rafalska, Antonio Maria Rinaldi, Daniela Rondinelli, Nacho Sánchez Amor, Edina Tóth

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS NÕUANDVAS KOMISJONIS

65	+
ID	Paolo Borchia, Rosanna Conte, Marie Dauchy, Elena Lizzi, Thierry Mariani, Antonio Maria Rinaldi
NI	Francesca Donato, Edina Tóth
PPE	François-Xavier Bellamy, Hildegard Bentele, Vasile Blaga, Franc Bogovič, Cristian-Silviu Buşoi, Jerzy Buzek, Maria da Graça Carvalho, Pilar del Castillo Vera, Arnaud Danjean, Christian Ehler, Seán Kelly, Andrius Kubilius, Dace Melbārde, Markus Pieper, Massimiliano Salini, Sara Skyttedal, Maria Spyraki, Ivan Štefanec, Henna Virkkunen, Pernille Weiss
Renew	Nicola Beer, Nicola Danti, Martina Dlabajová, Valter Flego, Christophe Grudler, Ivars Ijabs, Mauri Pekkarinen, Morten Petersen, Susana Solís Pérez, Nils Torvalds, Emma Wiesner
S&D	Beatrice Covassi, Matthias Ecke, Niels Fuglsang, Jens Geier, Nicolás González Casares, Robert Hajšel, Ivo Hristov, Romana Jerković, César Luena, Dan Nica, Tsvetelina Penkova, Daniela Rondinelli, Nacho Sánchez Amor, Patrizia Toia, Carlos Zorrinho
The Left	Marisa Matias, Marina Mesure
Verts/ALE	Michael Bloss, Damian Boeselager, Ignazio Corrao, Henrike Hahn, Niklas Nienass, Ville Niinistö, Jutta Paulus, Manuela Ripa, Jordi Solé

0	-

7	0
ECR	Ladislav Ilčić, Zdzisław Krasnodębski, Johan Nissinen, Nicola Procaccini, Elżbieta Rafalska, Robert Roos, Grzegorz Tobiszowski

Kasutatud tähised:

+ : poolt

– : vastu

0 : erapooletu

18.7.2023

SISETURU- JA TARBIAKAITSEKOMISJONI ARVAMUS

väliskomisjonile ja rahvusvahelise kaubanduse komisjonile

ELi ja Ühendkuningriigi kaubandus- ja koostöölepingu rakendamisaraporti kohta (2022/2188(INI))

Arvamuse koostaja (*): Anna Cavazzini

(*) Kaasatud komisjon – kodukorra artikkel 57

ETTEPANEKUD

Siseturu- ja tarbijakaitsekomisjon palub vastutavatel väliskomisjonil ja rahvusvahelise kaubanduse komisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

- A. arvestades, et üleminekuperioodi lõpus kehtestasid Ühendkuningriik ja EL kaks eraldi tolliterritooriumi ja kaks eraldi kaupade ja teenuste turgu, millest kummalgi on oma reguleerimiskord;
- B. arvestades, et ELi ja Ühendkuningriigi majanduspartnerlus peaks looma vastastikku kasulikke võimalusi ning tagama ettevõtjatele, eriti väikese ja keskmise suurusega ettevõtjatele (VKEdele), õiguskindluse ja tarbijakaitse; arvestades, et Windsori raamistiku täielik rakendamine on äärmiselt oluline, et vältida range piirikontrolli kehtestamist Iirimaa saarel ja kaitsta seega kogu saare majandust ning suure reede kokkulepet kõigis selle punktides ja tagada sujuv kaubandus ja koostöö, kaitstes nii ühtlasi siseturu terviklikkust ja tolliliitu; arvestades, et need valdkonnad kuuluvad siseturu- ja tarbijakaitsekomisjoni vastutusalasse;
- C. arvestades, et EL on Windsori raamistiku rakendamisel kiiresti tegutsenud; arvestades, et nüüd oodatakse Ühendkuningriigilt oma osa kiiret rakendamist;
- D. arvestades, et ELi ja Ühendkuningriigi väljaastumislepingu, eelkõige Iirimaa ja Põhja-Iirimaa protokollil ning uue Windsori raamistiku sätete täielik rakendamine on eeltingimus, et Ühendkuningriik saaks kasu ELi ja Ühendkuningriigi kaubandus- ja koostöölepingu eelistest;
- E. arvestades, et ELi ja Ühendkuningriigi väljaastumislepingu sätete täielik rakendamine kõigis valdkondades, nagu kaubavahetus ja teenuskaubandus, digikaubandus, intellektuaalomand, riigihanked, lennundus ja maanteetransport, energeetika, kalandus, sotsiaalkindlustuse koordineerimine, õiguskaitse ja õigusalaane koostöö kriminaalasjades, temaatiline koostöö ja osalemine liidu programmides, on eeltingimus mõlemale koostööpartnerile avalduva kasuliku mõju maksimeerimiseks;
- F. arvestades, et kaubandus- ja koostöölepingus märgitakse, et Ühendkuningriigi ja ELi ühine eesmärk on saavutada tarbijakaitse kõrge tase ning nad peavad sel eesmärgil

koostööd tegema;

- G. arvestades, et valdavalt on kaubandus- ja koostöölepingu alusel tehtav koostöö osaliselt või täielikult peatatud seniks, kuni leitakse lahendus väljaastumislepingu rakendamisele, eelkõige seoses tolliandmete reaajas kättesaadavusega; arvestades, et tulenevalt Windsori raamistiku sõlmimisest märtsis 2023 võiks kaubandus- ja koostöölepingus sätestatud koostöövaldkonnad uuesti läbi vaadata;
- H. arvestades, et praeguses olukorras on ELi ja Ühendkuningriigi turujärelevalve- ja tolliasutuste vaheline tooteohutuse alane koostöö olnud kesine või olematu, vaatamata kaubandus- ja koostöölepingu tehnilisi kaubandustõkkeid käsitlevas peatükis sätestatud siduvatele kohustustele; arvestades, et Ühendkuningriigi ametiasutustel ei ole juurdepääsu ELi kiirhoiatussüsteemile „Safety Gate“ ning ELil puudub juurdepääs uuele Ühendkuningriigi tooteohutuse andmebaasile;
- I. arvestades, et Ühendkuningriigi konkurents- ja turujärelevalveamet ei osale enam ELi tarbijakaitsealase koostöö võrgustikus; arvestades, et tihe koostöö ja teabevahetus ametiasutuste vahel on hädavajalik, et tagada tarbijaõiguste nõuetekohane jõustamine, ja seda tuleks seetõttu ergutada;
- J. arvestades, et ELi ja Ühendkuningriigi õigusaktid ja järelikult ka tarbijakaitse sätted hakkavad aja jooksul lahknema, mis mõjutab tarbijaid, eelkõige seoses reisijate õigustega; arvestades, et selle tulemusel võib tekkida vajadus samaväärsust kinnitavad otsused uuesti läbi vaadata; arvestades, et komisjon peaks jälgima lahknevusi ELi ja Ühendkuningriigi õigusaktide vahel; arvestades, et juurdepääs sellele õigusaktide lahknevuste jälgimisele oleks kasulik Euroopa Parlamendile ja teistele asjaomastele sidusrühmadele, sest võimaldab neil paremini kontrollida kaubandus- ja koostöölepingu rakendamist;
- K. arvestades, et alates 2021. aastast kohaldatakse kogu Ühendkuningriigist pärit ekspordile ELi tolliprotseduure ja -kontrolle; arvestades, et Ühendkuningriik on pärast EList lahkumist ELi impordikontrolli rakendamist neli korda edasi lükanud;
- L. arvestades, et kaks eraldi tolliturgu tähendavad suuremat haldus- ja majanduslikku koormust, eriti VKEde jaoks, millel on mõlemale poolele kahjulik mõju; arvestades, et selline tagajärg on põhjustatud üksnes Ühendkuningriigi autonoomsest otsusest lahkuda Euroopa Liidust vastavalt Euroopa Liidu lepingu artiklile 50;
- M. arvestades, et pärast 2020. ja 2021. aasta ebakindlat perioodi ei teatanud ei sidusrühmad ega tollikoostöö ja päritolureeglitega tegelev kaubanduse erikomitee märkimisväärsetest tollitõketest kaubandus- ja koostöölepingu rakendamisel 2022. aastal;
- N. arvestades, et ELi ja Ühendkuningriigi kaubandus- ja koostöölepingu alusel asutatud ELi sisenõuanderühm on kohtunud kuus korda ning avaldanud ülevaate kaubandus- ja koostöölepingu rakendamisel esile kerkinud probleemidest; arvestades, et nendel kohtumistel on väga olulise küsimusena esile kerkinud lepinguosaliste vahelise tollikoostöö tugevdamine;
- O. arvestades, et ELi ja Ühendkuningriigi vahel vahetatavad kaubad peavad vastama kaubandus- ja koostöölepingus sätestatud päritolureeglitele, et nende suhtes saaks

kohaldada nullprotsendilises tollimaksus seisnevat sooduskohtlemist;

- P. arvestades, et ELi liikmesriikide tolliasutused on väljendanud muret nii ettevõtjate endi koostatud päritoludeklaratsioonide õigsuse kui ka Ühendkuningriigi tolliasutustelt päritolu kontrollimise kohta saadud vastuste pärast; arvestades, et tollikoostöö ja päritolureeglitega tegelev kaubanduse erikomitee on liikmesriikide toetamiseks väljastanud uued suunised;
- Q. arvestades, et sidusrühmad on väljendanud suurt muret vastavushindamise rakendamise pärast Ühendkuningriigis; arvestades, et 2022. aasta novembris teatati vastavusmärgise kasutuselevõtu tähtaja kolmandast edasilükkamisest;
1. väljendab heameelt Windsori raamistiku sõlmimise üle; tunneb heameelt, et selle lepinguga kehtestatakse uued eeskirjad tolliandmete jagamiseks, et võimaldada reaalajas juurdepääsu neile andmetele; võtab teadmiseks 24. märtsi 2023. aasta soovitusel jõustamise ja turujärelevalve kohta; rõhutab vajadust tõhusate mehhanismide järele, et tagada vastavus regulatiivsetele nõuetele ja õiguskindlus nii ettevõtjatele (eriti VKEdele) kui ka kodanikele ning tõhustada tarbijakaitset ja tagada võrdsed tingimused;
 2. rõhutab, et EL on Windsori raamistiku rakendamisel kiiresti tegutsenud ja ootab nüüd Ühendkuningriigilt omapoolsete meetmete kiiret rakendamist; peab lisaks oluliseks, et mõlemad pooled järgiksid täielikult väljaastumislepingut, selle protokollid ja Windsori raamistikku, et hõlbustada kaubandus- ja koostöölepinguga võimaldatavat Ühendkuningriigi juurdepääsu ELi siseturule, säilitades seejuures siseturu terviklikkuse ja tolliliidu ning edendades ausat konkurentsi, ning tagada ELi ettevõtetele Ühendkuningriigiga kauplemisel õiguskindlus;
 3. kutsub komisjoni üles tagama, et EL ja Ühendkuningriik teevad tolliküsimustes tihedat koostööd, sealhulgas seistes hea tolliasutuste vahelise tõhusa teabevahetuse, konstruktiivse dialoogi ja tõhusate koostöömeetodite eest, lisaks koostalitlusvõimelisele ja koordineeritud ühtsele teeninduskeskkonnale, ning rakendades tollivormistuse lihtsustamiseks ühiseid standardeid ja andmelemente, et vähendada kõikide sidusrühmade haldus- ja majanduskulusid; kutsub lisaks komisjoni üles viima läbi korrapäraseid kontrole ja hindamisi, et vähendada põhjendamatu regulatiivseid ja haldustõkkeid ning tagada, et loodud koostöömehhanismid jääksid tõhusaks ja tulevikukindlaks;
 4. rõhutab, et suure reede kokkulepet ning kogu kaubandus- ja koostöölepingut ei tohiks ohtu seada; rõhutab, kui oluline on selleks tihe koostöö ELi ja Ühendkuningriigi tolliasutuste vahel;
 5. rõhutab kaubandus- ja koostöölepingu turujärelevalvet ning toiduks mittekasutatavate toodete ohutuse ja nõuetele vastavuse valdkonnas tehtavat koostööd käsitleva artikli 96 olulisust; kutsub seetõttu komisjoni üles seda artiklit viivitamata rakendama; nõuab ühisalgatuste ja -projektide arendamist ning spetsiaalsete suhtlus- ja koordineerimisviiside loomist ELi ja Ühendkuningriigi vahel, et hõlbustada teabe, parimate tavade ja tehniliste eksperditeadmiste vahetamist turujärelevalve ja tooteohutuse valdkonnas; rõhutab, et artiklis 96 sätestatud koostööalaseid jõupingutusi tuleb korrapäraselt jälgida ja hinnata ning anda nende kohta aru;

6. kutsub komisjoni üles pidama läbirääkimisi ja sõlmima Ühendkuningriigi konkrentsi- ja turujärelevalveametiga koostöölepingu, et vahetada tarbijaõiguste ja -kaitse tõhusa jõustamisega seotud teavet ja parimaid tavasid; rõhutab, et selline leping oleks vastastikku kasulik;
7. kutsub komisjoni üles korrapäraselt jälgima kaubandus- ja koostöölepingu üldist mõju siseturule ja tarbijatele;
8. rõhutab kaubandus- ja koostöölepingu sätete parlamentaarse kontrolli tähtsust suurema läbipaistvuse ja vastutuse tagamiseks; rõhutab kaubandus- ja koostöölepingu sisenõuanderühma positiivset rolli ELi ja Ühendkuningriigi vahelise dialoogi ja koostöö hõlbustamisel ning eksperditeadmiste, hinnangute ja soovitude pakkumisel kaubandus- ja koostöölepingu rakendamisel; julgustab looma koostöömehhanisme Euroopa Parlamendi ning kaubandus- ja koostöölepingu sisenõuanderühma vahel, et pakkuda võimalusi avatud dialoogiks ja eksperditeadmiste jagamiseks;
9. kutsub komisjoni üles jälgima ja uurima lahknevusi ELi ja Ühendkuningriigi õiguse vahel ning võimaldama Euroopa Parlamendile ja üldsusele juurdepääsu saadud andmetele, avaldades iga-aastaseid aruandeid; tunnistab sellise jälgimismehhanismi tähtsust, et tagada teadlike otsuste tegemine, suurendada üldsuse usaldust ja hõlbustada Brexiti-järgse konteksti sügavamat mõistmist; nõuab sellise platvormi loomist, mis võimaldaks üldsuse juurdepääsu ajakohasele teabele ELi ja Ühendkuningriigi õiguse lahknevuste kohta; kutsub komisjoni üles kasutama täielikult ära kõiki kaubandus- ja koostöölepingu raames kättesaadavaid heastavaid ja tasakaalustavaid meetmeid, et tegeleda kindlaks tehtud lahknevustega, mis võivad tuua kaasa tarbijate, töötajate ja keskkonna kaitse taseme nõrgenemise või vähenemise;
10. võtab teadmiseks, et Ühendkuningriigi valitsus on kitsendanud jätkuvalt kohalduvate ELi õigusaktide (kehtetuks tunnistamine ja reformimine) eelnõu aegumisklausli kohaldamisala, ning nõuab tungivalt, et Ühendkuningriik hoiduks seaduseelnõusse selliste sätete lisamisest, mis on vastuolus kaubandus- ja koostöölepingu või väljaastumislepinguga;

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA NÕUANDVAS KOMISJONIS

Artikkel 58 – Komisjonide ühismenetlus istungil teada andmise kuupäev	15.12.2022
Vastuvõtmise kuupäev	18.7.2023
Lõpphääletuse tulemus	+: 38 -: 0 0: 3
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Andrus Ansip, Pablo Arias Echeverría, Alessandra Basso, Brando Benifei, Adam Bielan, Biljana Borzan, Vlad-Marius Botoș, Markus Buchheit, Anna Cavazzini, Deirdre Clune, David Cormand, Alexandra Geese, Sandro Gozi, Maria Grapini, Svenja Hahn, Krzysztof Hetman, Virginie Joron, Eugen Jurzyca, Kateřina Konečná, Maria-Manuel Leitão-Marques, Antonius Manders, Leszek Miller, Anne-Sophie Pelletier, René Repasi, Christel Schaldemose, Andreas Schwab, Tomislav Sokol, Ivan Štefanec, Róza Thun und Hohenstein, Tom Vandenkendelaere, Kim Van Sparrentak, Marion Walsmann
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Marco Campomenosi, Claude Gruffat, Ivars Ijabs, Karen Melchior, Tsvetelina Penkova, Kosma Złotowski
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed (art 209 lg 7)	Eric Minardi, Paulo Rangel, Grzegorz Tobiszowski

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS NÕUANDVAS KOMISJONIS

38	+
ECR	Adam Bielan, Eugen Jurzyca, Grzegorz Tobiszowski, Kosma Złotowski
ID	Alessandra Basso, Marco Campomenosi
PPE	Pablo Arias Echeverría, Deirdre Clune, Krzysztof Hetman, Antonius Manders, Paulo Rangel, Andreas Schwab, Tomislav Sokol, Ivan Štefanec, Tom Vandenkendelaere, Marion Walsmann
Renew	Andrus Ansip, Vlad-Marius Botoș, Sandro Gozi, Svenja Hahn, Ivars Ijabs, Karen Melchior, Róza Thun und Hohenstein
S&D	Brando Benifei, Biljana Borzan, Maria Grapini, Maria-Manuel Leitão-Marques, Leszek Miller, Tsvetelina Penkova, René Repasi, Christel Schaldemose
The Left	Kateřina Konečná, Anne-Sophie Pelletier
Verts/ALE	Anna Cavazzini, David Cormand, Alexandra Geese, Claude Gruffat, Kim Van Sparrentak

0	-

3	0
ID	Markus Buchheit, Virginie Joron, Eric Minardi

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu

REGIONAALARENGUKOMISJONI ARVAMUS

väliskomisjonile ja rahvusvahelise kaubanduse komisjonile

ELi ja Ühendkuningriigi kaubandus- ja koostöölepingu rakendamisaraporti kohta (2022/2188(INI))

Arvamuse koostaja: Pascal Arimont

ETTEPANEKUD

Regionaalarengukomisjon palub vastutaval väliskomisjonil ja rahvusvahelise kaubanduse komisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

- A. arvestades, et ELi ja Ühendkuningriigi vahelise kaubandus- ja koostöölepinguga on kehtestatud sooduskord sellistes valdkondades nagu kaubavahetus ja teenuskaubandus, intellektuaalomand, digikaubandus, maanteetransport ja lennundus, riigihanked, energeetika, sotsiaalkindlustuse koordineerimine, õiguskaitse ja õiguslane koostöö kriminaalasjades, kalandus, konkurents, liikuvus, investeeringud, temaatiline koostöö ja osalemine ELi programmides, samuti usaldatavusnõuetega seotud erand;
- B. arvestades, et Ühendkuningriigi EList väljaastumise mõju on ELi piirkondades erinev ning kaubandus- ja koostöölepingu mõju piirkondlikul ja kohalikul tasandil on endiselt teadmata;
- C. arvestades, et vaatamata kaubandus- ja koostöölepingule on ELi ja Ühendkuningriigi vahelise kaubanduse taastumine pärast COVID-19 pandeemiat teiste ELi mittekuuluvate riikide ja ELi vahelise kaubandusega võrreldes aeglane, mis võib mõjutada majanduslikku ja sotsiaalset sidusust teatavates ELi piirkondades;
- D. arvestades, et Ühendkuningriigi väljaastumine EList on negatiivselt mõjutanud Interregi projektides osalevaid piirkondi ja partnereid, sealhulgas nende projektide puhul, mis on seotud piiriülese keskkonnakaitse ja kliimamuutuste vastase võitlusega, ning seadnud ohtu territoriaalse ja piiriülese koostöö ning olemasolevad suhted ELi ja kogu Ühendkuningriigi eri piirkondade ja linnade vahel;
- E. arvestades, et kaubandus- ja koostöölepingus ei toetata Ühendkuningriigi ja ELi suhete territoriaalset mõõdet;
- F. arvestades, et 27. veebruaril 2023 jõudsid komisjon ja Ühendkuningriigi valitsus poliitilisele kokkuleppele Windsori raamistiku suhtes, mis sisaldab terviklikku ühiste lahenduste kogumit, mille eesmärk on lõplikult lahendada praktilised probleemid, millega Põhja-Iirimaa kodanikud ja ettevõtjad silmitsi seisavad, ning kohustust säilitada suure reede kokkulepe täies ulatuses;

- G. arvestades, et Windsori raamistik hõlmab paljusid valdkondi, nagu toll, põllumajanduslik toidutööstus, ravimid, riigiabi, käibemaks ja aktsiisimaksud;
1. juhib tähelepanu sellele, et kuigi kaubandus- ja koostöölepingul puudub piirkondlik mõõde, luuakse sellega üldine raamistik Ühendkuningriigi osalemiseks ELi programmides; peab eriti kahetsusväärseks, et Ühendkuningriik ei osale mingil määral ELi-välise partnerina Interregi programmides; kordab oma üleskutset¹ uurida võimalusi, kuidas mõni Ühendkuningriigi piirkond saaks osaleda ELi ühtekuuluvuspoliitika programmides;
 2. on veendunud, et seni on kasutamata potentsiaal ELi ja Ühendkuningriigi vaheliseks koostööks kohalikul ja piirkondlikul tasandil ka sellistes vastastikust huvi pakkuvates valdkondades nagu sisseränne, liikuvus, sealhulgas sõjaväelaste ja sõjaliste vahendite liikuvus, Põhjamere, La Manche'i väina ja Iiri mere kestlik majandamine, kaubandus, kliimameetmed, haridus, digiteerimine, inim- ja sotsiaaldigused ning julgeolek; toetab dialoogi ja strateegilist koostööd ELi ja Ühendkuningriigi vahel kõige pakilisemate ühiste probleemide vallas ning rõhutab vajadust luua koostoime ja toetada selliseid kahe- ja mitmepoolse koostöö algatusi ELi ja Ühendkuningriigi piirkondade vahel nagu väinakomitee, võimaluse korral selleks ette nähtud ELi piirkondadevahelise koostöö programmi kaudu, tingimusel et programmi panustab rahaliselt ka Ühendkuningriigi valitsus ning et osalevate piirkondadega peetakse piisavalt nõu ja nad osalevad programmide arendamises;
 3. nõuab tasakaalustatud ja koordineeritud lähenemist Euroopa rohelise kokkuleppe eesmärkide ja energiasõltumatus saavutamisele nii ELis kui ka Ühendkuningriigis; rõhutab tehnikaalase koostöö, oskuste arendamise, energiasektoris andmete vahetamise ning teadus- ja arendustegevuse alase koostöö olulisust elutähtsa tehnoloogia, süsinikdioksiidi kogumise tehnoloogia, vesiniku, taastuvenergia ja tuumaenergia valdkonnas; on veendunud, et avamere taastuvenergiat ja tuumaenergiat ning süsiniku kogumise tehnoloogiat, gaasi ja vesinikku ning torujuhtmetaristut käsitlevad ühised reeglid on ELi ja Ühendkuningriigi vaheliste kaubanduslepingute sõlmimise hõlbustamiseks hädavajalikud; nõuab ELi ja Ühendkuningriigi kooskõlastatud lähenemisviisi elutähtsa energiataristu arendamisele, et suurendada selle töökindlust ning vähendada taristuhäirete ja energiavarustuse tõrgete tõenäosust, sealhulgas avamerevõrgu arendamist, võttes arvesse taastuvenergia tohutut potentsiaali ning ELi ja asjaomaste riikide pikaajalisi energiaprioriteete;
 4. võtab teadmiseks programmiga „Euroopa horisont“ seotud üleminekukorra, mis on kehtestatud Ühendkuningriigi võimaliku osalemise eesmärgil, ja peab kahetsusväärseks, et toetuslepinguid ei saa allkirjastada, kuna need sõltuvad Ühendkuningriigi ühinemisest selle programmiga; kutsub komisjoni ja Ühendkuningriigi valitsust üles kiiresti sõlmima õiglase, tasakaalustatud ja vastastikku kasuliku lepingu, et Ühendkuningriik saaks programmiga ühineda, lähtudes intellektuaalõiguste ja finantsvaldkonnas kokku lepitud

¹ Euroopa Parlamendi 28. aprilli 2021. aasta seadusandlik resolutsioon, mis käsitleb nõukogu otsuse eelnõu ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning teiselt poolt Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi vahelise kaubandus- ja koostöölepingu ja Euroopa Liidu ning Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi vahelise salastatud teabe vahetamise ja kaitse julgeolekukorda käsitleva lepingu liidu nimel sõlmimise kohta (ELT C 506, 15.12.2021, lk 159).

reeglite kogumist;

5. peab kahetsusväärseks asjaolu, et Ühendkuningriik ei osale programmis „Erasmus+“ ja kutsub Ühendkuningriiki üles uuesti kaaluma sellega ühinemist, et suurendada võimalusi korraldada vahetus- ja koostööprojekte hariduse ja koolituse valdkonnas;
6. nõuab koostöö tugevdamist küberturvalisuse valdkonnas, kuna see mõjutab paljusid ELi ja Ühendkuningriigi jaoks vastastikust huvi pakkuvaid valdkondi, eriti digi- ja finantssektorites, IT-, kaitse-, energeetika- ning teadus- ja arendustegevuse valdkonnas;
7. peab kahetsusväärseks Iirimaa ja Põhja-Iirimaa protokollide rakendamise tulenevaid pingeid Põhja-Iirimaaal ning väljendab heameelt asjaolu üle, et rakendamisprobleemide lahendamiseks on sõlmitud asjakohane kokkulepe – Windsori raamistik; loodab, et Windsori raamistik aitab tugevdada pooltevahelisi suhteid, võimaldades neil täies ulatuses kasutada kaubandus- ja koostöölepingu potentsiaali;
8. väljendab heameelt Ühendkuningriigi valitsuse jätkuva tegevuse üle programmi PEACE raames, millel on oluline roll Põhja-Iirimaa ja Iirimaa piirialade vahelises koostöös; võtab teadmiseks asjaolu, et komisjon võttis programmi PEACE PLUS aastateks 2021–2027 ametlikult vastu 2022. aasta juulis;
9. rõhutab, et oluline on kvantifitseerida kaubandus- ja koostöölepingu mõju, sh selle sotsiaalset mõju piirkondlikul tasandil, et võtta vastu kõige enam mõjutatud piirkondade ja neis elavate kogukondade ning era- ja avaliku sektori jaoks kohandatud meetmed; nõuab eelkõige sihtotstarbelise toetuse andmist nendele väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele, kelle asukoht on piirialadel ja kelle äritegevus sõltub eriti tugevalt Ühendkuningriigi turust;
10. juhib tähelepanu sellele, et ELi ja Ühendkuningriigi kaubandussuhetes tuleks eriliselt tähelepanu pöörata neljale Euroopa Regioonide Komitee¹ kindlaks määratud majandussektorile, mida Brexit võib kõige rohkem mõjutada, nagu sõidukid, elektrimasinad, puidutooted ja mööbel ning põllumajandustooted;
11. nõuab Põhja-Iirimaa, Šotimaa ja Walesi detsentraliseeritud territooriumide aktiivsemat osalemist ELi ja Ühendkuningriigi parlamentaarses partnerlusassamblees;
12. palub komisjonil kaasata kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused ja kodanikuühiskonna organisatsioonid nõuetekohaselt kaubandus- ja koostöölepingu rakendamise järelevalvesse; teeb ettepaneku, et EL ja Ühendkuningriik loovad kaubandus- ja koostöölepingu raames kohalike ja piirkondlike omavalitsuste koostööorgani, et edendada nende vahelist suhtlust ja koostööd.

¹ Euroopa Regioonide Komitee 2022. aasta uuring „[New trade and economic relations between EU-UK: the impact on regions and cities](#)“ (ELi ja Ühendkuningriigi uued kaubandus- ja majandussuhted: piirkondadele ja linnadele avalduv mõju).

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA NÕUANDVAS KOMISJONIS

Artikkel 58 – Komisjonide ühismenetlus istungil teada andmise kuupäev	15.12.2022
Vastuvõtmise kuupäev	19.7.2023
Lõpphääletuse tulemus	+: 33 -: 0 0: 1
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	François Alfonsi, Adrian-Dragoş Benea, Isabel Benjumea Benjumea, Franc Bogovič, Vlad-Marius Botoş, Corina Creţu, Rosa D'Amato, Christian Doleschal, Matthias Ecke, Mircea-Gheorghe Hava, Krzysztof Hetman, Peter Jahr, Cristina Maestre Martín De Almagro, Nora Mebarek, Martina Michels, Alin Mituţa, Dan-Ştefan Motreanu, Niklas Nienass, Andrey Novakov, Younous Omarjee, Alessandro Panza, Caroline Roose, Marcos Ros Sempere, André Rougé, Susana Solís Pérez, Irène Tolleret
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Karolin Braunsberger-Reinhold, Carlos Coelho, Rosanna Conte, Herbert Dorfmann, Sandro Gozi, Ana Miranda, Yana Toom, Stefania Zambelli

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS NÕUANDVAS KOMISJONIS

33	+
ID	Rosanna Conte, Alessandro Panza, Stefania Zambelli
PPE	Isabel Benjumea Benjumea, Franc Bogovič, Karolin Braunsberger-Reinhold, Carlos Coelho, Christian Doleschal, Herbert Dorfmann, Mircea-Gheorghe Hava, Krzysztof Hetman, Peter Jahr, Dan-Ștefan Motreanu, Andrey Novakov
Renew	Vlad-Marius Botoș, Sandro Gozi, Alin Mituța, Susana Solís Pérez, Irène Tolleret, Yana Toom
S&D	Adrian-Dragoș Benea, Corina Crețu, Matthias Ecke, Cristina Maestre Martín De Almagro, Nora Mebarek, Marcos Ros Sempere
The Left	Martina Michels, Younous Omarjee
Verts/ALE	François Alfonsi, Rosa D'Amato, Ana Miranda, Niklas Nienass, Caroline Roose

0	-

1	0
ID	André Rougé

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu

29.6.2023

PÕLLUMAJANDUSE JA MAAELU ARENGU KOMISJONI ARVAMUS

väliskomisjonile ja rahvusvahelise kaubanduse komisjonile

ELi ja Ühendkuningriigi kaubandus- ja koostöölepingu rakendamisaraporti kohta (2022/2188(INI))

Arvamuse koostaja (*): Martin Hlaváček

(*): Kaasatud komisjon – kodukorra artikkel 57

ETTEPANEKUD

Põllumajanduse ja maaelu arengu komisjon palub vastutavatel väliskomisjonil ja rahvusvahelise kaubanduse komisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

- A. arvestades, et Ühendkuningriigi väljaastumisega EList (Brexit) on kaasnenud mittetariifsed tõkked, mis põhjustavad mõlemale poolele viivitusi ja lisakulusid; arvestades, et sellest hoolimata on ELi ja Ühendkuningriigi vaheline eksport ja import lühikeses perspektiivis saavutanud taas pandeemiaeelse taseme; arvestades, et pikas perspektiivis ilmneb siiski, et aastatel 2016–2022 kaubandus stagneerus; arvestades, et see on teravas vastuolus ELi ja tema teiste kaubanduspartnerite vahelise olukorraga;
- B. arvestades, et Ühendkuningriigi valitsuse otsus rakendada väljaastumisel EList karmi Brexitit on vältimatult häirinud majandus- ja kaubandussidemeid ning toonud kaasa põllumajandustootjatele, põllumajanduslike toiduainete tootjatele, kodanikele ja kolmandate riikide kaubanduspartneritele kohaldatavate õiguslike režiimide lahknevuse;
- C. arvestades, et kui Ühendkuningriik välja arvata, suurenes ELi kaubavahetus rahvusvaheliste partneritega 2016. aasta esimese kolme kvartaliga võrreldes 70 % ja 2019. aasta esimese kolme kvartaliga võrreldes peaaegu 40 %; arvestades, et kaubavahetus Ühendkuningriigiga kasvas oluliselt vähem: ainult 10 % võrreldes 2016. aasta kolme esimese kvartaliga ja vaid 6 % võrreldes 2019. aasta sama ajavahemikuga;
- D. arvestades, et ELi ja Ühendkuningriigi vahelise väljaastumislepingu, eelkõige Iirimaa ja Põhja-Iirimaa protokollil ning uue Windsori raamistiku sätete täielik rakendamine on eeltingimus, et Ühendkuningriik saaks kasu ELi ja Ühendkuningriigi vahelise kaubandus- ja koostöölepingu eelistest;
- E. arvestades, et põllumajandustootjatele, põllumajanduslike toiduainete tootjatele, töötajatele ja kodanikele tuleb säilitada võrdsed tingimused ja õiguskindlus;

1. juhib tähelepanu, et Brexiti tõttu tuli Ühendkuningriiki suunduvaid ja sealt väljuvaid kaubateid märkimisväärselt muuta, kuna ELi ja Ühendkuningriigi vahelistel maismaateedel, mis on traditsiooniliselt olnud kõige mugavamad ja kulutõhusamad kaubateed, on nüüd takistuseks mittetariifsed tõkked;
2. rõhutab, et selle tulemusena on hakatud sagedamini kasutama meretranspordi ELi ja Ühendkuningriigi vahelisi otseühendusi ja suurenenud on nende nõudlus, samas kasutavad mõned tarnijad maanteetranspordiga seotud probleemide vältimiseks otseleühendusi; rõhutab, et maismaatranspordiühendustega kaasneva halduskoormuse tõttu on need otseühendused hetkel sobivamad alternatiivid; tunnistab Ühendkuningriigist ELi riikidesse toimuva põllumajandustoodetega kauplemise märkimisväärset mitmekesisustumist ning parvlaevateenuste tähtsust selle kaubanduse võimaldamisel; nõuab suuremaid investeeringuid meritsi kulgevatesse otseühendustesse, mis on põllumajandussektori jaoks kriitilise tähtsusega;
3. rõhutab, et ainuüksi paberimajanduse ja sellega seotud halduskulude suurenemine on takistanud mõnel ettevõttel jätkata kaubavahetust ELi ja Ühendkuningriigi vahel, samal ajal on teised ettevõtted pidanud kandma suuri kulusid ja kohanema;
4. märgib murega, et kaubandus- ja koostööleping ei ole piisavalt leevendanud Brexitiga seotud raskusi hooajatöötajate töölevõtmisel; rõhutab olulist negatiivset mõju, mida selline nappus põllumajandussektorile avaldab, näiteks saagikoristusel;
5. märgib murega, et ELi liikmesriigid kohaldavad mõnikord ebaühtlaselt või ebajärjekindlalt ELi tootjatele vajalike Ühendkuningriigi koostisosade transporti käsitlevaid eeskirju;
6. peab kiiduväärseks Windsori raamlepingut, eriti selle sanitaar- ja fütosanitaarmeetmeid käsitlevaid sätteid, kuna see hõlbustab Ühendkuningriigi mandriosa ja Põhja-Iirimaa vahelist kaubavahetust ning aitab lahendada Iirimaa ja Põhja-Iirimaa protokolliga seotud probleeme; tuletab siiski meelde, et Windsori raamistik ei paku ettevõtetele ELi ja Ühendkuningriigi praeguse kauplemiskorra kõrval alternatiive;
7. rõhutab, et Ühendkuningriigi nõuded üleliigsete tagatiste kohta teatavate loomahaiguste korral ei ole kooskõlas Maailma Loomatervise Organisatsiooni standarditega; peab kahetsusväärseks asjaolu, et Ühendkuningriik ei täida kohustust viia oma sertifitseerimisnõuded kooskõlla rahvusvaheliste standarditega;
8. märgib, et mitmeid kaubandus- ja koostöölepingu sätteid, eelkõige selle sanitaar- ja fütosanitaarmeetmeid käsitlevaid sätteid, ei ole veel rakendatud; rõhutab vajadust tunnistada, et kui need sätted on täielikult rakendust leidnud, tekivad kaubanduses täiendavad moonutused;
9. peab kiiduväärseks, et Windsori raamistikku on lisatud seemnekartul; juhib siiski tähelepanu, et seemnekartuli importimiseks Ühendkuningriigist ELi ja EList Ühendkuningriiki eksportimiseks ei ole praegu alternatiivset lahendust ning Ühendkuningriik on seadnud kahtluse alla impordieeskirjad, mida EL kohaldab kolmandate riikide suhtes ja mis on nüüd Ühendkuningriigile kehtivad; juhib tähelepanu, et seemnekartulitööstus on kohandatud vastama konkreetsetele agronoomilistele tingimustele ning seetõttu on vaja pragmaatilisi lahendusi, et jätkata

seemnekartuli tarnimist ja sellega kauplemist mõlemal pool;

10. rõhutab vajadust tunnustada tulevastes kaubanduslepingutes, mille osalised on EL või Ühendkuningriik, Iirimaalt ja Põhja-Iirimaalt pärit segapäritolu toodete unikaalset staatust;
11. peab kahetsusväärseks, et ELi ja Ühendkuningriigi vahelisi kaubandussuhteid mõjutab asjaolu, et saavutatud on vaid tagasihoidlikke edusamme, veenmaks Ühendkuningriiki aktsepteerima ELi digitaalsete sanitaar- ja füto-sanitaarsertifikaate ning et tehnilised arutelud sertifikaatide üle ei ole seni andnud käegakatsutavaid tulemusi; võtab murega teadmiseks praeguse manuaalse süsteemiga kaasneva finants- ja halduskoormuse; nõuab tungivalt, et Ühendkuningriigi valitsus kiirendaks üleminekut digitaalsele süsteemile;
12. rõhutab, et Ühendkuningriigi piirikontrollimudeli (UK Border Target Operating Model) alusel täies ulatuses tehtava piirikontrolliga kaasnevad ELi eksporditajatele lisakulud ja jäigad eeskirjad ning täiendavad häired väärtusahelas, eelkõige kiiresti riknevate toodete puhul, ning et kiiremas korras on vaja tõhusaid digilahendusi; tunneb sellega seoses heameelt, et Ühendkuningriigil on ELiga sarnane lähenemisviis ELi riskikategooriate ning andmete kasutamise ja digiteerimise osas protsessi sujuvamaks muutmiseks;
13. rõhutab, et kuigi ELi kasutusele võetud vahepealsed lahendused võimaldasid olukorda ajutiselt parandada, on ELi paberivabade sertifikaatide aktsepteerimiseks Ühendkuningriigis vaja struktuurilisi lahendusi;
14. tõdeb, et üldiselt on Brexit avaldanud ELi ja Ühendkuningriigi vahelistele kaubavoogudele negatiivset mõju; rõhutab, et nii Ühendkuningriigi kui ka ELi huvides on jätkata õigusaktide vastavusse viimise protsessi ja teha koostööd põllumajanduslike toiduainetega kauplemise valdkonnas lahenduste leidmiseks;
15. tunnistab vajadust teha täiendavaid edusamme veterinaaravimite kättesaadavuse tagamisel Põhja-Iirimaal, et säilitada loomade heaolu ja toiduga kindlustatus;
16. rõhutab, et regulatiivsed erinevused suurenevad juhul, kui EL karmistab standardeid, Ühendkuningriik muudab eeskirju või loobub täielikult kõigi ülejäänud ELi reeglite kohaldamisest; rõhutab, et need erinevused on eelkõige seotud uute genoomitehnoloogiate, uuendtoidu, toiduohutuse, märgistamise ja loomade heaoluga; tunnistab, et sellest vastuolust tingitult võivad ettevõtted olla sunnitud müüma Ühendkuningriigis ja ELis erinevaid tooteid; rõhutab samuti, et kuna Ühendkuningriik ei osale ELi toidu- ja söödaalases kiirhoiatussüsteemis, võib toiduohutusega seotud vahejuhtumitele reageerimine võtta kauem aega;
17. võtab teadmiseks, et Ühendkuningriik võttis 2022. aasta mais vastu geenitehnoloogia (täppisaretuse) seaduse, millega kehtestatakse Inglismaal uued eeskirjad täppisarendatud organismide keskkonda laskmiseks ja turustamiseks;
18. kutsub ELi üles kiirendama uute aretustehnikate kasutamist käsitlevate õigusaktide vastuvõtmist, et tagada ELi põllumajandustootjatele võrdsed tingimused, suurendades samal ajal jätkusuutlikult saagikust ning muutes põllukultuurid kliimamuutuste ja uute patogeenide suhtes vastupidavamaks, pidades eelkõige silmas kahjulikke organisme, üleujutusi, põuda, veepuudust ja muid äärmuslikke ilmastikutingimusi, mis mõjutavad

üha rohkem liikmesriike;

19. juhib tähelepanu, et ELi märgistamiseeskirjade tulevased muudatused on eriti keerulised ettevõtetele, kes kasutavad samu pakendeid nii ELi kui ka Ühendkuningriigi turgudel;
20. rõhutab lisaks, et regulatiivsete erinevuste suurenemine võib kujutada endast konkurentsiohtu ELi toiduainete eksportimisel Ühendkuningriiki, ka suurendavad tulevased Ühendkuningriigi ja teiste riikide vahel sõlmitavad kaubanduslepingud konkurentide turuosa Ühendkuningriigi turul;
21. rõhutab vajadust regulatiivset erinevust paremini jälgida, et olla teadlik selle mõjust ettevõttele ja aidata seda minimeerida ning tagada kindlus pikaajaliseks planeerimiseks;
22. rõhutab, et ELi ja Ühendkuningriigi tulevaste kaubandussuhete soodustamiseks tuleb luua terviklik raamistik, et võimaldada põllumajanduslike toiduainete ekspordi ja impordi valdkonna maksimaalset ühtlustamist; rõhutab sellega seoses kaubanduse erikomiteede tähtsust teabe ja eksperditeadmiste kogumisel; rõhutab, et sidusrühmade, ettevõtete ja valitsusasutuste vahelisest teabevahetusest ja konsulteerimisest võib olla kasu, et ära hoida viimase hetke regulatiivsed muudatused, mis mõjutavad piirikontrolli;
23. rõhutab vajadust töötada välja korrapärase osalemise raamistik ja seda kasutada, tagamaks, et nii EL kui ka Ühendkuningriik on teadlikud tulevastest seadusandlikest tööprogrammide ja nendega seotud võimalikest tulevastest õiguslikest erinevusest enne nende rakendamist; märgib, et ELi-Ühendkuningriigi parlamentaarne partnerlusassamblee võiks seda hõlbustada;
24. nõuab tungivalt, et ELi ja Ühendkuningriigi sanitaar- ja füto-sanitaarmedetega tegelev kaubanduse erikomitee jätkaks kiiresti tööd, et töötada välja digitaalne sertifikaat, mis pakub ühilduvat ja tõhusat lahendust ühiste kõrgete ohutusnormide alusel, eriti arvestades eelseisvat Ühendkuningriigi piirikontrollimudeli kasutuselevõtmist;
25. nõuab tungivalt, et ELi ja Ühendkuningriigi sanitaar- ja füto-sanitaarmedetega tegelev kaubanduse erikomitee kindlustaks ELi toidu- ja söödaalase kiirhoiatussüsteemi ning Ühendkuningriigi toiduohutuse hoiatussüsteemi tiheda koostöö, et tagada igakülgne kaitse ELis, Ühendkuningriigis ja mujal;
26. kutsub komisjoni üles tagama, et ELi tootjatele vajalikke Ühendkuningriigi koostisosi käsitlevaid eeskirju kohaldataks ühetaoliselt kõigis ELi liikmesriikides;
27. kutsub komisjoni üles koostama tabeli, milles võrreldakse tariifikvoote, tollimakse ja mittetariifseid kaubandustõkkeid eri tooterühmade puhul ELi ja Ühendkuningriigi vahelises kaubanduses ning ELi kaubavahetuses teiste partneritega;
28. kutsub komisjoni üles hindama Ühendkuningriigis väljaastumislepingu alusel kaitstud ELi geograafiliste tähiste kaitse taset ja alustama Ühendkuningriigiga arutelusid alates 2021. aasta jaanuarist registreeritud ELi geograafiliste tähiste kaitset käsitlevate uute sätete üle;
29. kutsub komisjoni üles teavitama Euroopa Parlamenti aegsasti ja igakülgsest kõigist

tekkida võivatest probleemidest, eelkõige lepingute võimaliku rikkumise juhtudest, mis võivad ohustada ELi põllumajandustootjate, põllumajanduslike toiduainete tootjate ja töötajate võrdseid tingimusi ja ausat konkurentsi;

30. kutsub komisjoni üles töötama välja tulevase ELi ja Ühendkuningriigi vahelise põllumajanduslike toiduainetega kauplemise strateegia, eriti arvestades asjaolu, et Ühendkuningriik kavatses sõlmida vabakaubanduslepinguid teiste kaubanduspartneritega; palub komisjonil anda põllumajanduse ja maaelu arengu komisjonile korrapäraselt ajakohast teavet ELi ja Ühendkuningriigi vahelise põllumajanduslike toiduainetega kauplemise hetkeseisu kohta;
31. rõhutab Brexiti pikaajalist mõju, mis annab tunda ka järgnevatel aastatel; rõhutab vajadust pidada ELi ja Ühendkuningriigi vahelisi suhteid praegu ja keskpikas perspektiivis oluliseks poliitiliseks prioriteediks.

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA NÕUANDVAS KOMISJONIS

Artikkel 58 – Komisjonide ühismenetlus istungil teada andmise kuupäev	15.12.2022
Vastuvõtmise kuupäev	28.6.2023
Lõpphääletuse tulemus	+: 38 –: 6 0: 0
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Mazaly Aguilar, Clara Aguilera, Atidzhe Alieva-Veli, Attila Arakovács, Carmen Avram, Adrian-Dragoş Benea, Benoît Biteau, Daniel Buda, Isabel Carvalhais, Asger Christensen, Dacian Cioloş, Ivan David, Paolo De Castro, Jérémy Decerle, Salvatore De Meo, Herbert Dorfmann, Luke Ming Flanagan, Paola Ghidoni, Martin Häusling, Martin Hlaváček, Krzysztof Jurgiel, Jarosław Kalinowski, Camilla Laureti, Gilles Lebreton, Norbert Lins, Elena Lizzi, Colm Markey, Marlene Mortler, Ulrike Müller, Maria Noichl, Eugenia Rodríguez Palop, Daniela Rondinelli, Bronis Ropé, Bert-Jan Ruissen, Anne Sander, Petri Sarvamaa, Simone Schmiedtbauer, Veronika Vrecionová, Juan Ignacio Zoido Álvarez
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Asim Ademov, Rosanna Conte, Pär Holmgren, Jan Huitema, Tom Vandenkendelaere

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS NÕUANDVAS KOMISJONIS

38	+
ECR	Mazaly Aguilar, Krzysztof Jurgiel, Bert-Jan Ruissen, Veronika Vrecionová
ID	Rosanna Conte, Paola Ghidoni, Gilles Lebreton, Elena Lizzi
PPE	Asim Ademov, Daniel Buda, Salvatore De Meo, Herbert Dorfmann, Jarosław Kalinowski, Norbert Lins, Colm Markey, Marlene Mortler, Anne Sander, Petri Sarvamaa, Simone Schmiedtbauer, Tom Vandenkendelaere, Juan Ignacio Zoido Álvarez
Renew	Atidzhe Alieva-Veli, Asger Christensen, Dacian Cioloş, Jérémy Decerle, Martin Hlaváček, Jan Huitema, Ulrike Müller
S&D	Clara Aguilera, Attila Ara-Kovács, Carmen Avram, Adrian-Dragoş Benea, Isabel Carvalhais, Paolo De Castro, Camilla Laureti, Daniela Rondinelli
The Left	Luke Ming Flanagan, Eugenia Rodríguez Palop

6	-
ID	Ivan David
S&D	Maria Noichl
Verts/ALE	Benoît Bêteau, Martin Häusling, Pär Holmgren, Bronis Ropé

0	0

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu

KALANDUSKOMISJONI ARVAMUS

väliskomisjon ja rahvusvahelise kaubanduse komisjonile

ELi ja Ühendkuningriigi kaubandus- ja koostöölepingu rakendamisaraporti kohta (2022/2188(INI))

Arvamuse koostaja (*): João Albuquerque

(*) Kaasatud komisjon – kodukorra artikkel 57

ETTEPANEKUD

Kalanduskomisjon palub vastutavatel väliskomisjonil ja rahvusvahelise kaubanduse komisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

- A. arvestades, et ühise kalanduspoliitika¹ kohaselt peab EL edendama ja tagama kalanduspoliitika eesmärgi ja põhimõtteid igasuguses püügitegevuses, olenemata geograafilisest piirkonnast, et tagada võrdsed tingimused ELi ja kolmandate riikide sidusrühmadele; arvestades, et ühise kalanduspoliitika kohaselt peab EL tegema rahvusvahelist koostööd parimate kättesaadavate teaduslike teadmiste alusel ning võitlema ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi vastu;
- B. arvestades, et ELi ja Ühendkuningriigi kaubandus- ja koostöölepingu² (edaspidi „kaubandus- ja koostööleping“) teise osa viiendas rubriigis (kalandus) tunnistatakse, kui tähtis on kaitsta mere bioloogilisi ressursse ja ökosüsteeme ning majandada neid säästvalt, tuginedes parimatele kättesaadavatele teaduslikele nõuannetele, samuti kui tähtis on edendada vastutustundlikku ja säästvat kalapüüki ja vesiviljelust, head kalanduse juhtimist ning kui tähtis on kaubandus nende eesmärkide saavutamisel;
- C. arvestades, et Ühendkuningriigi EList väljaastumisel on olnud ELi kalalaevastikule tõsine mõju, mis on toonud kaasa kvootide kaotamise, laevade kasutusest kõrvaldamise ning häired pikaajaliste äriettevõtete tegevuses ja kaubanduses;
- D. arvestades, et Brexitiga kohanemise reserv³ loodi selleks, et leevendada liikmesriikides, piirkondades ja sektorites Ühendkuningriigi ELst väljaastumise negatiivseid tagajärgi ja seeläbi vähendada sellega seotud negatiivset mõju majanduslikule, sotsiaalsele ja territoriaalsele ühtekuuluvusele; arvestades, et kvoodiosade üleminekul EList

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1380/2013 ühise kalanduspoliitika kohta, millega muudetakse nõukogu määruseid (EÜ) nr 1954/2003 ja (EÜ) nr 1224/2009 ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EÜ) nr 2371/2002 ja (EÜ) nr 639/2004 ning nõukogu otsus 2004/585/EÜ (ELT L 354, 28.12.2013, lk 22).

² Euroopa Liidu ning Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi vaheline kaubandus- ja koostööleping (ELT L 149, 30.4.2021, lk 10).

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. oktoobri 2021. aasta määrus (EL) 2021/1755, millega luuakse Brexitiga kohanemise reserv (ELT L 357, 8.10.2021, lk 1).

Ühendkuningriiki kaubandus- ja koostöölepingus kokku lepitud üleminekuperioodi jooksul on ELi kaluritele tõsised negatiivsed majanduslikud tagajärjed;

- E. arvestades, et kalanduse erikomitee valmistab ette mitmeaastased kaitse- ja majandamisstrateegiad, mis on aluseks lubatud kogupüügi ja muude majandamismeetmete kehtestamisel, sealhulgas kvoodiväliste kalavarude puhul, määrates kindlaks teaduslike andmete kogumise kalavarude majandamise eesmärgil ning jagades neid andmeid teadusasutustega, et pakkuda parimaid võimalikke teaduslikke nõuandeid;
 - F. arvestades, et kaubandus- ja koostöölepingule 38. lisana lisatud protokolliga vetele juurdepääsu kohta nähakse ette nn kohanemisperiood 1. jaanuarist 2021 kuni 30. juunini 2026, mille jooksul kumbki lepinguosaline annab teise lepinguosalise laevadele täieliku juurdepääsu oma vetele, et püüda lisas loetletud liike; arvestades, et pärast seda kuupäeva peetakse ELi ja Ühendkuningriigi vahel iga-aastaseid läbirääkimisi vastastikuse juurdepääsu andmise üle vetele ja kalavarudele; rõhutab vajadust saada selgus üleminekuperioodi järgse perioodi kohta, et säilitada sektoris tehtavad investeeringud;
 - G. arvestades, et kaubandus- ja koostöölepingu energiaalaseid sätteid kohaldatakse samuti kuni 30. juunini 2026; arvestades, et assotsieerimise nõukogu võib neid pikendada kuni 31. märtsini 2027 ja seejärel igal aastal;
 - H. arvestades, et kaubandus- ja koostöölepinguga vähendatakse ELi laevastiku püügivõimaluste osakaalu Ühendkuningriigi vetes 2026. aastaks järk-järgult 25 % ja see mõjutab kõiki ELi laevastiku segmente, eelkõige väikesemahulist kalapüüki;
1. juhib tähelepanu sellele, et Brexiti täielik mõju ei ole veel teada, muu hulgas seetõttu, et kaubandus- ja koostöölepingu täielik rakendamine seoses kalandusega on veel pooleli ja viiakse lõpule alles pärast üleminekuperioodi lõppu 30. juunil 2026; rõhutab kaubandus- ja koostöölepingu täpse rakendamise tähtsust, pidades silmas, et probleemid alles kerkivad esile; nõustub komisjoni rakendamisarundega, et „teatavad probleemid“, nagu elektriga kauplemise korra rakendamine ning kalandust käsitlevate sätete täielik ja nõuetekohane rakendamine, on endiselt lahendamata;
 2. kutsub komisjoni üles võtma kõik vajalikud meetmed tagamaks, et vastastikune juurdepääs vetele ja kalavarudele säiliks ka pärast 30. juunit 2026 ning et ELi kalurite kvote enam ei vähendataks; nõuab, et ühtlustatakse osapoolte püügikvootide vahetamist ja et see muudetakse sektori jaoks hallatavaks; nõuab tungivalt, et komisjon hoiaks kõik Ühendkuningriigiga peetavad läbirääkimiskanalid avatuna, et leida stabiilsed ja püsivad lahendused, mis on kasulikud mõlemale poolele, pakkudes kaluritele ja kalandussektorile kui tervikule stabiilseid ja prognoositavaid tingimusi ning hõlmates 2026. aastale järgnevat ajavahemikku; tuletab meelde kaubandus- ja koostöölepingu energeetikat ning vastastikust juurdepääsu vetele ja kalavarudele käsitlevate sätete sama kehtivusaega ning märgib kaubandus- ja koostöölepingu nende kahe valdkonna vahelist kaudset seost;
 3. juhib tähelepanu Irimaa ainulaadsele olukorrale, mis on tingitud tema piirist Põhja-Irimaaga, „naabuslepingust“, millega antakse vastastikune juurdepääs 0–6 meremiili laiusele alale, ja ajaloolisest sõltuvusest omada vastastikkust juurdepääsu

Ühendkuningriigi vetele;

4. väljendab sügavat muret ebakindluse pärast, mis tuleneb kaubandus- ja koostöölepingu teise osa viienda rubriigi (kalandus) läbivaatamisklauslist (artikkel 510), mida hakatakse kohaldama neli aastat pärast kohanemisperioodi lõppu; kutsub komisjoni üles alustama kiiresti ja läbipaistvalt läbirääkimisi 2026. aasta järgse mitmeaastase lepingu üle, tagades samal ajal sektori stabiilsuse, majandusliku elujõulisuse ning prognoositavuse; rõhutab, et niisugune leping peab olema seotud kaubandus- ja koostöölepingu üldise läbivaatamisega ega tohi võimaldada ELi ühiste kvootide edasist vähendamist; rõhutab sellega seoses, kui oluline on siduda omavahel kõik kaubandus- ja koostöölepingu aspektid, eelkõige Ühendkuningriigi ühtsele turule juurdepääsu sidumine kaubandus- ja koostöölepingu kalandusalaste sätetega;
5. kordab, et vastastikust ja jätkuvat juurdepääsu vetele ja kalavarudele tuleb pidada ELi ja Ühendkuningriigi vaheliste suhete oluliseks osaks ning seetõttu tuleb neid käsitleda koos mitmete kaubanduse ja ühtsele turule juurdepääsuga seotud küsimustega; tuletab komisjonile meelde, et on väga oluline tagada, et alates 2026. aastast kohaldatakse kaubandus- ja koostöölepingut üleminekuperioodi järgselt stabiilselt ja kestlikult;
6. tuletab meelde, et kui Ühendkuningriik peaks kohanemisperioodi lõpus otsustama piirata ELi kalalaevade juurdepääsu Briti vetele, oleks ELil võimalik võtta meetmeid oma huvide kaitsmiseks; tuletab meelde, et kaubandus- ja koostöölepingu kohaselt hõlmavad need meetmed tariifide või kvootide taastamist Ühendkuningriigi kalaimpordi suhtes ning kaubandus- ja koostöölepingu muude osade peatamist, kui ELi kalurikogukondadele tekib oht kannatada tõsiseid majanduslikke või sotsiaalseid raskusi; rõhutab, et sellega seoses peaks EL kaaluma kaubandus- ja koostöölepingu muude selliste spetsiifiliste osade nagu Ühendkuningriigi juurdepääs Euroopa elektriturule ning muude kaubandus- ja koostöölepingu kohaste asjaomaste sektorite sidumist ELi juurdepääsuga Briti vetele ja kalavarudele;
7. rõhutab, et kaubandus- ja koostöölepingu täieliku rakendamise tagamiseks tuleks kasutada ja kaasata kõiki asjakohaseid õiguslikke vahendeid, sealhulgas neid, mis on seotud turulepääsuga, samuti kõiki kaubandus- ja koostöölepinguga ette nähtud tasakaalustus- ja reageerimismeetmeid ning vaidluste lahendamise mehhanisme;
8. palub, et komisjon aitaks liikmesriikidel kasutada Brexitiga kohanemise reservi vahendeid kiiremini ja täies ulatuses, et edendada ja toetada kalandussektorit ja mõjutatud rannikukogukondi ning hüvitada kantud kahjud, sealhulgas väikesemahulise kalapüügi seotud kahjud; peab kahetsusväärseks, et Brexitiga kohanemise reservi ei kasutata selleks, et aidata hulgimüügi- ja töötlemissektoreid, mida kriis on rängalt mõjutanud;
9. kutsub Ühendkuningriiki üles hoiduma diskrimineerivate ühepoolsete tehniliste meetmete võtmisest; kordab, et kaubandus- ja koostöölepingus on sätestatud, et tehnilised meetmed peaksid olema proportsionaalsed, põhinema parimatel teaduslikel nõuannetel, neid tuleks võrdselt kohaldada mõlema poole laevade suhtes ja neist tuleb eelnevalt teatada; rõhutab kalanduse erikomitee rolli ühise lähenemisviisi leidmisel tehniliste meetmete suhtes ning selliste meetmete arutamisel, millest üks lepinguosaline võib teisele teada anda; tuletab meelde, et kaubandus- ja koostöölepinguga kohustatakse

iga lepinguosalist detailselt põhjendama valdkondlike meetmete mittediskrimineerivat olemust ning et on vaja tagada pikaajaline keskkonnakestlikkus, tuginedes teaduslikult kontrollitavatele andmetele; kordab, et on väga oluline, et Ühendkuningriik järgiks võimalikult täpselt ELi norme; rõhutab, et selles suhtes tuleks ELiga rohkem kooskõlastada ning et teavitamiseks ja osalemiseks tuleks kehtestada asjakohased menetlused; kutsub komisjoni üles olema nende tingimuste täitmise suhtes eriti valvas ja reageerima jõuliselt, kui Ühendkuningriik käitub diskrimineerivalt;

10. rõhutab eelkõige, et merekaitsealade määramine peab olema mittediskrimineeriv, põhinema teadusel ja olema proportsionaalne; rõhutab, et merekaitsealad tuleks luua täpselt määratletud kaitse-eesmärkidega ning neid ei tohiks kasutada vahendina, millega piiratakse välisriikide juurdepääsu vetele; peab sellega seoses kahetsusväärseks Ühendkuningriigi ühepoolset lähenemisviisi seoses kalapüügipiirangutega piirkondade määramisel Dogger Banki ümbruses ning asjaolu, et Ühendkuningriik kavatses neid alasid kasutada muuks majandustegevuseks;
11. on vastu kõigile ühepoolset tehtud otsustele, millega kehtestatakse kalapüügivõimalused, mis on vastuolus rahvusvahelise õigusega või parimate kättesaadavate teaduslike nõuannetega, seades seega kahtluse alla rahvusvaheliste lepingute usaldusväärsuse ja kahjustades jagatud ressursside kasutamise jätkusuutlikkust; nõuab tungivalt, et komisjon võtaks kõik vajalikud ja proportsionaalsed meetmed, et lahendada vaidlus asjaomaste välispartneritega ning tagada rahvusvaheliste kohustuste täitmine;
12. tuletab meelde, et Brexit muutis Atlandi ookeani põhjaosa riikide vahelisi suhteid; on veendunud, et Brexitit ei tohiks kasutada põhjapoolsete riikide lepingutes kvootide jagamisega manipuleerimiseks; nõuab kindlalt, et austataks kalapüügivõimaluste ajaloolist jaotust, mis on alati kehtestatud parimate kättesaadavate teaduslike andmete ja nõuannete põhjal; kutsub komisjoni üles leppima kokku Atlandi ookeani kirdeosas asuvate riikidega stabiilses ja pikaajalises kalavarude majandamise korras;
13. väljendab muret ELi laevadele lubade andmise pärast; märgib, et alla 12 meetri pikkused laevad olid nende hulgas, mida püügilubade väljastamisega viivitamine või lubade andmisest keeldumine kõige enam kahjustas, kuna paljud neist ei olnud kogu vaatlusperioodi jooksul varustatud laevaseiresüsteemidega; peab kahetsusväärseks, et kaubandus- ja koostöölepingus ei võetud arvesse ELi õigusaktides sätestatud laevaseiresüsteemide norme, mis olid Ühendkuningriigile siduvad enne Brexitit; nõuab tungivalt, et komisjon püüaks jõuda kokkuleppele lubade andmise lahendamata küsimustes, sealhulgas Ühendkuningriigi ja Briti kroonile alluvates vetes lubadega kalalaevadele juurdepääsu taseme osas, ning looks koos Ühendkuningriigiga praktikas toimiva tulevase lubade andmise süsteemi;
14. märgib, et ELi laevade lubadega seotud probleemidel on väga suur mõju väikesemahulise püügiga tegelevatele kaluritele, eriti neile, kes on pärit Põhja-Prantsusmaalt ja Normandiast, kuna niisugused laevad ei saa oma püügipiirkondi muuta;
15. nõuab tungivalt, et kaubandus- ja koostöölepingu osalised suurendaksid pingutusi, et edendada säästva kalapüügi ja hea rahvusvahelise kalanduse juhtimist, edendades

piirkondlike kalandusorganisatsioonide loomist; nõuab tungivalt, et komisjon teeks koostööd eelkõige Ühendkuningriigi ametiasutuste ja teiste asjaosalistega, kes on seotud piirkondlike kalandusorganisatsioonide loomisega Atlandi ookeani lõunaosas;

16. väljendab muret mõju pärast, mida avaldab püügikoormuse ümberpaigutamine pärast kaubandus- ja koostöölepingu rakendamist, eelkõige La Manche'i väinas; nõuab, et komisjon esitaks La Manche'i väina ja Põhjamere piirkondliku majandamiskava kõnealuse mõju leevendamiseks ja ülepüügi vältimiseks;
17. nõuab tungivalt, et komisjon ja nõukogu tagaksid, et kõigis kaubandus- ja koostöölepingu alusel tehtavates otsustes austatakse eri institutsioonide õigusi ja järgitakse asjakohaseid õigusloomeprotsesse, eelkõige tehnilisi meetmeid hõlmavate otsuste puhul;
18. väljendab heameelt asjaolu üle, et nii EL kui ka Ühendkuningriik on 2022. aasta juunis ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi vastu võitlemiseks loodud liidu liikmed, et edendada rahvusvahelisel tasandil ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi vastase võitluse püüdeid ja meetmeid;
19. tuletab meelde, et kaubandus- ja koostööleping võimaldab selle osalistel konsulteerida kodanikuühiskonnaga; nõuab seetõttu, et kaubandus- ja koostöölepingu järelevalvesse ja rakendamisse kaasataks aktiivselt kalandussektorit, piirkondlikke ametiasutusi, rannikukogukondi ja muude sidusrühmade esindajaid; nõuab tungivalt, et komisjon edendaks sel eesmärgil ELi-sisese kalanduse nõuanderühma loomist, ilma et see piiraks olemasolevate nõuandekomisjonide pädevust;
20. kordab oma üleskutset komisjonile, et ta täidaks oma rolli ELi esindajana suhetes kolmandate riikidega, et komisjon saaks teha ettepanekuid tõhustatud osalusjuhtimise mudelite ja ühise juhtimise kohta piiriülestes olukordades ELi mittekuuluvate riikidega;
21. rõhutab vajadust tagada, et kalanduse erikomitee tegevus oleks läbipaistev ning et parlamenti teavitataks korrapäraselt selle tööst ja tehtud otsustest; kordab parlamendi nõudmist¹, et Euroopa Parlamendi kalanduskomisjoni tehnilisi esindajaid kutsutaks kalanduse erikomitee koosolekutele vaatlejatena.

¹ [Euroopa Parlamendi 5. aprilli 2022. aasta resolutsioon La Manche'i väina, Põhjamere, Iiri mere ja Atlandi ookeani kalanduse tuleviku kohta seoses Ühendkuningriigi EList väljaastumisega \(ELT L 434, 15.11.2022, lk 2\).](#)

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA NÕUANDVAS KOMISJONIS

Artikkel 58 – Komisjonide ühismenetlus istungil teada andmise kuupäev	15.12.2022
Vastuvõtmise kuupäev	27.6.2023
Lõpphääletuse tulemus	+: 25 -: 0 0: 1
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Clara Aguilera, João Albuquerque, Izaskun Bilbao Barandica, Isabel Carvalhais, Maria da Graça Carvalho, Asger Christensen, Rosanna Conte, Francisco Guerreiro, Niclas Herbst, France Jamet, Pierre Karleskind, Predrag Fred Matić, Francisco José Millán Mon, João Pimenta Lopes, Caroline Roose, Bert-Jan Ruissen, Annie Schreijer-Pierik, Marc Tarabella, Peter van Dalen, Theodoros Zagorakis
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Luke Ming Flanagan, Ska Keller, Gabriel Mato, Grace O’Sullivan, Nikos Papandreou, Raffaele Stancanelli, Annalisa Tardino
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed (art 209 lg 7)	Fabienne Keller

NIMELINE LÖPPHÄÄLETUS NÕUANDVAS KOMISJONIS

25	+
ECR	Bert-Jan Ruissen, Raffaele Stancanelli
ID	Rosanna Conte, France Jamet
NI	Marc Tarabella
PPE	Maria da Graça Carvalho, Peter van Dalen, Niclas Herbst, Gabriel Mato, Francisco José Millán Mon, Annie Schreijer-Pierik, Theodoros Zagorakis
Renew	Izaskun Bilbao Barandica, Asger Christensen, Pierre Karleskind, Fabienne Keller
S&D	Clara Aguilera, João Albuquerque, Isabel Carvalhais, Predrag Fred Matić, Nikos Papandreou
Verts/ALE	Francisco Guerreiro, Ska Keller, Grace O'Sullivan, Caroline Roose

0	-

1	0
The Left	João Pimenta Lopes

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu

7.9.2023

KULTUURI- JA HARIDUSKOMISJONI ARVAMUS

väliskomisjonile ning rahvusvahelise kaubanduse komisjonile

ELi ja Ühendkuningriigi kaubandus- ja koostöölepingu rakendamisaraporti kohta (2022/2188(INI))

Arvamuse koostaja (*): Laurence Farreng

(*): Kaasatud komisjon – kodukorra artikkel 57

ETTEPANEKUD

Kultuuri- ja hariduskomisjon palub vastutavatel väliskomisjonil ning rahvusvahelise kaubanduse komisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

- A. arvestades, et kaubandus- ja koostöölepinguga ei hõlmata kultuuri- ja loomesektoreid;
- B. arvestades, et kaubandus- ja koostöölepingus mainitakse mõistet „haridus“ ainult seoses küberturvalisuse ja vajadusega harida kodanikke sellega seotud probleemide suhtes;
- C. arvestades, et liikumisvabadus on ELi põhiväärtus ja ELi aluslepingus sätestatud põhivabadus; arvestades, et alates Brexitist ei ole Ühendkuningriigi ja liidu kodanikel enam võimalik kasutada liikumisvabadust Ühendkuningriigi ja ELi vahel; arvestades, et liidu kodanikud võivad viibida Ühendkuningriigis ilma viisata kuni kuus kuud aastas ja Ühendkuningriigi kodanikud võivad viibida ELis kuni 90 päeva 180-päevase ajavahemiku jooksul;
- D. arvestades, et Ühendkuningriik otsustas ühepoolset katkestada osalemise „Erasmus+“ 2021.–2027. aastate programmis, mis hõlmab haridus-, noorte- ja spordisektorit; arvestades, et Ühendkuningriigi institutsioone saab endiselt kaasata Erasmus Munduse ja Jean Monnet' meetmetesse;
- E. arvestades, et programm „Erasmus+“ ei ole üksnes liikuvusprogramm, vaid võimas vahend teadmiste vahetamiseks, akadeemilise koostöö edendamiseks, individuaalse arengu toetamiseks, tugevate ja püsivate sidemete loomiseks ning mõistmise edendamiseks eri kultuuritaustaga inimeste, institutsioonide ja nende liikmete ning paljude sidusrühmade, organisatsioonide ja võrgustike vahel, aidates kaasa poliitika ja tavade väljatöötamisele;
- F. arvestades, et Ühendkuningriik otsustas mitte ühineda programmiga „Euroopa horisont“ (2021–2027), mis hõlmab teadusuuringuid ja innovatsiooni; arvestades, et kaubandus- ja koostööleping võimaldab Ühendkuningriigil osaleda programmis „Euroopa horisont“;
- G. arvestades, et Ühendkuningriik oli kuni Brexiti referendumini programmi „Erasmus+“ osalejate jaoks üks populaarsemaid sihtkohti;

- H. arvestades, et kolmandad riigid võivad ühineda programmiga „Erasmus+“ ja Euroopa solidaarsuskorpusega assotsieerunud riikidena;
- I. arvestades, et Brexiti tagajärjel ei ole Ühendkuningriigis õppivatel liidu kodanikel enam õigust saada „koduriigi maksustaatust“, vaid nad peavad tasuma kõrgemat rahvusvahelist õppemaksu, mis muudab selle enamiku jaoks ülemäära kalliks, karistades seega eelkõige sotsiaalselt ebasoodsas olukorras olevaid noori õppureid;
- J. arvestades, et Brexit on tõsiselt mõjutanud noorte- ja õpilasvahetusi; arvestades, et reisisektorit esindavate organisatsioonide tehtud uuringutes on leitud, et koolireise ning muid haridus-, kultuuri- või spordivaldkonna rühmareise korraldavate Euroopa ettevõtjate poolt Ühendkuningriiki saadetud õpilaste arv oli 2022. aastal 83 % väiksem kui 2019. aastal, mis oli viimane COVID-19 pandeemia eelnenud aasta enne kaubandus- ja koostöölepingu jõustumist¹;
- K. arvestades, et Ühendkuningriik otsustas mitte osaleda Euroopa solidaarsuskorpuse 2021.–2027. aasta programmis, mis hõlmab vabatahtlikku tegevust ja noorte kaasamist;
- L. arvestades, et Ühendkuningriik otsustas mitte osaleda programmis „Loov Euroopa“ (2021–2027), mis hõlmab kultuuri- ja loomesektoreid;
- M. arvestades, et peaaegu ühel kahest programmi „Loov Euroopa“ projektist oli programmitöö perioodil 2014–2020 vähemalt üks Ühendkuningriigist pärit partner²;
- N. arvestades, et liikumisvabadus on toonud kasu kõigile kultuuri- ja loomevaldkonna sektoritele, sealhulgas audiovisuaalsektorile, festivalidele, ürituste korraldajatele, bändidele, orkestritele, tantsu- ja teatriettevõtjatele nii ELis kui ka Ühendkuningriigist;
- O. arvestades, et Ühendkuningriik jääb piiriülese televisiooni Euroopa konventsiooni osaliseks ning Ühendkuningriigist pärit audiovisuaalteoseid käsitatakse Euroopa päritoluga teostena audiovisuaalmeedia teenuste direktiivi³ tähenduses kooskõlas selle artikli 1 lõike 1 punktiga n ja lõikega 3; arvestades, et Ühendkuningriik rakendas audiovisuaalmeedia teenuste direktiivi üleminekuperioodil, kuna see õigusakt kuulus jätkuvalt kohaldatavate ELi õigusaktide hulka;
- P. arvestades, et kaubandus- ja koostöölepingus nähakse ette kultuurialane erand, millega jäetakse audiovisuaalteenused selle kohaldamisalast välja;
- Q. arvestades, et Windsoris leping on oluline samm Ühendkuningriigi ja ELi vaheliste suhete lõdvendamise suunas ning see on loonud konteksti edasise koostöö võimaluste uurimiseks;

¹ Ülemkoda, Euroopa asjade komisjon, „[The future UK-EU relationship - Fourth Report of Session 2022–23](#)“ (Ühendkuningriigi ja ELi tulevased suhted, 2022–2023 istungjärgu neljas aruanne), 29. aprill 2023.

² Alamkoda, digi-, kultuuri-, meedia- ja spordikomisjon, „[The potential impact of Brexit on the creative industries, tourism and the digital single market - Second Report of Session 2017–19](#)“ (Brexiti võimalik mõju loomesektorile, turismile ja digitaalsele ühtsele turule, 2017–2019 istungjärgu teine aruanne), 25. jaanuar 2018.

³ [10. märtsi 2010. aasta direktiiv 2010/13/EL audiovisuaalmeedia teenuste osutamist käsitlevate liikmesriikide teatavate õigus- ja haldusnormide koordineerimise kohta \(audiovisuaalmeedia teenuste direktiiv\)](#) (ELT L 95, 15.4.2010, lk 1).

- R. arvestades, et Ühendkuningriigil ja ELil on kultuuri ja hariduse valdkonnas palju samu väärtusi, eelkõige akadeemiliste ringkondade vabadus ja kunstivabadus;
- S. arvestades, et sõda Ukrainas on näidanud, et Ühendkuningriik on ELiga tihedalt seotud selgete ajalooliste, geograafiliste ja kultuuriliste sidemete läbi;

Üldised märkused

1. peab äärmiselt kahetsusväärseks Ühendkuningriigi valitsuse ühepoolset poliitilist otsust mitte osaleda programmides „Erasmus+“ ja „Loov Euroopa“ ning Euroopa solidaarsuskorpuse programmis, kuigi ELi läbirääkimisrühm oli sellele avatud; on veendunud selles, et niisuguse otsusega kaotavad kõik ning nii liidu kui ka Ühendkuningriigi elanikud ja organisatsioonid jäävad ilma elumuutvatest võimalustest, mida pakuvad vahetus- ja koostööprojektid;
2. märgib, et paljud ELi ja Ühendkuningriigi haridus-, kultuuri- ja noorte valdkonna sidusrühmad nõuavad, et Ühendkuningriik kaasataks taas programmidesse „Erasmus+“, „Loov Euroopa“, Euroopa solidaarsuskorpus ja „Euroopa horisont“; nõuab, et seda küsimust käsitletaksi eri poliitilistes kontekstides ning otsitaks praktilisi ajutisi lahendusi, et leevendada kaduma läinud võimaluste tagajärgi; rõhutab, et kui Ühendkuningriik soovib ELi programmidega uuesti ühineda, peaks tema rahaline panus olema õiglane ning tagama programmides osalejate kaasavuse ja mitmekesisuse;
3. tunnistab Ühendkuningriigi EList väljaastumisega tekitatud ülemäärast bürokraatiat; juhib murelikult tähelepanu ebakindlusele ja raskustele, mis on tekkinud Ühendkuningriigis õppida, õpetada, esineda ja töötada soovivatele õppijatele, õpetajatele, loomeinimestele ja kultuuritöötajatele, eelkõige haldusnõudeid käsitleva kättesaadava teabe puudumine, ning enneolematule halduskoormusele, mis on tekkinud Ühendkuningriigi ja liikmesriikide konsulaatidele ja haldusasutustele;
4. märgib rahuloluga, et paljud ELi ja Ühendkuningriigi haridus-, noorte- ja kultuuriasutused ning -organisatsioonid jätkavad kahepoolseid suhteid, hoolimata puudulikust rahastamisest ning suurenenud halduskoormusest ja takistustest; tunneb muret selle pärast, et kõik organisatsioonid ei pruugi olla võimelised panustama täiendavatesse inimressurssidesse, mida on vaja nende sidemete säilitamiseks või jätkamiseks;

Haridus

5. rõhutab programmi „Erasmus+“ väga suurt kasu, mida ei ole võimalik mõõta programmi rahastamispaketi suurusega ja millest saavad osa nii üliõpilased, kutsehariduse ja -õppe õpilased, täiskasvanud õppijad ja noored kui ka õpetajad, õppejõud, teadlased, haldustöötajad ning haridusasutused üldiselt ja ühiskond tervikuna;
6. peab kahetsusväärseks Ühendkuningriigi valitsuse programmi „Erasmus+“ kitsast kulutõhususe käsitlemist, milles ei võeta arvesse mitmesugust kasu, mida üliõpilased, õpetajad ja haldustöötajad saavad teadmiste ja edasiantavate oskuste vahetamisest, ega programmi panust ülikoolilinnakute ja haridusasutuste mitmekesisuse suurendamiseks, teineteise paremasse mõistmisse, eelarvamuste ning diskrimineerimise vähendamisse ning selle võimaldamisse, et Ühendkuningriigi õppurid ja õpetajad kohtuksid oma

Euroopa kolleegidega, samuti ei võeta arvesse seda, kuidas programm on aidanud parandada osalejate väljavaateid ja võimalusi, sh töölevõtmise võimalusi;

7. väljendab heameelt Euroopa asjade ministri Leo Docherty märkuste üle, milles ta tunnustab, et programmis „Erasmus+“ osalemine oli Ühendkuningriigile väga kasulik¹;
8. märgib, et 2016. aastal toimunud ELi liikmesuse referendumi ajal oli 5 % Ühendkuningriigi üliõpilastest liidu kodanikud ülejäänud 27 liikmesriigist², moodustades olulise osa Ühendkuningriigi välisüliõpilaste koguarvust;
9. märgib, et mõned programmiperioodi 2014–2020 programmi „Erasmus+“ projektid, milles osalesid Ühendkuningriigi organisatsioonid, olid 2023. aasta mais veel pooleli, mistõttu on Ühendkuningriigi programmist „Erasmus+“ lahkumise täielikku mõju keeruline täpselt hinnata;
10. võtab teadmiseks Ühendkuningriigi valitsuse loodud Turingi programmi; peab siiski kahetsusväärseks, et see programm hõlmab ainult üliõpilaste väljarännet ega hõlma noorte- ja spordisektorit³; märgib, et Turingi programm, mille puhul kohaldatakse Ühendkuningriigi valitsuse kulutõhusat käsitlust, ei ole seega samaväärne asendusprogrammile „Erasmus+“; rõhutab, kui oluline on Turingi programmist praegu välja jäetud töötajate liikuvus;
11. võtab teadmiseks Ühendkuningriigi sidusrühmade väljendatud mure selle pärast, kuidas Turingi programm võrreldes programmiga „Erasmus+“ toimib, sealhulgas tugitöötajate liikumist käsitlevate sätete puudumine, kõrgharidusega mitteseotud vahetuste piiratud rahastamine ja vajadus esitada igal aastal uuesti rahastamispakkumised⁴;
12. väljendab heameelt programmi „Erasmus+“ liikuvustoetuse saajate uue võimaluse üle eraldada 20 % toetustest üliõpilaste rahvusvahelisele väljarände väljaspoole programmi „Erasmus+“ 33 riiki; märgib siiski, et seda toetuse osa ei saa eraldada üksnes ühele spetsiifilisele partnerriigile ning kindlasti ei asenda see Ühendkuningriigi programmist „Erasmus+“ lahkumisest tingitud kasutamata jäänud võimalusi;
13. väljendab heameelt selle üle, et Walesi valitsus on loonud Taithi programmi, mis hõlmab nii sisse- kui ka väljarännet; märgib, et see programm (nagu Turingi programm) ei hõlma spordisektorit, kuid sellega toetatakse siiski spordimeeskondade liikuvustegevusi;
14. väljendab heameelt töö üle, mida Šotimaa valitsus praegu teeb, et luua sarnane programm, mis hõlmaks nii sisse- kui ka väljarännet; palub, et Šotimaa valitsus kaaluks oma programmi programmiga „Erasmus+“ samade haridus- ja koolitus-, noorte- ja spordivaldkondade lisamist;

¹ Ülemkoda, Euroopa asjade komisjon, „[Corrected oral evidence: The future UK-EU relationship](#)“ (Parandatud suulised tõendid: Ühendkuningriigi ja ELi tulevased suhted), 7. märts 2023.

² Corbett, A. ja Hantrais, L., „Higher education and research in the Brexit policy process“ (Kõrgharidus ja teadusuuringud Brexiti poliitika protsessis), 2023.

³ Ühendkuningriigi valitsus, [Turingi programmi veebisait](#).

⁴ Ülemkoda, Euroopa asjade komisjon, „[The future UK-EU relationship - Fourth Report of Session 2022–23](#)“ (Ühendkuningriigi ja ELi tulevased suhted, 2022–2023 istungjärgu neljas aruanne), 29. aprill 2023.

15. väljendab heameelt Iirimaa valitsuse otsuse üle rahastada programmi „Erasmus+“ raames Põhja-Iirimaa ülikoolidest pärit üliõpilaste rännet, olenemata nende kodakondsusest, registreerides nad vahetuse ajaks Iirimaa ülikoolides; võtab teadmiseks Iirimaa valitsuse tehtava töö, et koostada kutsehariduse ja -õppe õpilastele sarnane programm;
16. on mures Ühendkuningriigi ülikoolides õppivate ELi üliõpilaste arvu märkimisväärse vähenemise pärast, kuivõrd õppeaastatel 2020–2021 ja 2021–2022 vähenes esimese aasta üliõpilaste arv 50 % võrreldes teistest piirkondadest pärit üliõpilaste arvuga¹; rõhutab, et see olukord on selgelt seotud Ühendkuningriigi lahkumisega programmist „Erasmus+“, ELi üliõpilaste õppemaksude ja stipendiumide võrdse kohtlemise normide kohaldamise lõppemisega ning üliõpilasviisa saamise raskustega; märgib, et Euroopa üliõpilased aitavad kaasa mitmete õppeainete mitmekesistamisele, samas kui väljastpoolt ELi pärit rahvusvahelised üliõpilased koonduvad pigem teatavatesse ainevaldkondadesse, nagu inseneriteadus ja ettevõtlus; märgib, et Ühendkuningriigi ülikoolid võtavad vastu üha rohkem välisüliõpilasi, eelkõige Hiinast ja Indiast²³, mis aitab kaasa nende finantsstabiilsusele;
17. märgib, et paljusid Ühendkuningriigi ülikooli võib pidada maailma parimateks⁴; märgib, et nende ülikoolide ja ELi ülikoolide vaheliste koostööprojektide lõpetamine mõjutab negatiivselt teadusuuringuid ja akadeemilist tiipset Euroopas;
18. märgib, et 11 Ühendkuningriigi ülikooli on Euroopa ülikoolide algatuse kaudu loodud liitudes partnerid; peab kahetsusväärseks, et nende osalemine lõpeb esimese põlvkonna liitude läbisaamisel (2024. aasta lõpus); märgib, et Ühendkuningriigi ülikoolidel on lubatud osaleda Euroopa ülikoolide liitudes, kuid neid ei saa enam kaasata juhtimisstruktuuri, mis muudab nad *de facto* teise klassi partneriks; ergutab nende jätkuvat partnerlust Euroopa ülikoolide algatuse kaudu;
19. märgib, et programmi „Erasmus+“ raames sõlmitud arvukad partnerlused Ühendkuningriigi ülikoolide ja ELi ülikoolide vahel tuleb kahepoolset ükshaaval uuesti läbi rääkida, millega kaasneb oht, et mõned väiksemad ülikoolid jäetakse välja;
20. on mures selle jätkuva olukorra negatiivse mõju pärast Euroopa suveräänsusega seotud küsimustele, kuna kõik Euroopa riigid, olenemata sellest, kas nad kuuluvad ELi või mitte, peavad suutma konkureerida (eelkõige Hiina ja USAga) sellistes strateegilistes valdkondades nagu tööstusinnovatsioon, digiüleminek, puhta energia lahendused ja kosmoselane suutlikkus; kordab, et sellega seoses on väga oluline Euroopa ülikoolide vaheline uurimistegevuse alane koostöö, eelkõige teaduse ja innovatsiooni valdkonnas;
21. märgib, et kaubandus- ja koostööleping võimaldab Ühendkuningriigil osaleda programmis „Euroopa horisont“; tuletab meelde, et haridus ja teadus moodustavad

¹ Kõrgharidusstatistika amet (HESA), „[Chart 6 - First year non-UK domiciled students by domicile 2006/07 to 2021/22](#)“ (Joonis 6. Elukoha järgi jaotatud esimese kursuse üliõpilased, kelle alaline elukoht ei ole Ühendkuningriigis, ajavahemikel 2006/2007 ja 2021/2022), 2023.

² HESA, „[Where do HE students come from?](#)“ (Kust on pärit kõrgharidust omandavad üliõpilased?), 2023.

³ [Report of the Intelligence and Security Committee of the UK Parliament on China](#) (Ühendkuningriigi parlamendi luure- ja julgeolekukomitee aruanne Hiina kohta).

⁴ The Times Higher Education World University Rankings 2023 (The Times'i koostatud kõrgharidust pakkuvate ülikoolide 2023. aasta ülemaailmne paremusjärjestus).

akadeemilise koostöö lahutamatu osa ning et ajavahemiku 2021–2027 programmi põlvkonna jaoks on programmide „Euroopa horisont“ ja „Erasmus+“ vaheline koostoime oluline mõõde; julgustab käsitlema programme „Erasmus+“ ja „Euroopa horisont“ paketine;

22. rõhutab, et kõik huvitatud naaberriigid ja sarnaselt meelestatud riigid, sealhulgas Ühendkuningriik, on oodatud taotlema ühinemist programmiga „Erasmus+“ ja seega panustama Euroopa haridussüsteemidesse; peab kahetsusväärseks, et Ühendkuningriik ei osale algatustes ja meetmetes, mille eesmärk on luua 2025. aastaks tõeline Euroopa haridusruum, sest see otsus pärsib koostööd veelgi;
23. tuletab meelde, et Ühendkuningriigi suhtes ei kohaldata enam direktiivi 2005/36/EÜ¹ kutsekvalifikatsioonide tunnustamise kohta, ning peab kahetsusväärseks, et kaubandus- ja koostööleping ei sisalda sätteid, mis võimaldaksid kutsekvalifikatsioonide vastastikust tunnustamist; nõuab tungivalt, et Ühendkuningriik ja komisjon jätkaksid dialoogi, et luua kutsekvalifikatsioonide vastastikuse tunnustamise tõhus raamistik; kordab, et kutsekvalifikatsioonide vastastikune tunnustamine on kasulik nii Ühendkuningriigile kui ka ELile;
24. rõhutab, et Ühendkuningriik jätkab osalemist Euroopa kõrgharidusruumis (Bologna protsess); nõuab tungivalt, et Ühendkuningriik, komisjon ja liikmesriigid jätkaksid tööd akadeemiliste kvalifikatsioonide täieliku vastastikuse tunnustamise nimel;

Kultuur

25. tuletab meelde, kui tähtis on Ühendkuningriigis kultuurisektor ja -tööstus, mis andis 2021. aastal Ühendkuningriigi majandusele 109 miljardit Inglise naela (st kuni 5,6 % Ühendkuningriigi majandusest), kusjuures üks 11 töökohast on loovmajanduses²; märgib, et kultuurisektorit ja -tööstust peetakse Ühendkuningriigi nn pehme jõu ning laiema ülemaailmse mõju keskseks elemendiks³; rõhutab kultuuri olemuslikku väärtust, mis soodustab ühiskondade rikastamist ja toob inimesi üksteisele lähemale;
26. rõhutab, et 96 % Biti loomeinimestest oli Ühendkuningriigi EList väljaastumise vastu⁴;
27. peab äärmiselt kahetsusväärseks, et kaubandus- ja koostöölepingus puuduvad kultuuri ning kultuuri- ja loomesektorit puudutavad sätted, mis muudab selle nii ELi kui ka Ühendkuningriigi loomeinimeste ja kogu kultuurisektori jaoks sisuliselt kokkuleppeta Brexitiks;
28. märgib, et programmi „Loov Euroopa“ ei asendatud ühegi teise kultuurile pühendatud

¹ [Direktiiv 2005/36/EÜ kutsekvalifikatsioonide tunnustamise kohta](#) (ELT L 255, 30.9.2005, lk 22).

² Loomemajanduse föderatsioon, „[Brexit Report: The impact of leaving the EU on the UK's arts, creative industries and cultural education - and what should be done](#)“ (Brexiti aruanne: EList lahkumise mõju Ühendkuningriigi kunsti- ja loomesektorile ning kultuurialasele haridusele ja mida tuleks selles osas ette võtta), 2016.

³ Alamkoda, digi-, kultuuri-, meedia- ja spordikomisjon, „[The potential impact of Brexit on the creative industries, tourism and the digital single market - Second Report of Session 2017–19](#)“ (Brexiti võimalik mõju loomesektorile, turismile ja digitaalsele ühtsele turule, 2017–2019 istungjärgu teine aruanne), 25. jaanuar 2018.

⁴ Loomemajanduse föderatsioon, *op. cit.*

programmiga, et toetada Ühendkuningriigi loomeinimesi;

29. julgustab tugevdama koostööd ELi ja Ühendkuningriigi loomeinimeste ning teiste kultuuri- ja loomesektorite ja -tööstuse spetsialistide vahel ning kaitsma kultuuri- ja loomevaldkonna töötajate õigusi; märgib, et paljud Ühendkuningriigi kultuuriorganisatsioonid on pärast Brexitit endiselt seotud Euroopa kultuurivõrgustike, kutseliitude ja kaubanduskodade partnerluste kaudu; väljendab muret selle pärast, et keskpikas perspektiivis on nende suhete kestlikkus suures ohus ning et Ühendkuningriigi programmist „Loov Euroopa“ lahkumise negatiivne mõju suureneb veelgi;
30. on mures liigse bürokraatia pärast, mis tekkis Ühendkuningriigi EList väljaastumise tõttu ELis esineda soovivatele Ühendkuningriigi loomeinimestele ja Ühendkuningriigis esineda soovivatele Euroopa loomeinimestele, nagu näitavad haldustakistused, mis tulenevad CITESi normide kohaldamisest loomeinimestele, kes esinevad muusikariistadega, mis sisaldavad kaitsealuste liikide elemente; nõuab erimehhanismide loomist, et hõlbustada loomeinimeste liikuvust ja vähendada nende halduskoormust;
31. märgib, et rände normide rohkus, sealhulgas iga ELi liikmesriigi viisa- ja töölubade eri süsteemid, samuti kaupade tolli ja käibemaksu ning Ühendkuningriigi ja ELi vahel kaupu ja lavakujundust transportivatele erivedajatele kohalduvate kabotaaži- ja piiriülese kaubanduse normide paljusus muudavad karjääri alustavate ja sõltumatute Ühendkuningriigi loomeinimeste jaoks ELis esinemise või Euroopa festivalidel osalemise keeruliseks ja kulukaks; märgib, et sarnased probleemid mõjutavad ka Ühendkuningriigis esinevaid ELi loomeinimesi;
32. rõhutab, et viisa- ja töökorra ühtlustamine on nii ELi kui ka Ühendkuningriigi kultuuri- ja loomesektori huvides, ning nõuab tungival, et mõlemad töötaksid lepingu sõlmimise nimel; on veendunud, et ühtne viisa- ja töökord peaks olema osa loomeinimesi ja kultuuritöötajaid käsitlevast tulevasest ELi raamistikust;
33. võtab teadmiseks mõnede briti kultuurisektori sidusrühmade väljendatud mure kultuuri- ja meediateenuste tulevase õiguskeskkonna pärast Ühendkuningriigis ning liidu õigustiku kaotamise pärast selles poliitikavaldkonnas;
34. peab kahetsusväärseks, et Ühendkuningriigi kultuuri- ja loomesektoris ning -tööstuses töötavate liidu kodanike arv on pärast Brexitit vähenenud¹;

Noored

35. peab kahetsusväärseks, et kaubandus- ja koostöölepingus puuduvad sätted noorte, noortevahetuste ja -projektide, noorte dialoogi ja vabatahtliku tegevuse kohta;
36. rõhutab, kui olulised on rahvusvahelised noorteprojektid ja vabatahtlik tegevus, mis võimaldavad noortel laiendada oma silmaringi ning tekitada avastamishuvi teiste kultuuride vastu, arvestades selle elukestvat kasu;

¹ Ühendkuningriigi riikliku statistika büroo kultuuripoliitika kompendium.

37. on mures selle pärast, et peaaegu ühtegi varem programmi „Erasmus+“ ja Euroopa solidaarsuskorpuse raames rahastatud noorteprojekti, mis hõlmas kooliealisi lapsi, ei rahastata hetkel Ühendkuningriigi valitsuse Turingi programmi raames;
38. märgib kahetsusega, et kaubandus- ja koostöölepingu kodanikuühiskonna foorumil osalema valitud Ühendkuningriigi kodanikuühiskonna organisatsioonide hulgas puuduvad noori esindavad eriorganisatsioonid;
39. märgib, et kooliekskursioone ja noorte liikuvust takistavad uued rände normid ning asjaolu, et koolid peavad tasuma iga õpilase viisa eest; palub seetõttu Ühendkuningriigi valitsusel ja liikmesriikidel luua alla 18-aastastele noortele noorterühmade reisiprogramm;
40. märgib, et Brexit ja Ühendkuningriigi sisserännet reguleerivad uued normid on tõsiselt mõjutanud nn *au pair*'i sektorit¹²; peab kahetsusväärseks, et ELi *au pair*'id ei saa kasutada noorte liikuvuse kava viisat nagu teatavatest kolmandatest riikidest pärit *au pair*'id³; rõhutab, et tegemist on olulise kaotusega Euroopa ja Ühendkuningriigi laste oskuste ning kultuuri- ja keelevahetuse jaoks;
41. rõhutab, et kõik huvitatud naaberriigid ja sarnaselt meelestatud riigid, sealhulgas Ühendkuningriik, on oodatud taotlema ühinemist Euroopa solidaarsuskorpuse programmiga, mis edendab vabatahtliku tegevuse võimalusi ja noorte üleeuroopalist koostööd;

Sport

42. peab kahetsusväärseks, et kaubandus- ja koostöölepingus puuduvad sätted, mis käsitleksid spordi ja e-spordi valdkonnas rohujuure tasandi spordi ja kutseorganisatsioonide suutlikkuse suurendamist ning partnerlusi ja vahetusi, kuivõrd see mõjutab negatiivselt ELi ja Ühendkuningriigi spordisektorit;
43. märgib, et Ühendkuningriigi spordisektor ei ole enam seotud Euroopa Kohtu 15. detsembri 1995. aasta otsusega Bosmani kohtuasjas⁴, mis võimaldas mängijate ja sportlaste vaba liikumist ELis; märgib murega, et selline olukord mõjutab negatiivselt ELi sportlaste osalemist Ühendkuningriigi meeskondades või kutseliste sportlaste võistlustel, kuivõrd sellisel võidakse piirata nende arvu; on mures, et see võib kahjustada sportlaste ülemineku süsteemi toimimist ning ELi mängijaid ja klubisid, kes sõltuvad üleminekutehingutest saadavatest rahalistest vahenditest;
44. rõhutab, et alates Brexitist vajavad ELi sportlased Ühendkuningriigis mängimiseks tööloa, nagu see on varasemalt olnud kolmandate riikide sportlaste puhul, takistades nende osalemist võistlustel teisel pool La Manche'i väina; rõhutab, kui oluline on

¹ <https://www.bloomberg.com/news/articles/2023-06-02/uk-government-killed-au-pair-industry-leaving-british-parents-desperate>.

² Ühendkuningriigi valitsuse veebisait „Employing someone to work in your home“, <https://www.gov.uk/au-pairs-employment-law/au-pairs>.

³ Ühendkuningriigi valitsuse veebisait „Youth Mobility Scheme visa“, <https://www.gov.uk/youth-mobility/eligibility>.

⁴ Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 15. detsember 1995, Union royale belge des sociétés de football Association jt vs. Bosman jt, C-415/93, ECLI:EU:C:1995:463.

sellega seoses tihe koostöö ELi ja Ühendkuningriigi vahel;

45. märgib, et Ühendkuningriigi sportlaste suhtes kohaldatakse nüüd Schengeni norme, mis võib tekitada raskusi, kui võistlused toimuvad mitmes Euroopa riigis lühikese aja jooksul;
46. märgib, et programmi „Erasmus+“ asendaval Turingi programmil ei ole spordile pühendatud osa, mis tekitab lünga spordialase koostöö projektides; on mures, et see kahjustab rohujuure tasandi sporti.

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA NÕUANDVAS KOMISJONIS

Artikkel 58 – Komisjonide ühismenetlus istungil teada andmise kuupäev	15.12.2022
Vastuvõtmise kuupäev	7.9.2023
Lõpphääletuse tulemus	+: 28 -: 2 0: 1
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Asim Ademov, Christine Anderson, Andrea Bocskor, Ilana Cicurel, Laurence Farreng, Tomasz Frankowski, Catherine Griset, Sylvie Guillaume, Hannes Heide, Irena Joveva, Niyazi Kizilyürek, Predrag Fred Matic, Martina Michels, Niklas Nienass, Diana Riba i Giner, Monica Semedo, Michaela Šojdrová, Sabine Verheyen, Maria Walsh, Milan Zver
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Isabella Adinolfi, Ibán García Del Blanco, Chiara Gemma, Marcel Kolaja, Alessandro Panza
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed (art 209 lg 7)	Clara Aguilera, Vilija Blinkevičiūtė, Delara Burkhardt, Margarita de la Pisa Carrión, Angel Dzhambazki, Niclas Herbst

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS NÕUANDVAS KOMISJONIS

28	+
ECR	Angel Dzhambazki, Chiara Gemma, Margarita de la Pisa Carrión
NI	Andrea Bocskor
PPE	Asim Ademov, Isabella Adinolfi, Tomasz Frankowski, Niclas Herbst, Michaela Šojdrová, Sabine Verheyen, Maria Walsh, Milan Zver
Renew	Ilana Cicurel, Laurence Farreng, Irena Joveva, Monica Semedo
S&D	Clara Aguilera, Vilija Blinkevičiūtė, Delara Burkhardt, Ibán García Del Blanco, Sylvie Guillaume, Hannes Heide, Predrag Fred Matic
The Left	Niyazi Kizilyürek, Martina Michels
Verts/ALE	Marcel Kolaja, Niklas Nienass, Diana Riba i Giner

2	-
ID	Christine Anderson, Catherine Griset

1	0
ID	Alessandro Panza

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu

KODANIKUVABADUSTE, JUSTIITS- JA SISEASJADE KOMISJONI ARVAMUS

väliskomisjonile ja rahvusvahelise kaubanduse komisjonile

ELi ja Ühendkuningriigi kaubandus- ja koostöölepingu rakendamisaraporti kohta (2022/2188(INI))

Arvamuse koostaja: Katarina Barley

ETTEPANEKUD

Kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon palub vastutavatel väliskomisjonil ning rahvusvahelise kaubanduse komisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

1. tuletab meelde, et kaubandus- ja koostöölepingu¹ kolmanda osa (mis käsitleb õiguskaitse- ja õigusosalast koostööd kriminaalasjades) kohaldamise tingimus on demokraatia ja õigusriigi põhimõtte austamine ning inimõiguste ja põhivabaduste kaitse, sealhulgas nagu on sätestatud inimõiguste ülddeklaratsioonis ja Euroopa inimõiguste konventsioonis, ning võetud kohustus rakendada isikuandmete kõrgetasemelist kaitset; tuletab meelde, kui oluline on tõhus, tihe ja vastastikku kasulik õiguskaitse- ja õigusalane koostöö ELi ja Ühendkuningriigi vahel, pidades silmas nende geograafilist lähedust ja ühiseid probleeme;
2. rõhutab, et Euroopa inimõiguste konventsioon on Ühendkuningriigis õiguslikult siduv instrument ning et seadusandlikud ettepanekud peaksid olema kooskõlas selle standarditega ning selles sätestatud õiguste ja vabadustega; rõhutab, et kaubandus- ja koostöölepingu artiklis 524 on sätestatud, et ELi ja Ühendkuningriigi koostöö põhineb kõnealuse konventsiooni kohaste õiguste ja vabaduste siseriikliku teostamise tähtsaks pidamisel; väljendab muret Ühendkuningriigis Euroopa inimõiguste konventsioonist väljaastumise teemal peetavate arutelude pärast ning tuletab sellega seoses meelde Euroopa Nõukogu inimõiguste voliniku väljendatud muret²; tuletab meelde kaubandus- ja koostöölepingu sätet selle osa võimaliku lõpetamise kohta juhul, kui Ühendkuningriik või liikmesriik Euroopa inimõiguste konventsiooni denonsseerib;
3. väljendab sügavat muret Ühendkuningriigi praeguste seadusandlike protsesside pärast, mis seaksid need tingimused ohtu, eriti jätkuvalt kohaldatavaid ELi õigusakte käsitlev seaduseelnõu, andmekaitse- ja digitaalse teabe seaduse eelnõu (nr 2) ning ebaseadusliku

¹ Ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning teiselt poolt Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi vaheline kaubandus- ja koostööleping (ELT L 149, 30.4.2021, lk 10).

² <https://www.coe.int/ca/web/commissioner/-/united-kingdom-commissioner-warns-against-regression-on-human-rights-calls-for-concrete-steps-to-protect-children-s-rights-and-to-tackle-human-rights-issues-in-northern-ireland>.

rände seaduse eelnõu;

4. tuletab meelde, et kaubandus- ja koostöölepingu kolmas osa võimaldab laiendatud andmevooge ELi ja Ühendkuningriigi vahel, näiteks DNA-andmete, broneeringuinfo ja karistusregistri andmete vahetust; rõhutab seetõttu, kui oluline on, et Ühendkuningriik tagaks, et kaitse tase on sisuliselt samaväärne Euroopa Liidu poolt pakutava tasemega, vältimaks Ühendkuningriigiga andmete jagamisel ELi standardite ja seetõttu ELi kodanike põhiõiguste ohtu seadmist; palub seepärast komisjonil hoolikalt kontrollida teise andmekaitse- ja digitaalse teabe seaduse eelnõu mõju ELi kodanike andmekaitseõigustele;
5. rõhutab tõsiselt ohtu, et isikuandmeid edastatakse ELi mittekuuluvatele riikidele, kes ei taga piisavat kaitsetaset; tuletab meelde, et esmane andmesaaja võib isikuandmeid edastada üksnes juhul, kui ka saaja suhtes kohaldatakse piisava kaitse taset tagavaid eeskirju; rõhutab seetõttu, et Ühendkuningriik peab tagama, et tema andmeedastus ELi mittekuuluvatele riikidele põhineks asjakohastel kaitsemeetmetel ja et oleks tagatud Euroopa Liidu tasemega samaväärne andmekaitse tase;
6. rõhutab, et Ühendkuningriigi teise andmekaitse- ja digitaalse teabe seaduse eelnõu praegusel kujul jõustamine võib veelgi ohustada Ühendkuningriigi suhtes tehtud kaitse piisavuse otsust; tuletab meelde, et komisjon on lubanud olukorda tähelepanelikult jälgida ja tunnistada kaitse piisavuse otsused kehtetuks, kui eraelu puutumatus ei ole Ühendkuningriigis enam sisuliselt samaväärne;
7. peab väga kahetsusväärseks uue teise andmekaitse- ja digitaalse teabe seaduse eelnõu sätteid, millega antaks Ühendkuningriigi valitsusele uued delegeeritud seadusandlikud volitused andmete töötlemise legaliseerimiseks riikliku julgeoleku, õiguskaitse- ja avaliku sektori asutuste juurdepääsu võimaldamiseks eraõiguslike üksuste valduses olevatele isikuandmetele; on sügavalt mures selliste delegeeritud seadusandlike volituste kehtestamise pärast, millega nähakse ette, et Ühendkuningriigi valitsus võib teiste õigusaktidega muuta mõningaid andmekaitseõiguse põhiaspekte; rõhutab riske, mida need delegeeritud volitused kujutavad endast õiguskindlusele ja Ühendkuningriigi kaitse piisavuse otsuse tulevikule;
8. mõistab hukka Ühendkuningriigi üldise ja ulatusliku erandi andmekaitsepõhimõtetest ja andmesubjektide õigustest isikuandmete töötlemisel, mis on sätestatud tema andmekaitseseaduses, sisserändega seotud eesmärgil; on arvamusel, et erand juhtudel, kui andmesubjektide õiguste rakendamine ohustaks tõhusat sisserändekontrolli või tõhusa sisserändekontrolli säilitamist kahjustava tegevuse uurimist või avastamist, ei ole kooskõlas õiguskindluse põhimõttega ega ole seetõttu piisav meelevaldsete otsuste tegemise vältimiseks; kutsub komisjoni üles tähelepanelikult jälgima teise andmekaitse- ja digitaalse teabe seaduse eelnõu kohtuliku kontrolli protsessi arengut seoses sisserände erandiga;
9. väljendab muret selle pärast, et Ühendkuningriigi kavandatav teise andmekaitse- ja digitaalse teabe seaduse eelnõu võimaldaks automatiseeritud otsuste tegemist; rõhutab, et see seaduseelnõu jätkaks üksikisikud ilma õigusest, mis on ELis kaitstud ELi isikuandmete kaitse üldmäärusega¹ ja rahvusvaheliselt isikuandmete automatiseeritud

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise

töötlemisel isiku kaitse konventsiooniga, et nende suhtes ei tehta otsust, mis põhineb üksnes automatiseeritud töötlemisel (sealhulgas profiilianalüüsil), millel on neile kas õiguslik või sama oluline mõju; kutsub komisjoni üles olukorda tähelepanelikult ja pidevalt jälgima;

10. peab äärmiselt kahetsusväärseks Ühendkuningriigi uue andmekaitse- ja digitaalse teabe seaduse eelnõu sätteid, mis nõrgendavad vastutavate töötlejate ja volitatud töötlejate kohustusi, sealhulgas uusi sätteid, mille kohaselt tuleb vastutav vanemametnik määrata ainult töötlemise korral, mis tõenäoliselt toob üksikisikutele kaasa suure ohu; peab kahetsusväärseks ka sätteid, millega kaotatakse nõue määrata vastutavatele töötlejatele ja volitatud töötlejatele väljaspool Ühendkuningriiki asuv esindaja, kelle suhtes kohaldatakse Ühendkuningriigi andmekaitse-eeskirju, ning sätteid, millega kaotatakse kohustus konsulteerida Ühendkuningriigi andmekaitse järelevalveasutusega enne töötlemist, kui vastutava töötleja hinnangul toob töötlemine tõenäoliselt kaasa suure ohu;
11. väljendab muret Ühendkuningriigi uue teise andmekaitse- ja digitaalse teabe seaduse eelnõu sätete pärast, mis õõnestaksid teabevoliniku büroo sõltumatust ja annaksid volitused, mis võimaldavad valitsusel sekkuda teabevoliniku büroo ülesannete täitmisse;
12. rõhutab, et Ühendkuningriigi andmekaitse järelevalveasutus on leidnud mitmeid jõustamise ebaõnnestumise juhtumeid ja tema statistika näitab väga madalat range jõustamise määra; tuletab meelde, et kõrgetasemelise andmekaitse tagamiseks tuleb ette nähtud eeskirjad jõustada ja üksikisikutel peab olema juurdepääs tõhusale kaebuste esitamise menetlusele; on mures ka kaebuse menetlemisest keeldumise kohta tehtud muudatuse ja selliste kriteeriumide nagu voliniku käsutuses olevate vahendite lisamise pärast, mis mõjuvad negatiivselt kaebuste tõhususele;
13. tuletab meelde, et Ühendkuningriigi massilise jälgimise programmid ei vasta standarditele, mis on sisuliselt samaväärsed ELi andmekaitse normidega; kordab üleskutset Ühendkuningriigile, et ta võtaks arvesse Euroopa Liidu Kohtu praktikat selles valdkonnas;
14. nõuab tungivalt, et Ühendkuningriik täidaks broneeringuinfo töötlemisel andmekaitse nõudeid kooskõlas kaubandus- ja koostöölepingu artikliga 552; kahetseb pikka kolmeaastast üleminekuperioodi, mis lükkab edasi pärast reisijate riigist lahkumist nende isikuandmete kustutamise nõude rakendamist;
15. rõhutab, et kaubandus- ja koostöölepingu artiklis 541 on sätestatud muutmismenetlus juhuks, kui muudetakse oluliselt ELi õigust Prümi raamistikus; tuletab seetõttu meelde, et Ühendkuningriigi osalemine hiljuti läbivaadatud Prümi raamistikus ei ole automaatne ja peaks sõltuma sellest, kas Ühendkuningriik säilitab oma praegused inimõiguste standardid ning tagab piisava andmekaitseraamistiku ja tõhusad õiguslikud tagatised, mis on kriminaalasjades tehtava politsei- ja õiguslase koostöö võimaldamise olulised eeltingimused;
16. tuletab meelde, et kaks Ühendkuningriigi suhtes tehtud kaitse piisavuse otsust aeguvad 2025. aastal ja et komisjon võib igal ajal sekkuda, kui Ühendkuningriik kaldub praegu kehtivast andmekaitse tasemest kõrvale; tuletab meelde, et nendest kaitse piisavuse

kohta (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1).

otsustest kasusaamiseks kuulub Ühendkuningriik Euroopa Inimõiguste Kohtu jurisdiktsiooni alla ning peab järgima Euroopa inimõiguste konventsiooni; juhib tähelepanu sellele, et seoses isikuandmete Ühendkuningriigile edastamise kaitse piisavuse otsuse vajaliku läbivaatamisega kahe aasta pärast on äärmiselt oluline, et Euroopa inimõiguste konventsiooniga kaitstud õiguste tagamine ei oleks kaubeldav ning et Euroopa Parlament jälgiks tähelepanelikult ja regulaarselt kõiki nõuete rikkumisi; kutsub Ühendkuningriigi ametivõime üles mitte võtma vastu õigusakte, mis ohustaksid piisavat kaitsetaset;

17. peab äärmiselt kahetsusväärseks, et pärast üleminekuperioodi lõppu on märkimisväärselt suurenenud nende ELi kodanike arv, kellel keelati Ühendkuningriiki siseneda ja kes saadeti seejärel tagasi; peab kahetsusväärseks Ühendkuningriigi otsust kohelda mitme ELi liikmesriigi kodanikke viisatasude osas erinevalt; on mures, et ELi kodanike viisamenetlused on aeganõudvad ja keerulised; kutsub Ühendkuningriiki üles mitte diskrimineerima ELi kodanikke nende kodakondsuse alusel – nii seoses Ühendkuningriigis elavate ELi kodanike püsielanikuks registreerimise programmis registreerimisega kui ka liikuvus- ja viisaküsimustega; rõhutab, et selline tava on vastuolus kaubandus- ja koostöölepingus sätestatud vastastikkuse ja mittediskrimineerimise põhimõtetega, ning kutsub komisjoni üles neid arengusuundi tähelepanelikult jälgima;
18. tuletab meelde, et põhiõigus õiglasele kohtumenetlusele hõlmab muu hulgas õigust teabele, õigust suulisele ja kirjalikule tõlkele, õigust advokaadile, õigust süütuse presumptsioonile ja õigust viibida kohtulikult arutelul, samuti eritagatise laste jaoks, kes on kriminaalmenetluses kahtlustatavad või süüdistatavad, ning õigust tasuta õigusabile, mis tuleb tagada ka ELi mittekuuluvate riikidega kriminaalasjades tehtava õigusalse koostöö raames;
19. tuletab meelde, et tõhusa väljaandmismenetluse tagamiseks tuleb vahistamismäärust täita kiiresti ja juhul, kui isik ei nõustu väljaandmisega, peab kohtuistung toimuma 21 päeva jooksul pärast vahistamist; tuletab meelde, et selleks, et tagada põhiõigus õiglasele kohtumenetlusele, ei tohi neid tähtaegu ületada; kutsub Ühendkuningriiki üles pidama kinni kaubandus- ja koostöölepingus sätestatud tähtaegadest, et hõlbustada liikmesriikide ja Ühendkuningriigi vahel vastastikkuse õigusabi kohaldamist;
20. tuletab meelde, et kaubandus- ja koostöölepingu artikli 525 lõike 1 kohaselt põhineb liidu ja Ühendkuningriigi vaheline õiguskaitse- ja õiguslane koostöö kriminaalasjades lepinguosaliste pikaajalisel kindlal tahtel tagada isikuandmete kõrgetasemeline kaitse, sealhulgas Europoli ja Eurojustiga tehtava koostöö puhul; rõhutab, et isikuandmete vahetamine justiits- ja siseküsimuste asutustega peaks olema lubatud ainult juhul, kui on tagatud ELi andmekaitsestandardid ja austatakse inimõigusi.

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA NÕUANDVAS KOMISJONIS

Artikkel 58 – Komisjonide ühismenetlus istungil teada andmise kuupäev	15.12.2022
Vastuvõtmise kuupäev	9.10.2023
Lõpphääletuse tulemus	+: 32 –: 4 0: 2
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Abir Al-Sahlani, Malik Azmani, Pietro Bartolo, Theresa Bielowski, Malin Björk, Patrick Breyer, Saskia Bricmont, Jorge Buxadé Villalba, Patricia Chagnon, Lena Düpont, Lucia Ďuriš Nicholsonová, Nicolaus Fest, Sophia in 't Veld, Assita Kanko, Alice Kuhnke, Jeroen Lenaers, Juan Fernando López Aguilar, Erik Marquardt, Javier Moreno Sánchez, Maite Pagazaurtundúa, Pina Picierno, Paulo Rangel, Diana Riba i Giner, Isabel Santos, Birgit Sippel, Tineke Strik, Ramona Strugariu, Yana Toom, Milan Uhrík, Tom Vandendriessche, Javier Zarzalejos
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Cyrus Engerer, José Gusmão, Dragoş Tudorache, Maria Walsh
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed (art 209 lg 7)	Petros Kokkalis, Ljudmila Novak, Thomas Rudner

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS NÕUANDVAS KOMISJONIS

32	+
PPE	Lena Düpont, Jeroen Lenaers, Ljudmila Novak, Paulo Rangel, Maria Walsh, Javier Zarzalejos
Renew	Abir Al-Sahlani, Malik Azmani, Lucia Ďuriš Nicholsonová, Sophia in 't Veld, Maite Pagazaurtundúa, Ramona Strugariu, Yana Toom, Dragoș Tudorache
S&D	Pietro Bartolo, Theresa Bielowski, Cyrus Engerer, Juan Fernando López Aguilar, Javier Moreno Sánchez, Pina Picierno, Thomas Rudner, Isabel Santos, Birgit Sippel
Verts/ALE	Patrick Breyer, Saskia Bricmont, Alice Kuhnke, Erik Marquardt, Diana Riba i Giner, Tineke Strik
The Left	Malin Björk, José Gusmão, Petros Kokkalis

4	-
ID	Patricia Chagnon, Nicolaus Fest, Tom Vandendriessche
NI	Milan Uhrík

2	0
ECR	Jorge Buxadé Villalba, Assita Kanko

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu

31.8.2023

EELARVEKOMISJONI KIRI

David McAllister
Esimees
Väliskomisjon

Bernd Lange
Esimees
Rahvusvahelise kaubanduse komisjon
BRÜSSEL

Teema: ELi ja Ühendkuningriigi kaubandus- ja koostöölepingu rakendamisarport
(2022/2188(INI))

Austatud esimehed

Eelarvekomisjon otsustas oma 12. jaanuari 2023. aasta koosolekul esitada kirja vormis arvamuse ELi ja Ühendkuningriigi kaubandus- ja koostöölepingu rakendamisarunde kohta. Komisjon arutas küsimust 30. augusti 2023. aasta koosolekul ning võttis nimetatud koosolekul vastu arvamuse¹.

Taust

Eelarvekomisjoni jaoks oluline osa ELi ja Ühendkuningriigi kaubandus- ja koostöölepingus on osa, mis reguleerib Ühendkuningriigi osalemist liidu programmides, usaldusväärset finantsjuhtimist ja finantssätteid.

Euroopa Parlament on väljendanud oma varasemates asjakohastes resolutsioonides seisukohta, et need sätted vastavad tema ootustele ja moodustavad õiglase aluse Ühendkuningriigi osalemiseks liidu programmides. Sellest ajast saadik ei ole Ühendkuningriik üheski programmis osalenud, seega ei ole sätte toimimist veel järele proovitud.

Parlament on pikka aega olnud seisukohal, et Ühendkuningriik on liidu programmides teretulnud partner. On tõepoolest olnud kahetsusväärne, et Ühendkuningriik on soovinud osaleda neist vaid vähestes. Eelkõige annaksid programmi „Erasmus+“ vahetus- ja koostööprojektid suurepärase võimaluse luua sidemeid, mis oleksid ELi ja Ühendkuningriigi

¹ Lõpphääletuse ajal olid kohal: Rasmus Andresen, Anna-Michelle Asimakopoulou, Maria da Graça Carvalho, Olivier Chastel, Andor Deli, Pascal Durand, Eider Gardiazabal Rubial, Alexandra Geese, Jens Geier, Vlad Gheorghe, Valérie Hayer, Eero Heinäluoma, Hervé Juvin, Fabienne Keller, Joachim Kuhs, Pierre Larroutourou, Margarida Marques, Andželika Anna Mozdżanowska, Siegfried Mureşan, Victor Negrescu, Andrey Novakov, Alessandro Panza, Dimitrios Papadimoulis, Karlo Ressler, Maria Veronica Rossi, Ralf Seekatz, Massimiliano Smeriglio, Nils Ušakovs, Rainer Wieland, Ivan Štefanec

pikaajalistele suhetele väga kasulikud.

Seetõttu oleks soovitav jõuda Ühendkuningriigiga kokkuleppele tema osalemise suhtes liidu programmides. Seda silmas pidades on käimas läbirääkimised Ühendkuningriigi ühinemise üle kõigi programmidega, milles ta on väljendanud valmisolekut osaleda. Mõistlik oleks arvestada lühema osalemisperioodiga.

Eelarvekomisjoni seisukoht

Eelarvekomisjon oleks tänulik, kui teie juhitud komisjonid lisaksid oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

1. tuletab meelde, et ELi ja Ühendkuningriigi kaubandus- ja koostööleping sisaldab osa, mis reguleerib Ühendkuningriigi osalemist liidu programmides, usaldusväärset finantsjuhtimist ja finantssätteid; on seisukohal, et selles sätestatud tingimused ja normid moodustavad Ühendkuningriigi osalemiseks õiglase aluse ning aitaksid tagada liidu finantshuvide kaitse; tõdeb, et neid sätteid ei ole järele proovitud, kuna Ühendkuningriik ei ole veel üheski programmis osalenud;
2. on seisukohal, et kolmandate riikide osalemine liidu programmides toob ELile märkimisväärset kasu ning aitab tugevdada sidemeid ELi ja tema partnerite vahel; peab seetõttu väga tervitatavaks Ühendkuningriigi osalemist liidu programmides; peab seda arvestades äärmiselt kahetsusväärseks, et Ühendkuningriik ei ole väljendanud huvi programmis „Erasmus+“ osalemise vastu; on seisukohal, et ELi ja Ühendkuningriigi noortevahetus aitaks luua pikaajalisi suhteid, millest saaksid kasu kõik;
3. on seisukohal, et koostöö teaduse, teadusuuringute ja innovatsiooni ning kosmose valdkonnas on eriti oluline; on seetõttu seisukohal, et oleks soovitav jõuda pakatina kokkuleppele Ühendkuningriigi osalemises programmis „Euroopa horisont“, Euratomi teadus- ja koolitusprogrammis, ITERi ja tuumasünteesienergeetika arendamise Euroopa ühissettevõttes (F4E)/ITER ning liidu kosmoseprogrammi Copernicuse ja SST komponentides; on arvamusel, et asjakohane oleks võtta arvesse Ühendkuningriigi osalemise lühemat kestust.

Lugupidamisega

Johan Van Overtveldt

Cc: Siegfried Mureşan, eelarvekomisjoni alaline raportöör Brexiti küsimustes

13.6.2023

KESKKONNA-, RAHVATERVISE JA TOIDUOHUTUSE KOMISJONI KIRI

David McAllister
Esimees
Väliskomisjon

Bernd Lange
Esimees
Rahvusvahelise kaubanduse komisjon
BRÜSSEL

Teema: Arvamus ELi ja Ühendkuningriigi kaubandus- ja koostöölepingu 2021. ja 2022. aasta rakendamise aruannete kohta (2022/2188(INI))

Austatud esimehed

Keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjon otsustas kõnealuse menetluse raames esitada oma arvamuse Teie komisjonidele kirja vormis.

Keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjon arutas küsimust ja võttis vastu oma arvamuse 15. juunil 2023. aastal¹. Keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjon palub vastutavatel väliskomisjonil ja rahvusvahelise kaubanduse komisjonil neid kaalutlusi arvesse võtta, tuletades meelde keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjoni kokkulepitud ainupädevust seoses kaubandus- ja koostöölepingut käsitleva komisjoni esimese, 2021. aasta aruande 7.1. peatüki (lk 15) punktidega 3–5, milles keskendutakse keskkonnale ja kliimale, ning komisjoni teise, 2022. aasta aruande 5.2.2. peatüki (lk 13) punktiga 2.

Lugupidamisega

Pascal Canfin

¹ Lõpphäätuse ajal olid kohal: Pascal Canfin (esimees), Bas Eickhout (aseesimees), César Luena (aseesimees), Marian-Jean Marinescu (aseesimees), Sergio Berlato, Mathilde Androuët, Maria Arena, Aurélie Beigneux, Tom Berendsen, Alexander Bernhuber, Malin Björk, Michael Bloss, Franc Bogovič, Traian Băsescu, Daniel Caspary, Antoni Comín i Oliveres, Rosanna Conte, Maria Angela Danzi, Esther de Lange, Christian Doleschal, Herbert Dorfmann, Lena Düpont, Agnès Evren, Malte Gallée, Andreas Glueck, Catherine Griset, Roman Haider, Christophe Hansen, Martin Hojsík, Pär Holmgren, Jan Huitema, Yannick Jadot, Adam Jarubas, Karin Karlsbro, Petros Kokkalis, Joanna Kopcińska, Peter Liese, Sylvia Limmer, Fulvio Martusciello, Sara Matthieu, Marina Measure, Tilly Metz, Silvia Modig, Dolors Montserrat, Grace O'Sullivan, Max Orville, Alessandro Panza, Jutta Paulus, Francesca Peppucci, Jessica Polfjärd, Erik Poulsen, Nicola Procaccini, Inma Rodríguez-Piñero, Rob Rooken, Robert Roos, Maria Veronica Rossi, Bert-Jan Ruissen, Anne Sander, Simone Schmiedtbauer, Christine Schneider, Günther Sidl, Ivan Vilibor Sinčić, Róza Thun und Hohenstein, Nils Torvalds, Edina Tóth, Tom Vandenkendelaere, Achille Variati, Nikolaj Villumsen, Petar Vitanov, Veronika Vrecionová, Mick Wallace, Sarah Wiener, Emma Wiesner, Michal Wiezik, Tiemo Wölken, Anna Zalewska.

Üldised märkused

1. Väljendab heameelt komisjoni asjaliku lähenemisviisi üle praktiliste lahenduste esitamisel muu hulgas konkreetsete ajutiste paindlikkusmeetmete kaudu, milles pooled kokku leppisid, et vähendada häireid, mida Iirimaa ja Põhja-Iirimaa protokollirakendamine on põhjustanud Suurbritannia ja Põhja-Iirimaa vahel teatavate toodetega kauplemisele, sealhulgas ravimite ning supermarketitele teatava jahutatud liha ja muude toiduainete tarnimisele;
2. väljendab heameelt 24. märtsi 2023. aasta Windsori raamistiku kokkuleppe üle, mille kohaselt kohustuvad pooled täitma siduvaid õiguslikke kohustusi, millega säilitatakse protokollis põhisisu, nähes samal ajal ette paindliku, kuid tulemusliku rakendamise tingimused; väljendab sellega seoses heameelt Ühendkuningriigi valitsuse teadaande üle, et Põhja-Iirimaa protokollis käsitleva eelnõu menetlus peatatakse ja pannakse pausile;
3. tunnustab Windsori raamistiku kokkulepet kui võimalust alustada uut peatükki sõbralikus kahepoolses koostöös; kutsub komisjoni üles kasutama täielikult ära kaubandus- ja koostöölepingu potentsiaali ning maksimeerima ELi ja Ühendkuningriigi vaheliste suhete võimalusi mõlemale poolele kasulikul viisil, tehes sõbralikult koostööd ühist huvi pakkuvates küsimustes rahvusvahelistel foorumitel ja seoses kolmandate riikidega, eelkõige selleks, et saavutada kõrgeim ambitsioonikuse tase kliimameetmete, sealhulgas leevendamise, vastupanuvõime, kohanemise ja kliimarahastuse kaasamise valdkonnas, et toetada elurikkuse ja ökosüsteemide säilitamist, kaitset, taastamist ja kestlikku majandamist, saavutada kestliku arengu eesmärgid ning koordineerida pingutusi kõigi sektorite ökoloogilise ülemineku edendamiseks õiglasel ja kaasaval viisil, tugevdades samal ajal tööstuse sõltumatust ja rahvusvahelist konkurentsivõimet;
4. väljendab heameelt Windsori raamistikust tuleneva sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete ettepaneku üle, mis aitab jõuda püsiva lahenduseni teatavate kaupade saadetiste sisenemiseks Ühendkuningriigi teistest osadest Põhja-Iirimaale ja millega kaasnevad kaitsemeetmed ühtse turu terviklikkuse ning inimeste, loomade ja taimede tervise ning liidu tarbijate huvide kaitsmiseks; kutsub üles jälgima, et tunnustataks terviseühtsuse põhimõtet kui integreeritud ja ühendavat lähenemisviisi, mille eesmärk on kestlikult tasakaalustada ja optimeerida inimeste, loomade ja ökosüsteemide tervist; rõhutab, et lemmikloomade veoga seotud normides ja menetlustes tuleks järgida loomade heaolu viie vabaduse põhimõtet, mis kajastab Euroopa Nõukogu loomade kaitset käsitlevat konventsiooni; rõhutab, et esitatud lahendused nõuavad nõuetekohast ja tulemuslikku rakendamist ja järelevalvet ning sõltuvad muu hulgas Ühendkuningriigi ametiasutuste täielikult toimivate ja piisavate ressurssidega piiripunktide loomisest ning juurdepääsust liidu ja Ühendkuningriigi andmebaasidele ja nende ühilduvusest;
5. märgib, et Ühendkuningriigi lahkumine Euroopa Liidu ühtselt turult ja tolliliidust tähendab, et kummalgi poolel on eraldi kord inimeste, taimede ja loomade tervise valdkondade reguleerimiseks; märgib, et sanitaar- ja fütosanitaarmeetmed kajastavad suures osas WTO reegleid neis valdkondades;
6. väljendab heameelt Windsori raamistikust tuleneva ravimite ettepaneku üle, mis on püsiv lahendus tagamaks, et Põhja-Iirimaal on inimestel juurdepääs kõigile ravimitele, sealhulgas sellistele uudsetele ravimitele nagu vähiravimid, samal ajal ja samadel tingimustel kui inimestel Suurbritannias, ning sellega kaasnevad kaitsemeetmed

tagamaks, et ühtegi Põhja-Iirimaal turule lastud ravimit ei tehta üheski liikmesriigis kättesaadavaks; arvestades Põhja-Iirimaal turustamiseks ette nähtud ravimite turvaelementide suhtes ELi kohustuste kohaldamise lõpetamist, kutsub komisjoni üles jälgima Ühendkuningriigis eelkõige rikkumisvastaseid seadmeid käsitlevate meetmetega seotud aspekte; rõhutab, et ravimite ettepanekuga ette nähtud paindlikkusmeetmeid tuleb samuti nõuetekohaselt jälgida, et hoida ära Põhja-Iirimaal turustamiseks ette nähtud Ühendkuningriigi ravimite ebaseaduslik levitamine ühtsel turul ja tagada nende jäämine Põhja-Iirimaale;

7. rõhutab, et komisjon peab jälgima Windsori raamistikus sätestatud kaitsemeetmete rakendamist ja kohaldamist, olema valmis kasutama täielikult ära kaubandus- ja koostöölepingus, väljaastumislepingus ja Windsori raamistikus sisalduvaid vaidluste lahendamise vahendeid, kui Ühendkuningriigi ametiasutused neid ei täida, ning jälgima Ühendkuningriigi normide erinevusi ELi nõuetest toiduga kindlustatuse ning inimeste, loomade ja taimede tervise valdkonnas;
8. rõhutab, et Euroopa Parlament peaks teostama maksimaalset kontrolli kaubandus- ja koostöölepingu ning Windsori raamistiku rakendamise üle, osaledes aktiivselt parlamentaarses partnerlusassamblees; lisaks peaksid parlamendikomisjonid tagama, et komisjon vastutaks oma osalemise eest ühiskomitees, partnerlusnõukogus, kaubanduse erikomiteedes ja töörühmades; Euroopa Parlament peaks osalema ka kõigis tulevastes lepingute läbivaatamise menetlustes ning keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjon tuleks kaasata kõikidesse asjakohastes valdkondadesse;

Keskkond ja kliima (keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjoni ainupädevus)

9. tuletab meelde ELi kliimaeesmärki vähendada 2030. aastaks ELi kasvuhoonegaaside netoheidet 55 % võrreldes 1990. aasta tasemega ning saavutada 2050. aastaks kasvuhoonegaaside nullnetoheide, nagu on sätestatud Euroopa kliimamääruses ja rakendatud hiljuti vastu võetud õigusaktide paketi „Eesmärk 55“;
10. kutsub komisjoni üles jälgima Ühendkuningriigi heitkogustega kauplemise süsteemi praktilist rakendamist, eesmärke ja tulemuslikkust, võtma arvesse, et kui kahe süsteemi vahel peaks ilmuma olulisi erinevusi, võib sellega kaasneda võrdsete tingimuste moonutamine ja seega tuleks seda arvesse võtta süsiniku piirimeetme kohaldamisel, ning uurima kahepoolse koostöö võimalusi, sealhulgas võimalust siduda Ühendkuningriigi heitkogustega kauplemise süsteem ELi omaga sarnaselt ELi ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelisele kasvuhoonegaaside heitkogustega kauplemise süsteemide sidumise lepingule, ilma et nende sidumine kahjustaks ELi heitkogustega kauplemise süsteemi terviklikkust ja tulemuslikkust;
11. tuletab meelde, et EL hakkab 2026.–2034. aastal järk-järgult rakendama süsiniku piirimeetet raua, terase, tsemendi, alumiiniumi, väetiste, elektri, vesiniku ja kaudse heite suhtes teatavatel tingimustel, tagamaks et tootmise ümberpaigutamine ELi riikidesse, kus poliitikameetmed on vähem ambitsioonikad, ei kahjustaks ELi ja ülemaailmseid kliimalaseid püüdlusi; väljendab heameelt selle üle, et Ühendkuningriigi valitsus on algatanud Ühendkuningriigi süsiniku piirimeetme uurimise, et selgitada välja, kuidas süsiniku piirimeetme võib aidata lahendada võimaliku kasvuhoonegaaside heite ülekandumise probleemi ja saavutada Ühendkuningriigi keskkonaaesmärke, võttes samal ajal arvesse laiemat mõju, riske ja võimalusi, mis tekkida võivad; kutsub komisjoni

üles jälgima Ühendkuningriigi süsiniku piirimeetme poliitikat ja uurima koostöövõimalusi, et parandada võrdseid tingimusi ja kliimakaitset kogu maailmas;

12. tuletab meelde, et kaubandus- ja koostöölepingu kohaselt ei tohi pooled nõrgendada ega alandada sotsiaal-, töö- ja keskkonnakaitse taset üleminekuperioodi lõpus 2020. aastal kehtinud tasemest allapoole (kaitse taseme säilitamine) ja sealjuures võib pool võtta asjakohaseid meetmeid, et tasakaalustada „pooltevahelistest olulistest lahknevustest“ tulenevat „olulist (kahjulikku) mõju kaubandusele või investeeringutele“; tuletab meelde, et praegused kohustused ja ambitsioonid kliimamuutuste valdkonnas, eelkõige seoses kliimaneutraalsuse saavutamiseks 2050. aastaks, jäävad mõlema poole jaoks kehtima;
13. rõhutab, et komisjon algatas enne Ühendkuningriigi väljaastumist Ühendkuningriigi vastu keskkonna valdkonnas, sealhulgas seoses õhu ja vee kvaliteediga, mitu rikkumismenetlust; rõhutab, et võttes arvesse õhu ja vee piiriülest olemust, võivad erinevused nende keskkonnakaitstes ohustada ELis õhu ja vee kvaliteeti;
14. võtab teadmiseks keskkonnakaitseameti loomise 2021. aasta novembris 2021. aasta keskkonnaseaduse alusel; kutsub komisjoni üles jälgima, kas ametile on antud piisavad volitused ja vahendid, et ta saaks tulemuslikult tagada keskkonnanormide täitmise koosõlas kaubandus- ja koostöölepingu kohustustega, ning kas keskkonnakohustuste ja teiste õigusaktide rakendamine ja täitmise tagamine on tulemuslik;
15. märgib, et Ühendkuningriigi valitsus avaldas 2022. aasta detsembris 2021. aasta keskkonnaseaduse alusel esimesed õiguslikult siduvad keskkonnaeesmärgid ja 2023. aasta jaanuaris 2023. aasta keskkonnaseisundi parandamise kava; nõuab ELi ja Ühendkuningriigi kliima- ja keskkonnakaitse-eesmärkide tihedat ja ülespoole ühtlustamist ning võrdsete tingimuste järgimise tagamist;
16. tuletab meelde, et Ühendkuningriik ei ole enam osa Euroopa Kemikaaliametist ja talle ei kehti Euroopa Majanduspiirkonnas (EMP) kohaldatav kemikaalide õigusraamistik (REACHi määrus); rõhutab, et Ühendkuningriigi uus õigusraamistik peab olema sama stabiilne ja läbipaistev nagu ELi õigusraamistik; kutsub komisjoni üles jälgima, kas Ühendkuningriigi kemikaaliohutuse juhtimisel esineb normides tagasiminekut või lahknevust EMPs kohaldatavast kemikaalide õigusraamistikust, pidades eelkõige silmas ELi REACHi määruse eelseisvat läbivaatamist; kutsub komisjoni üles tegema koostööd Ühendkuningriigi ametiasutustega, et tagada tihedalt ühtlustatud õigusraamistik, mille eesmärk peaks olema tagada kemikaaliohutuse juhtimise võimalikult kõrge tase ELis ja Ühendkuningriigis;

Tervis

17. tuletab meelde käimasolevat seadusandlikku tööd ravimite õigusnormide läbivaatamisel, mille eesmärk on muu hulgas vähendada Küprose, Iirimaa ja Malta turgude ajaloolist sõltuvust ravimite tarnimisest Ühendkuningriigist või selle kaudu; rõhutab vajadust tagada ravimite kättesaadavus, taskukohasus ja varustuskindlus ning strateegiline keskkonnaalane lähenemisviis ravimitele, et võidelda ravimireostuse vastu;
18. märgib, et Inglismaal võeti 23. märtsil 2023 vastu geenitehnoloogia (täppisaretuse) seadus, millega muudetakse muudetud geenidega ja täppisaretatud taimede ja loomade keskkonda viimise, turustamise ja riskihindamise norme, jättes need geneetiliselt

muundatud organismide (GMOd) õigusraamistikust välja; märgib, et ei Šotimaa ega Walesi parlament ei ole andnud seaduseelnõule seadusandlikku nõusolekut; on väga mures normide erinevuste pärast selles valdkonnas, mille tagajärg võib olla see, et ELi turule sisenevad geneetiliselt muundatud tooted, mille suhtes kohaldatakse erinevat ohutuskontrolli või millel puudub nõuetekohane märgistus;

19. väljendab heameelt terviseturbealase koostöö sätete üle, mis võimaldab pooltel ja liikmesriikide pädevatel asutustel vahetada asjakohast teavet, kuid peab kahetsusväärseks, et see koostöö piirdub üksnes oluliste rahvatervise riskide hindamisega ning rahvatervise kaitsmiseks vajalike meetmete koordineerimisega; rõhutab, et COVID-19 pandeemia on suurendanud vajadust teha terviseküsimumustes tihedamat koostööd ning vajadust asutuste ja sidusrühmade vahelise struktureeritud ja korrapärase kahepoolse suhtluse järele, et kriisiolukordadele paremini reageerida.

Keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjon palub vastutavatel väliskomisjonil ja rahvusvahelise kaubanduse komisjonil käsitleda eespool esitatud arvamusi ja lisada need ELi ja Ühendkuningriigi kaubandus- ja koostöölepingu rakendamisarportisse, et võtta arvesse keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjoni eespool esitatud seisukohta.

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA VASTUTAVAS KOMISJONIS

Artikkel 58 – Komisjonide ühismeneflus istungil teada andmise kuupäev	15.12.2022
Vastuvõtmise kuupäev	24.10.2023
Lõpphääletuse tulemus	+ : 71 - : 1 0 : 3
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Alexander Alexandrov Yordanov, Anna-Michelle Asimakopoulou, Petras Auštrevičius, Traian Bănescu, Anna Bonfrisco, Saskia Bricmont, Reinhard Bütikofer, Jordi Cañas, Włodzimierz Cimoszewicz, Katalin Cseh, Paolo De Castro, Michael Gahler, Giorgos Georgiou, Sunčana Glavak, Raphaël Glucksmann, Bernard Guetta, Heidi Hautala, Danuta Maria Hübner, Sandra Kalniete, Dietmar Köster, Andrius Kubilius, Miapetra Kumpula-Natri, Danilo Oscar Lancini, Bernd Lange, David Lega, Leopoldo López Gil, Jaak Madison, Margarida Marques, Pedro Marques, Sara Matthieu, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Sven Mikser, Francisco José Millán Mon, Matjaž Nemeč, Urmas Paet, Demetris Papadakis, Kostas Papadakis, Tonino Picula, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor, Andreas Schieder, Helmut Scholz, Joachim Schuster, Sven Simon, Jordi Solé, Sergei Stanishev, Tineke Strik, Dominik Tarczyński, Dragoș Tudorache, Kathleen Van Brempt, Marie-Pierre Vedrenne, Thomas Waitz, Jörgen Warborn, Iuliu Winkler, Jan Zahradil, Tomáš Zdechovský, Bernhard Zimniok, Juan Ignacio Zoido Álvarez, Željana Zovko
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Attila Ara-Kovács, Lars Patrick Berg, Marco Campomenosi, Dacian Cioloș, Corina Crețu, Clare Daly, Svenja Hahn, Seán Kelly, Andrey Kovatchev, Georgios Kyrtos, Sergey Lagodinsky, Javier Moreno Sánchez, Giuliano Pisapia, Mick Wallace
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed (art 209 lg 7)	Mircea-Gheorghe Hava

NIMELINE LÖPPHÄÄLETUS VASTUTAVAS KOMISJONIS

71	+
ECR	Lars Patrick Berg, Dominik Tarczyński, Jan Zahradil
ID	Anna Bonfrisco, Marco Campomenosi, Danilo Oscar Lancini
PPE	Alexander Alexandrov Yordanov, Anna-Michelle Asimakopoulou, Traian Băsescu, Michael Gahler, Sunčana Glavak, Mircea-Gheorghe Hava, Danuta Maria Hübner, Sandra Kalniete, Seán Kelly, Andrey Kovatchev, Andrius Kubilius, David Lega, Leopoldo López Gil, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Francisco José Millán Mon, Sven Simon, Jörgen Warborn, Iuliu Winkler, Tomáš Zdechovský, Juan Ignacio Zoido Álvarez, Željana Zovko
Renew	Petras Auštrevičius, Jordi Cañas, Dacian Cioloș, Katalin Cseh, Bernard Guetta, Svenja Hahn, Georgios Kyrtos, Urmas Paet, Dragoș Tudorache, Marie-Pierre Vedrenne
S&D	Attila Ara-Kovács, Włodzimierz Cimoszewicz, Corina Crețu, Paolo De Castro, Raphaël Glucksmann, Dietmar Köster, Miapetra Kumpula-Natri, Bernd Lange, Margarida Marques, Pedro Marques, Sven Mikser, Javier Moreno Sánchez, Matjaž Nemeč, Demetris Papadakis, Tonino Picula, Giuliano Pisapia, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor, Andreas Schieder, Joachim Schuster, Sergei Stanishev, Kathleen Van Brempt
The Left	Clare Daly, Helmut Scholz, Mick Wallace
Verts/ALE	Saskia Bricmont, Reinhard Bütikofer, Heidi Hautala, Sergey Lagodinsky, Sara Matthieu, Jordi Solé, Tineke Strik, Thomas Waitz

1	-
NI	Kostas Papadakis

3	0
ID	Jaak Madison, Bernhard Zimniok
The Left	Giorgos Georgiou

Kasutatud tähised:

+ : poolt

– : vastu

0 : erapooletu